

اقتصاد

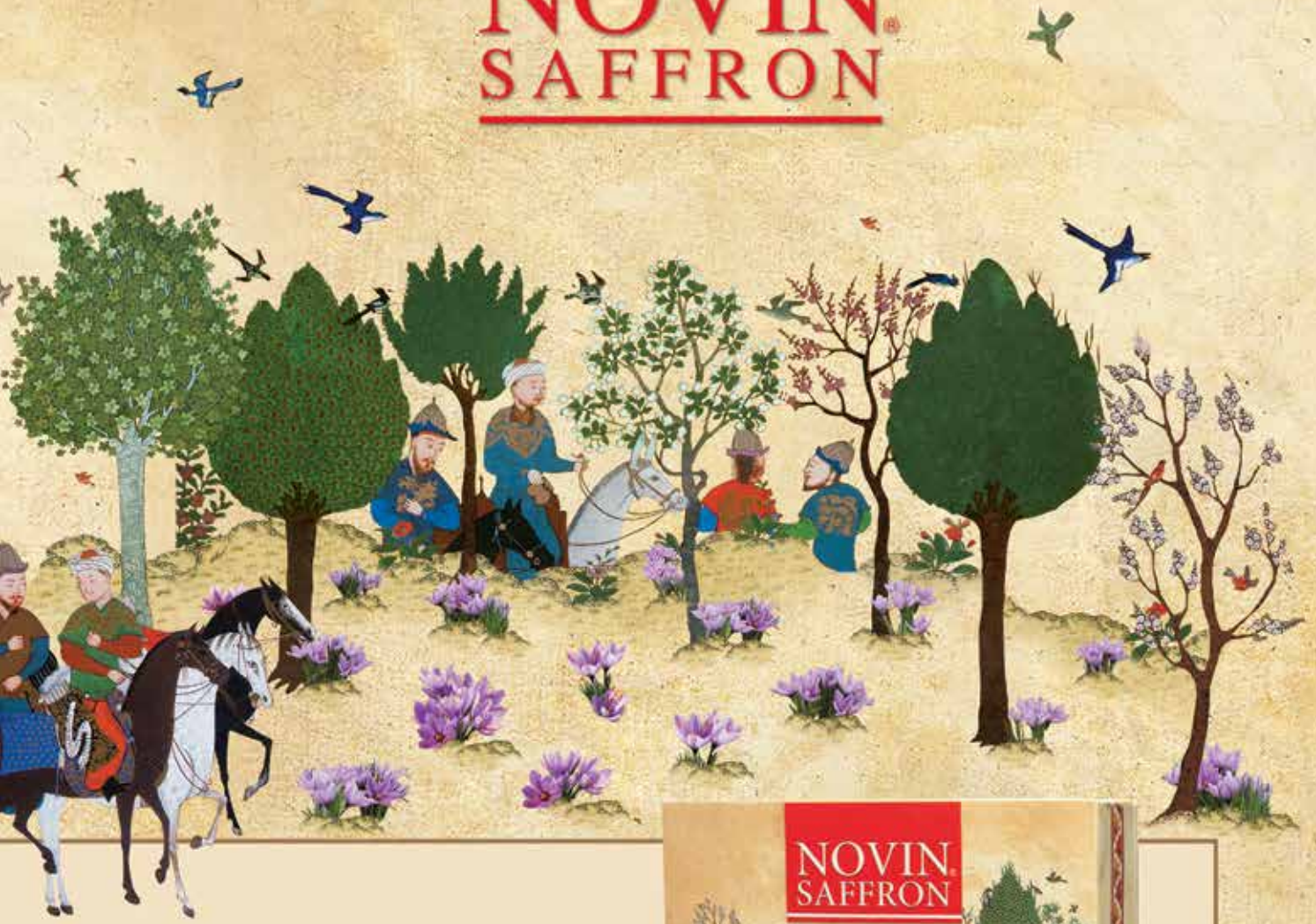
اقتصادی. تحلیلی
سال سی ام - آذر ۱۴۰۱ قیمت: ۲۰۰۰ تومان

چالش‌های پیش روی

گردشگری ۲۰۲۳

- ◀ پشت پرده کسری تجاری
- ◀ آمار گردشگری ایران در سال ۱۴۰۰
- ◀ سایه تردید بر امنیت غذایی
- ◀ بررسی وضعیت تولید محصولات زراعی
- ◀ جبران افت بهاری شاخص ملی محیط کسب و کار در تابستان

NOVIN SAFFRON

کارخانه: مشهد، شهرک صنعتی توس، نیش اندیشه ۶، پردیس نوین زعفران

تلفن: ۰۵۱-۳۲۲۵۲۱۴۷ فکس: ۰۵۱-۳۲۲۵۵۲۲۶

دفتر خدمات مشتریان تهران: اتوبان شهید چمران، پارک وی، خیابان جوانان، ابتدای خیابان ب بلاک ۱، طبقه سوم، واحد ۷

تلفن: ۲۲۰۱۵۸۰۰-۲۲۰۱۱۷۰۰-۲۲۰۱۱۸۰۰

صاحب امتیاز و مدیر مسول:

مهندس حمیدرضا شوشتریان

زیر نظر شورای نویسندگان

سردبیر:

مهندس حسین کوه زاد

خبرنگار:

جلیل فروتن

گروه ترجمه:

زهرا پزشکی

ویراستار:

احمد حسین زاده

طراحی: هدی امیر

عکس:

حسین نظامی

واحد بازرگانی:

تلفکس: ۰۵۱-۳۸۴۴۳۰۷۴

نشانی:

نشانی: مشهد - خیابان فلسطین

فلسطین ۱ - ساختمان سروش

طبقه تحتانی

تلفکس: ۰۵۱-۳۸۴۴۳۰۷۴

تهران - شریعتی - خیابان دستگردی

پلاک ۷۴

طبقه دوم - واحد ۳

تلفن: ۰۲۱-۲۲۲۲۰۹۶۱

دورنگار: ۰۲۱-۲۲۲۶۹۰۳۲

www.eghtesadasia.ir
eghtesadeasia@gmail.com

- ۲ یادداشت / معمای کمبود نقدینگی تولید
- ۳ بررسی وضعیت تولید محصولات زراعی
- ۷ سایه تردید بر امنیت غذایی
- ۱۰ آمار گردشگری ایران در سال ۱۴۰۰
- ۱۴ بدهی خارجی ایران، یک هزارم بدهی کشورهای در حال توسعه
- ۱۵ چالش های پیش روی گردشگری ۲۰۲۳
- ۱۸ تشدید رکود صنعت توریسم
- ۱۹ بررسی تورم در آبان ماه ۱۴۰۱
- ۲۳ جبران افت بهاری شاخص ملی محیط کسب و کار در تابستان
- ۲۸ رشد ۴۰ درصدی تورم تولید در تابستان امسال
- ۳۰ پشت پرده کسری تجاری
- ۳۵ وضعیت بازار پول در پایان شهریور ۱۴۰۱
- ۳۶ هر آنچه باید در مورد چک الکترونیک بدانید!
- ۳۸ اقتصاد زیر بار تحریم
- ۴۰ صادرات ۹۵ میلیون یورویی پسته ایرانی به اتحادیه اروپا
- ۴۲ سیر صعودی تورم در خراسان رضوی
- ۴۳ برنامه ریزی برای ترانزیت ۵۰ میلیون تنی در ۲۰۳۰

معمای کمبود نقدینگی تولید

علی چشمی
اقتصاددان

سال‌هاست در اقتصاد ایران این معما مطرح است که چرا در حالی که نقدینگی رشد زیادی دارد، تولیدکنندگان از کمبود اعتبارات بانکی گلایه دارند و به منابع بانکی در نرخ‌های مرسوم دسترسی کافی ندارند؟ طی یک سال اخیر تا پایان مهرماه ۱۴۰۱ نقدینگی ۳۴ درصد رشد کرده و از ۲۲۷ هزار میلیارد تومان (همت) به ۵۶۷۷ همت رسیده است؛ یعنی ۱۴۵۰ همت افزایش. در این یک سال، کل اعتبارات بانکی بخش غیردولتی ۲۶۵۴ همت بوده و به ۳۶۸۵ همت افزایش یافته؛ یعنی ۱۰۳۱ همت و حدود ۳۹ درصد افزایش داشته است. آمار نشان می‌دهد که نقدینگی ۳۴ درصد و مانده اعتبارات به بخش غیردولتی ۳۹ رشد داشته است.

پس کمبود نقدینگی کسب و کارها از کجاش می‌شود؟ دلایل متعددی برای این مساله وجود دارد؛ از جمله:

۱. تورم حدود ۵۰ درصدی نیاز به سرمایه در گردش از محل وام را بیش از ۵۰ درصد افزایش می‌دهد. تولیدی با یک میلیارد تومان سرمایه در گردش (بابت مواد اولیه و دستمزد و...) را در نظر بگیرد که ۶۰ درصد آن از محل وام تامین مالی شده است. با نرخ تورم ۵۰ درصدی، سرمایه در گردش به ۱/۵ میلیارد تومان افزایش می‌یابد و بسیاری از کسب و کارها به ویژه اگر بزرگ باشند چاره‌ای ندارند جز اینکه سهم استقراض (وام) را برای تامین مالی افزایش دهند؛ چون منابع داخلی شرکت و طرف‌های تجاری محدود است. بنابراین باید ۱/۱ میلیارد تومان وام بگیرد؛ یعنی ۵۰۰ میلیون تومان وام جدید به علاوه ۶۰۰ میلیون تومان وام قبلی. در نتیجه، به دلیل تورم ۵۰ درصدی، وام این تولیدکننده نمونه ۸۳ درصد افزایش یافته است. اما این موضوع، همه داستان نیست.

۲. وقتی نرخ بهره حقیقی منفی است و دورنمای اقتصاد سبب شده است تا انتظارات تورمی فعالان اقتصادی بالا باشد، تقاضای منطقی زیادی برای اعتبارات بانکی وجود دارد. طبق آمار رسمی نرخ تورم نقطه به نقطه مهرماه ۱۴۰۱ حدود ۴۸ درصد و نرخ بهره بین بانکی به عنوان نرخ مبنا حدود ۲۱ درصد بوده است؛ این یعنی نرخ بهره حقیقی محقق شده منفی ۲۷ درصد است. به نفع تولیدکنندگان و خانوارهاست که خریدهای خود به ویژه خریدارایی‌ها و کالاهای بادوام را با وام گرفتن سریع‌تر انجام دهند. علاوه بر این، نرخ رشد قیمت دارایی‌ها از ارزش نامسکن و طلا در دو ماه اخیر و حتی بورس در هفته اخیر بالاتر از نرخ تورم بوده، بنابراین تقاضا را برای وام به منظور پوشش ریسک افزایش داده است. البته بی‌ثباتی اقتصادی و مالی، موجب داغ شدن مجدد پول شده و سرعت انتقال و جوه بین بازارهای مختلف را افزایش داده و خود منشأ بی‌ثباتی بیشتر است.

۳. شبه پول (سپرده‌های مدت‌دار) در تامین مالی مولد بیشتر نقش دارد تا پول (سپرده‌های دیداری). بر نامه‌های دولت و بانک مرکزی برای کنترل نقدینگی در ماه‌های اخیر بر اساس این ادعای غلط که بانک‌ها منشأ خلق نقدینگی هستند، چنین بوده که به شکل‌های مختلف وام‌دهی بانک‌ها را محدود کرده‌اند. از ابتدای سال ۱۴۰۱ تا پایان مهرماه، سپرده‌های دیداری ۳۱ درصد و شبه پول فقط ۱۴ درصد رشد داشته است. به همین دلیل سهم پول از نقدینگی ۲ درصد افزایش و شبه پول ۲ درصد کاهش داشته و نسبت شبه پول به پول طی یک سال اخیر از ۱/۱ برابر به ۳/۴ برابر کاهش یافته است. متأسفانه برداشت غلطی از ماهیت بازیگران رشد نقدینگی در دولت وجود دارد و بر اساس بزرگ‌ترین رقم شبه پول فکر می‌کنند این بانک‌ها هستند که با سپرده‌گیری و وام‌دهی در رشد نقدینگی نقش مهمی دارند، در حالی که رشد پایه پولی (پول پر قدرت) توسط بانک مرکزی مهم‌ترین عامل رشد نقدینگی است که در یک سال اخیر تا پایان مهرماه ۳۴ درصد رشد داشته است. محدود کردن فرآیندهای اصلی بانکداری فقط جیره‌بندی اعتبارات به نفع رانتجویان را بیشتر می‌کند.

۴. نکته مهم دیگر، فشار استقراض بخش دولتی بر نظام بانکی است. فروش اوراق قرضه دولتی در بورس و اجرای عملیات بازار باز مسیر مناسبی برای جلوگیری از تأثیرات تورمی کسری بودجه دولت است. اما در ماه‌های اخیر به گونه‌ای اجرا شده که بر منابع بانک‌ها فشار وارد کرده است. انتشار حدود ۱۰۵ همت و فروش ۸۰ همت از ابتدای سال تا پایان آبان‌ماه طبق گزارش سازمان بورس و خزانه که ارزش مانده این اوراق دولتی را در بورس به ۴۳۷ همت رسانده است از حجم انبوه این اوراق حکایت دارد که منابع در دسترس بخش غیردولتی را محدود می‌کند. البته گزارش مدیریت بدهی‌های عمومی خزانة نشان می‌دهد که در پایان خرداد ۱۴۰۱ بدهی‌های دولت به رقم ۱۳۷۶ همت و بدهی‌های شرکت‌های دولتی به رقم ۱۴۵۱ همت رسیده است؛ یعنی جمع بدهی‌های دولت ۲۸۲۷ همت شده که حدود ۴۰ درصد تولید ناخالص داخلی است. هر چند همه این بدهی‌ها به بانک‌ها نیست؛ اما اثرات خود را بر اعتبارات بانکی دارد.

بررسی وضعیت تولید محصولات زراعی

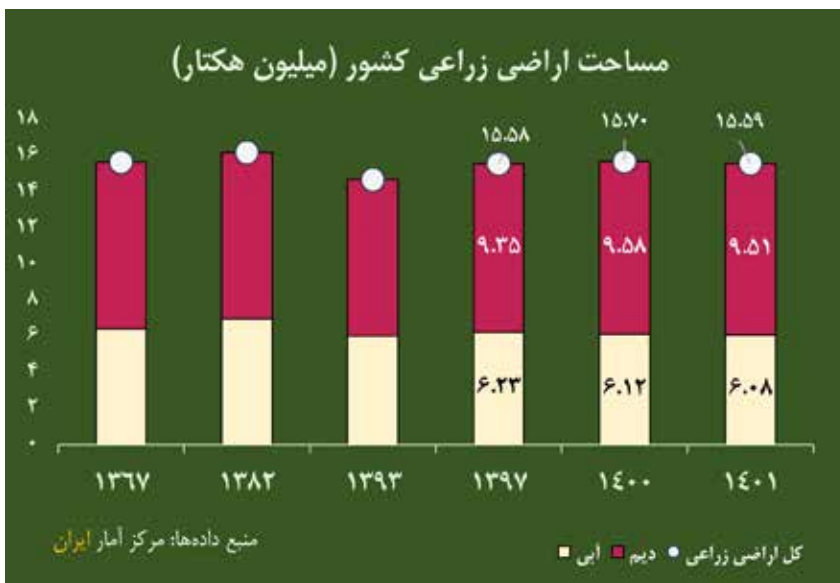
حسین کوهزاه

امروزه به علت افزایش جمعیت، مسئله امنیت غذایی در سطح جهان ابعاد تازه‌ای به خود گرفته و به یکی از مباحث مهم در کلیه کشورهای جهان تبدیل شده است. محصولات زراعی نقش عمده‌ای در تغذیه جمعیت جهان دارند و این موضوع به خصوص در کشورهای در حال توسعه و از جمله ایران مشهودتر است. شایان ذکر است فعالیت زراعت یکی از زیربخش‌های مهم کشاورزی در ایران محسوب می‌شود که حدود ۵۰ درصد ارزش افزوده این بخش را به خود اختصاص داده است. در این گزارش به صورت خلاصه به وضعیت تولید محصولات زراعی کشور در سال زراعی ۱۴۰۰-۱۳۹۹ پرداخته می‌شود.

که حجم تولید این بخش به طور مطلق در سه دهه اخیر بیش از ۳ برابر افزایش یافته است. اما کشاورزی با مشکلات و محدودیت‌های بسیار زیادی روبرو است که بعنوان مانعی در راه توسعه بیشتر کشاورزی عمل می‌کند. اندازه کوچک مالکیت‌ها و قطعات بهره برداری‌ها، سیاست‌های کلان محدودکننده بخش کشاورزی، دخالت‌های وسیع دولت در این بخش، سطح نازل سواد کشاورزان، ضعف بنيه مالی بیشتر کشاورزان و نداشتن سرمایه کافی برای سرمایه گذاری در امور زیربنایی، انتقال سرمایه از بخش کشاورزی به سایر بخشها، ضعف خدمات عمومی در زمینه توسعه زیرساخت‌های کشاورزی و ارائه خدمات ترویجی و آموزشی و ضعف نظام تامین و عرضه نهاده‌های کشاورزی از جمله عواملی هستند که موجب پایین بودن کارایی تخصیص منابع در این بخش شده است، به طوری که بازدهی بخش تولید کشاورزی در مقایسه با امکانات مورد استفاده نیازهای جامعه و پتانسیل‌ها و سطح کاربرد نهاده‌ها در مقایسه با سایر کشورهای جهان در سطح پایین قرار دارد و رشد تولید بخش کشاورزی نیازهای

بخش کشاورزی یکی از مهمترین و تواناترین بخش‌های اقتصاد کشور است که تامین کننده حدود یک پنجم تولید ناخالص داخلی، یک سوم اشتغال و بیش از چهار پنجم نیازهای غذایی، نیمی از صادرات غیر نفتی و حدود نه دهم نیاز محصولات کشاورزی است. این بخش رغم چندین دهه سیاست صنعتی و تقویت سایر بخشهای اقتصادی همچنان با قدرت به حیات خود ادامه داده است و حتی در شرایط بسیار نامطلوب اقتصادی نیز شکوفایی و ظرفیت‌های نوینی را عرضه کرده است که برای بسیاری از اقتصاددانان و نظریه پردازان توسعه نیز تا حدودی ناشناخته بود.

کشاورزی ما در چند دهه اخیر از جهات افزایش بهره برداری از اراضی و منابع آب جدید، افزایش عملکرد محصولات یا بهبود بهره‌وری نیروی کار، بهبود سطح تکنولوژی و بکارگیری نهاده‌های نوین کشاورزی شامل انواع کود و سموم شیمیایی، بذرها و اصلاح شده و مکانیزاسیون وسیع و گسترده و به کارگیری انواع ماشین‌آلات و ادوات مکانیکی در انجام عملیات کشاورزی و گسترش زیرساخت‌های کشاورزی رشد و گسترش چشم‌گیری داشته است، به طوری

کاهش یافته است. دلیل این کاهش، کاهش توام مساحت هر دو نوع اراضی دیم و آبی به ترتیب بامشارکت منفی ۰,۴ واحد درصدی و منفی ۰,۳ واحد درصدی است. شایان ذکر است از کل مجموع مساحت اراضی کشور در سال زراعی جاری، حدود ۶۱ درصد اراضی دیم و مابقی ۳۹ درصد اراضی آبی تشکیل می دهند.

منابع آب کشور:

باتوجه به محدودیت های آب و هوایی و اقلیمی برای تولید کشاورزی در بخش عمده مناطق کشور و نیاز به آبیاری محصولات، منابع آب مهمترین عامل محدود کننده کشاورزی به شمار می آید. که دسترسی به آن نقش تعیین کننده ای در بهره برداری از سایر منابع و عوامل تولید بخش کشاورزی مثل زمین و نیروی زمینی دارد. به همین علت برنامه ریزی توسعه و تولید کشاورزی باید در ارتباطی تنگاتنگ با برنامه ریزی بهره برداری و کنترل منابع آب انجام گیرد و برنامه ریزی کشاورزی بدون توجه به امکانات بهره برداری از منابع آب غیر واقع بنیانه است.

از کل حجم بارسرمای آسمانی در سطح کشور که معادل ۴۳۰ میلیارد متر مکعب در سال است حدود ۲۲۸ میلیارد متر مکعب آن تبخیر می شود و از دسترس خارج می شود. براساس مفروضات (۷۱ میلیون هکتار جنگل و ۱۰ میلیون هکتار اراضی دارای پوشش گیاهی طبیعی) از ۱۳۲ میلیارد متر مکعب آب باقیمانده، حدود ۳۵ متر مکعب سفره های زیرزمینی را تغذیه می کنند. در حالی که در شرایط فعلی که سطح وسیعی از جنگل های کشور تخریب شده و پوشش گیاهی اکثر اراضی مرتعی کشور نیز شدیداً از بین رفته است، میزان تغذیه سفره های آبهای زیرزمینی به مرتب کمتر از رقم ۳۵ میلیارد متر مکعب است. وقوع سیلاب های پی در پی و منطبق نبودن وقوع سیل در دوره های برگشت مختلف در شرایط حال و گذشته دلیلی به این

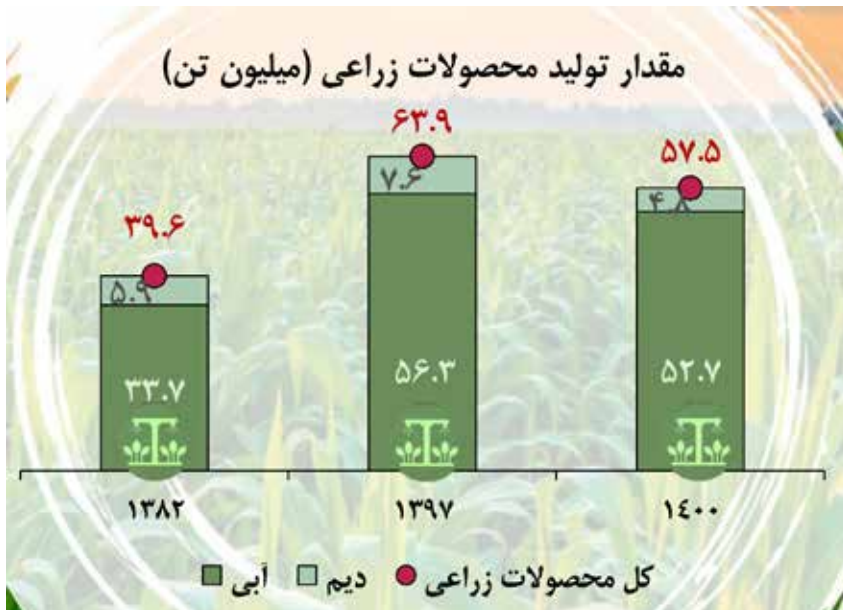
جامعه به مواد غذایی که با رشد جمعیت ابعاد وسیعی یافته است، برآورد نمی شود. سیاست های خودکفایی و تامین امنیت غذایی برای کلیه قشر های مردم از طریق پایین نگه داشتن قیمت محصولات کشاورزی، کمک بلاعوض برای نهادهای مصرفی، قیمت های تثبیتی محصولات کشاورزی و سوبسید به مصرف کننده گرچه از نظر عدالت اجتماعی کاملاً پذیرفتنی است و با باید به نحو مناسبی همواره در نظر گرفته شود ولی بخش های کشاورزی برای ادامه بقای خود می باید از طریق کسب قیمت واقعی محصولات تولیدی، سرمایه لازم را برای توسعه فعالیت ها، گسترش زیرساخت ها و همچنین افزایش کمی و کیفی تولیدات کشاورزی بدست آورده، در حالی که سیاست های گذشته مانع انباشت سرمایه در بخش شده و حتی انتقال سرمایه از بخش رانیز به دنبال داشته است.

بهره برداری ناپایدار از اراض حاشیه ای و دیمزار های کم بازده، همچنین استفاده بی رویه و مفرط از سفره های آب های زیرزمینی از جمله آثار این سایت ها بوده است. براین پایه، هدف اصلی برنامه ریزی توسعه بخش کشاورزی، افزایش تولید کشاورزی، افزایش تولید کشاورزی، ارتقای سطح تکنولوژی و کاربر نهادهای نوین کشاورزی گسترش تحقیق، آموزش و ترویج است، که در کلیه برنامه های قبل و بعد انقلاب اولین هدف را تشکیل داده است.

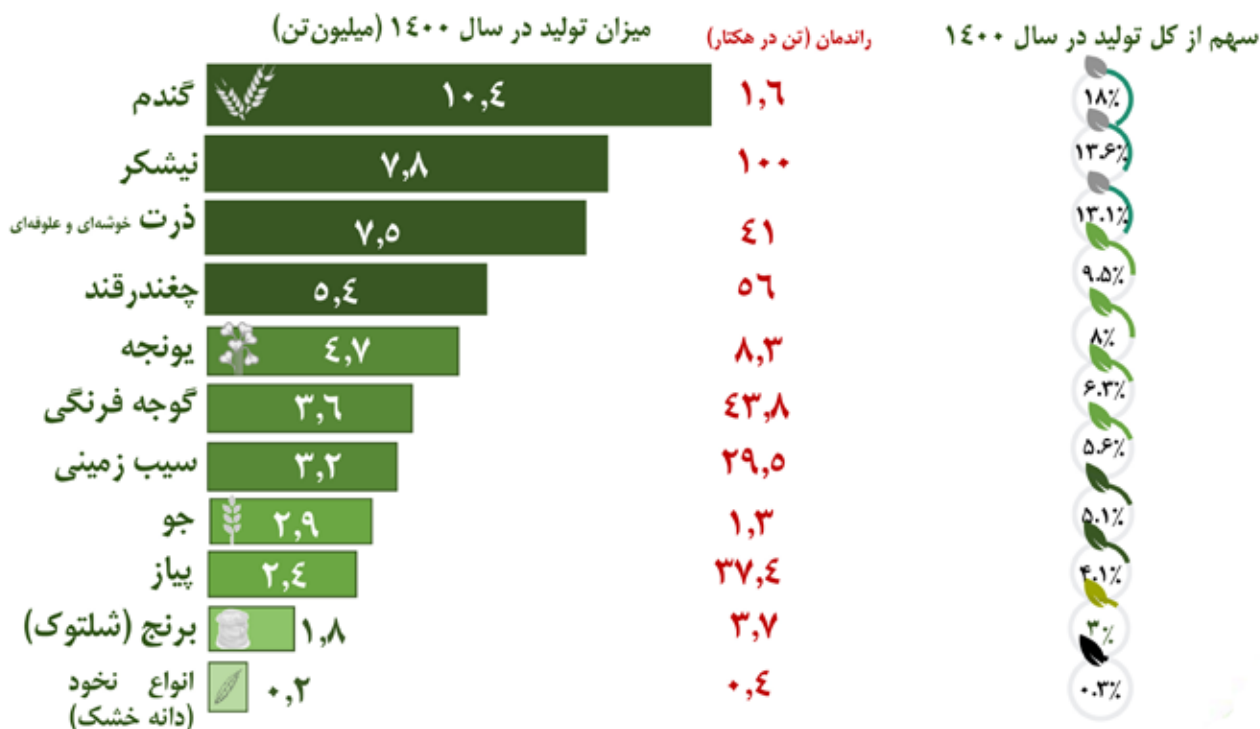
برنامه ریزی برای دستیابی به هدف افزایش تولید کشاورزی، پایه در ارتباط با سایر هدف های بخش نظیر حفظ منابع پایه و توسعه پایدار، تامین امنیت غذای جامعه، افزایش صادرات و کاهش واردات کشاورزی، افزایش درآمد کشاورزان و حمایت از تولید کنندگان کشاورزی صورت گرفته و اثرات متقابل آنها بر یکدیگر مورد توجه و ارزیابی قرار گیرد

وضعیت موجود کشاورزی در ایران

تعداد ۲,۱۶ میلیون واحد بهره برداری در بخش اراضی زراعی کشور با مساحت حدود ۱۵,۶ میلیون هکتار در سال زراعی ۱۴۰۱ - ۱۴۰۰ وجود دارد که این رقم در مقایسه با سال زراعی قبل، حدود ۰,۷ درصد

محصولات مهم

واحد درصدی بوده است.

قضاوت کارشناسی است

مرکز آمار ایران پیش بینی نموده است که سطح زیر کشت برای سه کالای مهم گندم، جو و برنج در سال زراعی ۱۴۰۱ - ۱۴۰۰ به ترتیب به ۶,۵ میلیون هکتار، ۲,۱ میلیون هکتار و ۴۳۳ هزار هکتار برسد. این ارقام نسبت به سال زراعی سال قبل، برای هر سه محصول فذوق بداه کاهش همراه خواهد بود.

سطح زیر کاشت محصولات زراعی

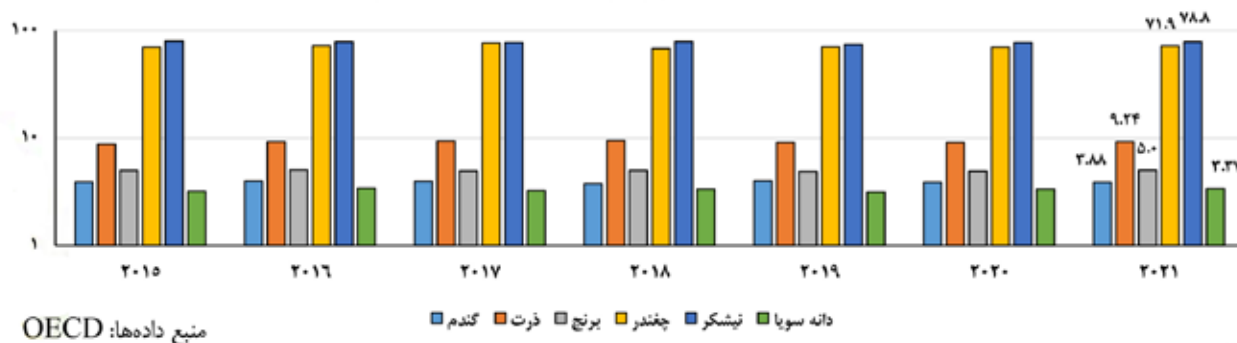
از ۱۵,۷ میلیون هکتار مساحت اراضی زراعی کشور در سال ۱۴۰۱، حدود ۱۱,۵ میلیون هکتار معادل ۷۳ درصد (زیر کشت محصولات گوناگون زراعی قرار گرفته است که از این مقدار ۶,۵ میلیون هکتار متعلق به اراضی دیم و حدود ۵ میلیون هکتار نیز به اراضی آبی اختصاص دارد.

کل محصولات زراعی دیم آبی

مقدار کل تولید محصولات زراعی در سال ۱۴۰۰ حدود ۵۷,۵ میلیون تن بوده که ۹۲ درصد از آن را، یعنی معادل حدود ۵۳ میلیون تن، محصولات تولید شده از طریق کشت آبی تشکیل می دهد. مقدار تولید محصولات زراعی در سال ۱۴۰۰ در مقایسه با سال ۱۳۹۷ حدود ۱۰ درصد کاهش یافته که ناشی از کاهش همزمان تولید از هر دو کشت دیم و آبی است. سهم کشت آبی از این کاهش حدود ۵,۷ واحد درصد بوده است. مقدار تولیدات محصولات زراعی کشاورزی از طریق کشت آبی و دیم در سال ۱۴۰۰ نسبت به سال ۱۳۹۷ به ترتیب با کاهش ۶ درصد و ۳۷ درصد مواجه شده است.

سطح زیر کشت محصولات زراعی در سال ۱۴۰۱ در مقایسه با سال ۱۴۰۰ کداهش ۴,۶ درصدی داشته که ناشی از افت توام سطوح کشت دیم با مشارکت منفی ۲,۷ واحد درصد و آبی با مشارکت منفی ۱,۹

متوسط بازدهی تولید محصولات زراعی منتخب در OECD - تن در هکتار

منبع داده‌ها: OECD

بازدهی

در سال زراعی ۱۴۰۰-۱۳۹۹ حدود ۱۰,۴ میلیون تن گندم تولید شده که نزدیک به ۶۷ درصد از آن از طریق کشت آبی (معادل ۷,۱ میلیون تن) و مابقی ۳۳ درصد نیز از طریق کشت دیم (معادل ۳,۳ میلیون تن) حاصل شده است. میانگین راندمان در هکتار تولید گندم در ایران در سال گذشته زراعی با توجه به سطح زیر کشت حدود ۶,۶۸ میلیون هکتار این محصول، حدود ۱,۵۶ تن در هکتار برآورد می شود که در مقایسه با میانگین کشورهای عضو OECD در سال ۲۰۲۱ (حدود ۳,۹ تن در هکتار)، حدود ۲,۳ تن در هکتار کمتر است.

با توجه به سطح زیر کشت محصولات ذرت علوفه ای و خوشه ای، برنج، نیشکر و چغندر در سال مورد بررسی به ترتیب برابر با ۱۸۳ هزار هکتار، ۴۹۴ هزار هکتار، ۷۸ هزار هکتار و ۹۷ هزار هکتار، بازدهی تولیدات مزبور به ترتیب حدود ۴۱ تن در هکتار، ۳,۷ تن در هکتار، ۱۰۰ تن در هکتار و ۵۶ تن در هکتار برآورد می شود که برای محصولات ذرت و نیشکر از ارقام مشابه OECD بالاتر است. نظر به محدودیت دسترسی به منابع طبیعی و لزوم مدیریت مصرف بهینه، توصیه های بین المللی در حوزه اقتصاد بخش کشاورزی، بیش از همه متمرکز افزایش میزان تولیدات این بخش از طریق تقویت بازدهی و استفاده از روش های مکانیزاسیون همراه با کاهش اتلاف و ضایعات در حین کاشت، داشت و برداشت محصولات کشاورزی است. برخی از محصولات اساسی بخش کشاورزی ایران به ویژه گندم از بازدهی کمی برخوردار هستند که ضرورت دارد با توجه به تقاضای بالای داخلی، تحولات مربوط به تغییرات اقلیمی و کاهش دسترسی به منابع آبی لازم، توجه دقیق تری به افزایش بهره وری این بخش مبدول شود.

اندازه اراضی زراعی

چنانچه اراضی زراعی قابل بهره برداری بر حسب وسعت آنها به ۴ گروه اراضی طبقه بندی شوند؛ گروه هایی شامل زمین های با وسعت تا ۵ هکتار، ۵ تا ۲۰ هکتار، ۲۰ تا ۵۰

هکتار و بیش از ۵۰ هکتار به دست می آید. در سال زراعی ۱۴۰۰-۱۳۹۹ میانگین مساحت هر واحد بهره برداری اراضی زراعی در کشور حدود ۷,۳ هکتار بوده است. در میان تعداد کل اراضی زراعی کشور در سال ۱۴۰۰، زمین های با وسعت کمتر از ۵ هکتار با تعداد ۱,۳ میلیون واحد و سهم حدود ۶۰ درصد بیشترین سهم را از لحاظ تعداد کل اراضی دارا بوده ضمن اینکه از حیث وسعت مجموع اراضی تحت پوشش این گروه کمترین رقم در مقایسه با سایر گروه ها و حدود ۲,۳ میلیون هکتار (معادل ۱۴,۵ درصد از کل وسعت اراضی زراعی) است. گروه دوم یعنی زمین های بین ۵ تا کمتر از ۲۰ هکتار بیشترین سهم از کل تعداد بهره برداری های اراضی زراعی را به خود اختصاص داده اند. شایان ذکر است، سهم این تعداد از کل وسعت اراضی زراعی، ۳۹ درصد و مجموع وسعت آنها حدود ۶ میلیون هکتار است. همانطور که ملاحظه می شود بخش زیادی از تعداد بهره برداری های زمین را، اراضی با وسعت کمتر از ۵ هکتار تشکیل می دهند، که این امر را می توان یکی از دلایل پایین بودن راندمان تولیدات کشاورزی بیان نمود؛ زیرا ادغام این اراضی با یکدیگر می تواند منجر به توانایی بیشتر در استفاده از تکنولوژی پیشرفته که بهره وری زمین را افزایش و ضایعات را کاهش و در نهایت راندمان تولید را افزایش دهد، شود.

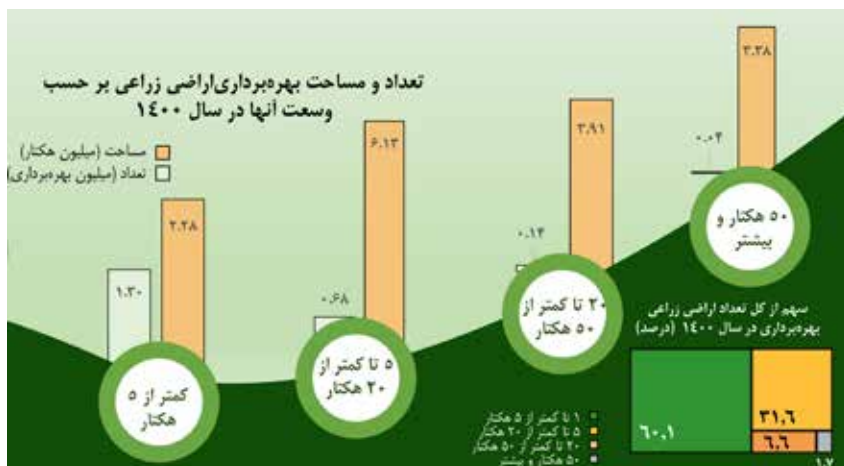
لزوم بهره گیری از مدل های نوین کشاورزی

در این زمینه، شاید استفاده از مدل های موفق در کشورهای توسعه یافته، آموزش و افزایش سطح سواد کشاورزان در مراحل کاشت، داشت و برداشت، تغییر دیدگاه، تفکر و احترام قایل شدن برای این قشر زحمتکش جامعه، احیای جایگاه واقعی و به حق کشاورزان و جانداختن این مهم در سطح جامعه، افزایش درآمد کشاورزان و گوش دادن به مسایل و تلاش برای رفع معضلاتشان نه تنها بی تاثیر نیست بلکه قادر است جلوی خسران و ضرر بیش از پیش این صنعت که به عنوان صنعت مادر و پایه در دنیا به شمار می رود را هم بگیرد.

کمی نگاه و تفکر واقع بینانه، عمیق و بدون غرض کافی است تا بدانیم در این رابطه چه کرده ایم و چه حرفی برای گفتن در دنیا و حتی در کشور داریم.

نکته قابل توجه این است که وظیفه مسوولان مربوطه باید محصول سالم تولید کنند.

بنابراین بخش کشاورزی همچنان یکی از بخشهای مهم اقتصادی کشور است و نیز خواهد بود. در هر شرایطی توسعه بخش کشاورزی پیش شرط و نیاز ضروری اقتصاد کشور است و تا زمانی که موانع توسعه در این بخش بر طرف نشود سایر بخش ها نیز به شکوفائی و رشد توسعه دست نخواهد یافت. تجربه مثبت و منفی کلیه کشورهای پیشرفته و در حال توسعه جهان این نظر را تایید می کند.

تحلیلی بر نوسان قیمت جهانی کالاهای اساسی در میانه جنگ روسیه و اوکراین

سایه تردید بر امنیت غذایی

نسیبه زارعی
پژوهشگر اقتصادی

محصولات استراتژیک به صورت فراسرزمینی و تخصیص سرمایه گذاری در صنایع تبدیلی پیشنهاد می شود.

جنگ روسیه و اوکراین و آثار اقتصادی آن بر بخش کشاورزی

۱۳ درصد زمین های کشاورزی در کشور روسیه قرار دارد که به تولید محصولات چغندر قند، گندم و سیب زمینی اختصاص یافته است. عمده غلات تولیدی روسیه چاودار، جو، جو دوسر و ذرت است. این مقدار از غلات، ۷۰ درصد نیاز مردم این کشور را تامین می کند. در چندین سال اخیر کشور روسیه در رتبه های ۲ یا ۳ تولید گندم پس از چین قرار داشته است. در سال ۲۰۱۷، این کشور با تولید ۹۴/۷ میلیون تن در رتبه ۳ پس از چین و هند، ۴۱ درصد گندم جهان را تولید کرده است. بر اساس پیش بینی های صورت گرفته در سال ۲۰۲۰، هدف اصلی روسیه تصرف جایگاه نخست تولید و صادرات گندم در جهان است. کشور اوکراین نیز یکی از تولیدکنندگان بزرگ محصولات کشاورزی در قاره اروپاست. گندم، ذرت و دانه های روغنی بیشترین تولیدات محصولات زراعی اوکراین است. دولت این کشور از طریق صادرات این محصولات درآمد زیادی را نصیب کشاورزان کرده است. بررسی ها نشان می دهد که سهم این دو کشور در صادرات جهانی کالاهای اساسی گندم، جو، ذرت، بذر و روغن آفتابگردان گزارش شده است. از نظر شبکه های تجاری، هر دو کشور تامین کنندگان کلیدی گندم برای بسیاری از کشورهای جهان هستند. بر اساس آمارهای منتشر شده سازمان خواربار و کشاورزی ملل متحد، پیش از جنگ روسیه و اوکراین، ۳۰ درصد تجارت جهانی گندم و ۵۵ درصد تجارت جهانی روغن آفتابگردان در سال ۲۰۲۱، متعلق به این دو کشور بود. نزدیک به ۵۰ کشور برای تامین دست کم ۳۰ درصد نیاز واردات گندم خود، به صادرات روسیه و اوکراین وابسته هستند. از این تعداد، ۲۶ کشور بیش از ۵۰ درصد گندم وارداتی خود را از این دو کشور تامین می کنند. ۲۴ کشور متکی به واردات گندم از روسیه و اوکراین از میان ۵۰ کشور گفته شده از بیشترین به کمترین عبارتند از: سنگال، نامیبیا، رومند، لیبیا، پاکستان، لیبی، تانزانیا، کونگو، آلبانی، بنین، مصر، ماداگاسکار، لبنان، فنلاند، ترکیه، قرقیزستان، بلاروس، سیشل، سومالی، ایالت جورجیا، آذربایجان، مغولستان، قزاقستان و ارتریا.

تغییرات مقداری کالاهای اساسی

کشور روسیه افزون بر صادرکننده بزرگ گندم به عنوان صادرکننده کلیدی کود در دنیا نیز شناخته شده است؛ به طوری که ۲۵ کشور با وابستگی ۳۰ درصد یا بیشتر برای کودهای نیتروژن، فسفر و پتاسیم به روسیه وابسته هستند. در سال ۲۰۲۰، این کشور به عنوان صادرکننده برتر کودهای نیتروژن، دومین تامین کننده کود پتاسیم و سومین صادرکننده کود فسفر در بخش کشاورزی شناخته شد. بنابراین، یکی دیگر از آثار جنگ مورد بحث بر تولید کالاهای اساسی،

بر اساس گزارش سازمان ملل متحد، قیمت جهانی مواد غذایی در مارس (اواسط اسفند تا اواسط فروردین) به علت حمله روسیه به اوکراین به بالاترین سطح خود رسید. بر اساس شاخص ماهانه قیمت مواد غذایی در سازمان خواربار و کشاورزی ملل متحد در آوریل (اواسط فروردین تا اواسط اردیبهشت)، روغن های پخت و پز، غلات و گوشت به بالاترین سطح خود رسیدند؛ به این معنا که قیمت کالاهای غذایی نسبت به مدت مشابه سال گذشته، بیش از یک سوم افزایش یافت. جنگ روسیه و اوکراین صادرات بیش از یک چهارم گندم جهان را مختل کرد. جنگ با بستن بنداری که صادرات گندم و ذرت اوکراین از آنجا صورت می گرفت، به افزایش ۱۷ درصدی قیمت غلات در ماه گذشته کمک کرد. قیمت محصول گندم در کوتاه مدت دست کم ۸/۷ درصد و حداکثر ۲۱/۵ درصد افزایش می یابد. همین محصول در بلندمدت دست کم ۱۰/۳ درصد و حداکثر ۱۹/۴ درصد افزایش می یابد. پیش بینی می شود ایران به عنوان واردکننده بزرگ گندم و ذرت جهان با رتبه ۸، در سال ۱۴۰۱ حدود ۲ تا ۳ میلیون تن گندم و کمتر از ۴ میلیون تن ذرت وارد کند. افزایش بهره وری با استفاده از فناوری های روز دنیا و تکنیک های زراعی کارا و کاربردی، افزایش تولید با توجه ویژه به الگوی کشت جامع کشاورزی، تخصیص منابع سرمایه گذاری به فعالیت های R&D، افزایش تسهیلات و کاهش نرخ بهره آن در بخش کشاورزی، تخصیص تسهیلات بلندمدت به بخش کشاورزی، کشت

جدول ۱- درصد افزایش قیمت جهانی کالاهای اساسی در دو سناریوی خوشبینانه و بدبینانه

مدت زمان	محصول	درصد افزایش	
		خوشبینانه	بدبینانه
کوتاهمدت	گندم	۸۷	۲۱۵
	ذرت	۸۲	۱۹۵
	دانه‌های روغنی	۶۴	۱۷۸
بلندمدت	غلات دانه درشت (سورگوم، ارزن، ...)	۱۰/۵	۲۰
	گندم	۱۰/۳	۱۹۲
	ذرت	۸/۵	۱۲۶
	دانه‌های روغنی	۸/۵	۱۲۳
	غلات دانه درشت (سورگوم، ارزن، ...)	۶/۱	۱۵۲

در قیل و دوران جنگ روسیه و اوکراین گزارش می‌شود.

ملاحظات امنیت اقتصادی

حدود ۱۰ تا ۳۰ درصد خانوارهای شهری و حدود ۱۰ تا ۲۰ درصد خانوارهای روستایی، کالری روزانه دریافتی‌شان زیر خط استاندارد است. از سوی دیگر، مقدار و قیمت غلات (گندم، جو، ذرت و سویا) پس از جنگ روسیه و اوکراین دستخوش تغییرات شدیدی و ناخوشایند شد. همین سبب به چالش کشیدن مقدار غذای موجود در تمام کشورها شد؛ به طوری که بسیاری از کشورها مقدار صادرات غلات خود را با احتمال کمبود مواد غذایی در آینده کاهش دادند. شبیه همین رفتار را دولت‌ها در زمان شیوع ویروس کرونا داشتند که در کمتر از ۲ سال دوباره در سطح جهانی تکرار شد.

کاهش صادرات بزرگ‌ترین صادرکنندگان گندم، جو و دانه‌های روغنی (کشورهای روسیه و اوکراین) از سوی و تبدیل شدن ایران در چندین سال گذشته به یکی از ۱۰ کشور اول واردکننده غلات در جهان (به دلایل برنامه‌ریزی ناصحیح، بهره‌وری پایین، مدیریت باکارایی پایین، نبود الگوی کشت جامع بهینه در بخش کشاورزی

کاهش مقدار کود شیمیایی (نبود کود شیمیایی یا کم بودن آن باعث کاهش عملکرد محصول می‌شود) در دنیا است. از سوی دیگر، انتظار می‌رود جنگ در اوکراین، تولید گندم این کشور را ۳۵ درصد کاهش دهد و قیمت گندم ۳۴ درصد بالاتر از قبل از حمله روسیه شود؛ زیرا صادرات قطع شده از دریای سیاه به طور عمده باعث کاهش عرضه جهانی و پایان دادن به گندم‌های انباری دیگر کشورها شده است. پیش‌بینی می‌شود که اوکراین بین مارس تا ژوئن سال ۲۰۲۲ (اواسط اسفند ۱۴۰۰ تا اواسط خرداد ۱۴۰۱) حدود ۶ میلیون و روسیه نیز ۸ میلیون تن گندم صادرات داشته باشد. این حدود ۷ درصد از کل تجارت جهانی گندم در سال‌های ۲۰۲۱ و ۲۰۲۲ است (فائو کل تجارت جهانی را ۱۹۴ میلیون تن پیش‌بینی کرده است).

بر اساس گزارش اتحادیه غلات روسیه، این کشور در مه ۲۰۲۲، ۱/۲۶ میلیون تن گندم صادر کرد که ۸۷ درصد نسبت به مدت مشابه سال گذشته افزایش داشت. در همین زمان، صادرات ذرت در مقابل ۶۴۰ هزار تن سال گذشته، به ۴۰۴ هزار تن کاهش یافت. مقاصد اصلی این صادرات، کشورهای مصر، ترکیه، نیجریه، ایران و لیبی بودند. همچنین، صادرات گندم روسیه در کل سال زراعی ۲۰۲۱-۲۰۲۲، ۳۶/۵ میلیون تن تخمین زده شد. بر اساس داده‌های وزارت کشاورزی ایالات متحده، روسیه در سال زراعی ۲۰۲۱-۲۰۲۲، ۳۷/۵ میلیون تن گندم فروخته است.

پیش‌بینی می‌شود که اوکراین در سال ۲۰۲۲، حدود ۱۴ میلیون تن و روسیه ۲/۵ میلیون تن گندم صادر کند. صادرات مورد انتظار از اوکراین، ۱۸ درصد از تجارت جهانی گندم را تشکیل می‌داد. در عین حال پیش‌بینی می‌شود ایران به عنوان واردکننده بزرگ گندم جهان با رتبه ۸ حدود ۲ تا ۳ میلیون تن گندم وارداتی در سال جاری داشته باشد. این احتمال وجود دارد که ایران با جایگاه ۸ واردکننده ذرت در دنیا، در سال ۱۴۰۱ کمتر از ۴ میلیون تن ذرت وارد کند. همانطور که گفته شد، کشورهای روسیه و اوکراین ۵۵ درصد از صادرات روغن آفتابگردان را در سال ۲۰۲۱ به خود اختصاص داده‌اند. اختلال در تجارت روغن آفتابگردان منجر به جایگزینی این روغن با روغن‌های گیاهی دیگر می‌شود که احتمالاً باعث افزایش قیمت دیگر روغن‌ها و دانه‌های روغنی مانند سویا و کلزای می‌شود.

نیاز سالانه کشور به محصول ذرت حدود ۷/۵ میلیون تن است. از این میزان حدود ۱/۲ تا ۱/۸ میلیون تن در داخل کشور تولید می‌شود و بقیه که حدود ۶ میلیون تن و بعضاً بیشتر است، با واردات تامین می‌شود. همچنین، هر ساله شاهد واردات حدود یک میلیون تن محصول سویا هستیم. حائز اهمیت است که مقدار واردات در چند سال اخیر به بالای ۲ میلیون تن رسیده است.

پیش‌بینی قیمت کالاهای اساسی

پس از بررسی آثار جنگ روسیه و اوکراین بر مقدار کالاهای اساسی، تاثیر این جنگ بر قیمت کالاهای اساسی در جهان سنجیده می‌شود. با کاهش عرضه کالا قیمت آن افزایش می‌یابد. در چند ماه اخیر نیز با کاهش عرضه کالاهای اساسی (کاهش صادرات کشورهای روسیه و اوکراین) مانند گندم و دانه‌های روغنی، قیمت جهانی آنها افزایش یافت. تاثیر جنگ مورد بحث بر قیمت‌ها بر اساس شبیه‌سازی‌های اولیه انجام شده در فائو، در دو سناریوی خوشبینانه و بدبینانه در بازه‌های کوتاه‌مدت و بلندمدت انجام شده است. کاهش صادرات غلات از دو کشور یادشده منجر به افزایش قیمت‌های جهانی نسبت به قیمت پایه به تفکیک محصول به شرح جدول ۱ است.

طبق جدول ۱، قیمت محصول گندم در کوتاه‌مدت در حالت خوشبینانه ۸۷ درصد و در حالت بدبینانه ۲۱۵ درصد افزایش می‌یابد.

همین محصول در بلندمدت در حالت خوشبینانه ۱۰/۳ درصد و در حالت بدبینانه ۱۹۴ درصد افزایش می‌یابد. همچنین، قیمت ذرت و دانه‌های روغنی در کوتاه‌مدت در حالت خوشبینانه به ترتیب ۸/۲ و ۹/۶ درصد و در حالت بدبینانه ۱۹۵ و ۱۷۸ درصد افزایش می‌یابد. به همین ترتیب، در بلندمدت در حالت خوشبینانه به ترتیب ۸/۵ و ۸/۵ درصد و در حالت بدبینانه ۱۳۹ و ۱۳۳ درصد افزایش می‌یابد. در ادامه، روند قیمتی محصولات و کالاهای اساسی

و هدررفت منابع) از سوی دیگر، از دلایل ناامنی غذایی و اقتصادی در کشور بوده است. کشور نیازمند سالانه بیش از ۲ تا ۳ میلیون تن واردات در هر یک از محصولات گندم، سویا و ذرت است. نوسانات و حوادث اینچنینی در سطح کشور، تاثیر ناخوشایندی بر امنیت ملی-اقتصادی کشور دارد. کاهش بیش از ۳۰ درصدی کالاهای اساسی در جهان، افزایش قیمت این کالاها، تنش و درگیری‌های ناشی از کمبود کالا در سطح جهان، ارزآوری کشورهای تولیدکننده و صادرکننده کالاهای اساسی، خروج ارز برای تامین این نوع کالاها از کشورهای واردکننده و کاهش قدرت چانه‌زنی در روابط و تجارت بین‌الملل، زنگ خطری برای کشور در راستای تامین امنیت غذایی و امنیت اقتصادی است.

طبق روش‌های قدیمی، با افزایش بذر، کود، زمین، آب و... می‌توان تولید را افزایش داد. این شیوه در صورت داشتن دو شرط وجود و افزایش تمام منابع و نهاده‌ها به نسبت استفاده آنها در تولید محصولی خاص، سبب افزایش تولید آن محصول می‌شود. هنگامی که زمین مورد کشت افزایش یابد، ولی بذری برای کاشت یا آبی برای آبیاری نباشد، وجود زمین بیشتر، نهاده و منبع اضافی و استفاده‌ناپذیر می‌شود.

چنانچه نهاده بیشتری وجود نداشته باشد، امکان افزایش تولید نیز وجود ندارد. از سوی دیگر، افزایش نهاده‌ها همراه با هزینه است. افزایش تولید بر اساس افزایش بهره‌وری بهترین و مناسب‌ترین راه برای افزایش تولید در بخش کشاورزی است. افزایش بهره‌وری می‌تواند با کمترین هزینه نیز صورت پذیرد. برای مثال، با تغییر در زمان آبیاری یا نحوه آبیاری محصول، امکان افزایش چندین برابری محصول وجود دارد. افزایش بهره‌وری با استفاده از ماشین‌آلات جدید، علوم به‌روز کشاورزی، بذرهای جدید و... نیز ممکن است. با تغییرات ژنتیکی در بذر محصول یا تغییر در نوع شخم‌زنی زمین می‌توان تولید را چندین برابر کرد. با توجه به بررسی وضعیت غلات در کشور و جهان، راهکارهایی برای دور ماندن یا کاهش آثار منفی شرایط سخت مانند تحریم، شیوع و بیروس، جنگ و هر نوع مخاطره دیگر و تامین امنیت غذایی کشور ارائه می‌شود.

بایین‌بودن عملکرد و افزایش بهره‌وری

با توجه به بررسی وضعیت بخش کشاورزی و غلات تولیدی، کشور عملکرد بسیار پایینی در تولید غلات دارد (عملکرد در اینجا به معنای بررسی نهاده‌های مصرفی در یک هکتار است). غلات تولیدی در بخش کشاورزی برای گندم ۱/۸۹ تن، چاودار ۰/۸۴ تن، برنج ۴/۳۶ تن، ارزن ۲/۲۴ تن، ذرت ۶/۸۳ تن و جو ۱/۷۵ تن است. عملکردهای یادشده در سال‌های ۱۳۹۵-۱۳۸۰ نسبت به عملکرد غلات در آسیا و جهان تفاوت بالای ۵۰ درصد دارد و مقدار عملکرد غلات در کشور بسیار پایین است. بنابراین، بهتر است وزارت جهاد کشاورزی با همکاری بخش تحقیقات و توسعه کشاورزی سعی در افزایش بهره‌وری با استفاده از فناوری‌های روز دنیا و تکنیک‌های زراعی کارا و کاربردی مانند شخم صفر، کشاورزی هوشمند، زنجیره تامین هوشمند، آبیاری قطره‌ای و... کند.

افزایش تسهیلات و کاهش نرخ بهره در بخش کشاورزی

بیشتر کشاورزان در کشور به صورت خرده‌دهقان و معیشتی هستند و اغلب مزارع کشاورزی فاقد سند است. بنابراین، دریافت تسهیلات با شرایط موجود برای بیشتر کشاورزان و تولیدکنندگان غیر ممکن و بسیار سخت است. چنانچه کشاورزی موفق به دریافت تسهیلات شود، وجود نرخ بالای بازگشت این تسهیلات زندگی را برایش سخت می‌کند. بهتر است حجم تسهیلات تخصیص داده شده به کشاورزان و تولیدکنندگان خرده‌دهقان افزایش یابد و سعی در کاهش نرخ بهره تسهیلات در بخش کشاورزی شود.

امنیت غذایی جهانی در چند سال اخیر رو به کاهش بوده است و ایران نیز از این پدیده مستثنا نیست. حوادث و تصمیم‌های جهانی مانند اعمال تحریم‌ها، شیوع و بیروس کرونا، جنگ قدرت‌ها و... پایداری فرآیند امنیت غذایی را به چالش کشیده است. از سوی دیگر، شرایط بد اقتصادی کشور باعث شده که مردم نگران تامین غذای روزانه خود باشند. کمبود مواد غذایی و نبود آن در جامعه به هر دلیلی سبب ناامنی غذایی در کشور می‌شود. این به معنای تبدیل شدن شرایط جامعه به شرایط نااطمینانی است. بنابراین، ناامنی غذایی تهدید جدی برای برقراری امنیت اقتصادی و ملی کشور به شمار می‌رود و هر اتفاقی که باعث کاهش و به چالش کشیدن امنیت غذایی در کشور شود، اثر منفی بر امنیت اقتصادی کشور دارد.

راهکارهای سیاستی

با توجه به مواردی که اشاره شد، یکی از بهترین روش‌های ارزآوری و تامین امنیت غذایی در کشور افزایش تولید است. برای افزایش تولید در بخش کشاورزی چندین مسیر وجود دارد که در ادامه گزارش می‌شود: افزایش تولید با افزایش نهاده و منابع مصرفی، افزایش تولید با افزایش بهره‌وری، افزایش بهره‌وری با استفاده از ماشین‌آلات و فناوری جدید (ترریق سرمایه) و افزایش بهره‌وری با استفاده از تکنیک‌های زراعی.

آمار گردشگری ایران در سال ۱۴۰۰

سفر، نوع سفر (با اقامت شبانه و بدون اقامت شبانه)، شیوه سفر، نوع اقامتگاه، نوع وسیله نقلیه، تعداد شب-اقامت، هزینه‌های سفر و همچنین اطلاعاتی درباره ویژگی‌های اجتماعی اعضای خانوار مانند سن، جنس، سطح سواد و وضعیت اشتغال جمع‌آوری می‌شود. این آمار اغلب با یک سال تاخیر منتشر می‌شود و آمارهای سفرهای ایرانی هادرسال ۱۴۰۱ هنوز موجود نیست. حالاً نتایج آخرین آمارگیری از گردشگران ملی که از اردیبهشت ۱۴۰۰ تا فروردین ۱۴۰۱ انجام شده است، نشان می‌دهد که در سال گذشته، ۲۴ میلیون و ۶۴۹ هزار و ۶۳۸ سفر داخلی و ۴۸ هزار و ۴۰۳ سفر خارجی بوده است. این یعنی نزدیک ۱۰۰ درصد (۹۹٫۸ درصد) از سفرهای ایرانی‌ها را سفرهای داخلی تشکیل داده است. از این تعداد سفر نیز تنها حدود ۱۶ درصد به قصد تفریح و گردش بوده است!

آمار گردشگری ایران و سفرهای داخلی ایرانی‌ها در سال ۱۴۰۰

همانطور که اشاره شد، نزدیک به ۱۰۰ درصد سفرهای خانوارهای ایرانی در سال ۱۴۰۰ سفرهای داخلی بوده است؛ آماري که با توجه به اوج گرفتن چندباره شیوع کرونا، تاخیر در واکسیناسیون، توزیع واکسن‌های معتبر جهانی، محدودیت‌های ورود و خروج مسافر از مرزها، مشکلات اقتصادی و... دور از انتظار نبود. اما آنچه که در این آمارها بیشتر جلب توجه می‌کند سفرهای یک‌روزه و بدون اقامت شبانه است که بیش از نیمی از سفرها در سال ۱۴۰۰ را به خود اختصاص داده.

سهم عمده سفرهای یک‌روزه در آمار گردشگری ایران

بررسی گزارش مرکز ملی آمار درباره آمارهای گردشگری ایران در سال ۱۴۰۰ نشان می‌دهد از مجموع ۲۴ میلیون و ۶۳۸ هزار و ۶۴۹ سفر داخلی در سال ۱۴۰۰، کمی بیش از ۵۸ درصد بدون اقامت شبانه و کمتر از ۲۴ ساعت بوده است. به عبارتی، بخش قابل توجهی از سفرهای خانوارهای ایرانی در سال ۱۴۰۰، به سفرهای یک‌روزه و کوتاه‌اختصاص داشته است. این آمار نشان می‌دهد سهم سفر به عنوان یکی از تفریحات و سرگرمی‌های خانوارهای ایرانی، در حال کم‌رنگ شدن است و حتی از سید مصرف ۷۰ درصد خانوارهای ایرانی حذف شده است.

هدف اصلی مسافران در سفرهای داخلی چیست؟

تنها حدود ۴۲ درصد از سفرهای داخلی ۱۴۰۰ با اقامت شبانه بوده و طبق گزارش مرکز آمار،

آمار گردشگری ایران و سفرهای ایرانی‌ها در سال ۱۴۰۰ از سوی مرکز ملی آمار ایران اعلام شده است. بر اساس این گزارش که در ۲۱ آبان ۱۴۰۱ منتشر شد، در سال ۱۴۰۰ از مجموع ۲۶ میلیون و ۳۰۱ هزار و ۶۷۰ خانوار ایرانی، حدود ۳۰ درصد، معادل ۷ میلیون و ۸۰۰ هزار خانوار، حداقل یک سفر داشته‌اند. در این آمار، خانوارهایی که فقط یکی از اعضای آن‌ها نیز سفر کرده‌اند، در نظر گرفته شده‌اند.

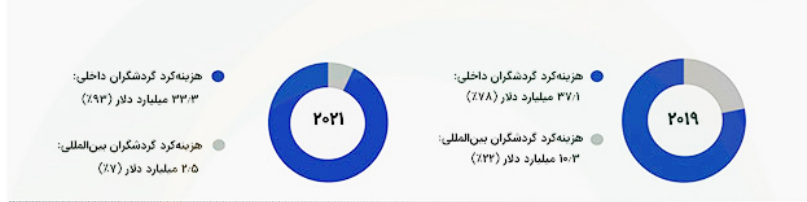
طبق این آمار، در سال ۱۴۰۰ که دومین سال شیوع کرونا را پشت سر می‌گذاشتیم، حدود ۵۵ میلیون ایرانی، معادل ۱۸ میلیون و ۵۱۳ هزار و ۴۴۹ خانوار به سفر نرفته‌اند؛ حتی یک سفر یک‌روزه!

بررسی‌ها نشان می‌دهد که شیوع کرونا و محدودیت‌های سفر در کنار تشدید مشکلات اقتصادی، باعث شده در سال ۱۴۰۰ شاهد خانه‌نشینی ۷۰ درصد از خانوارهای ایرانی باشیم.

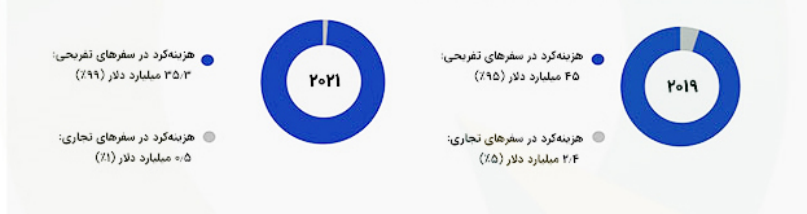
به گزارش مرکز آمار ایران از سال ۱۳۸۷ با هدف تهیه آمار و اطلاعات سفرهای گردشگری خانوارهای کشور برای بررسی تأثیرات اقتصادی و تصمیم‌گیری مدیران و برنامه‌ریزان حوزه گردشگری، طرحی به نام آمارگیری از گردشگران ملی را اجرا می‌کند. در این طرح با مراجعه به خانوارهای نمونه، اطلاعاتی همچون تعداد سفر، هدف اصلی

ویژگی‌های بازار گردشگری ایران

مقایسه هزینه‌کرد سفرهای داخلی و بین‌المللی

مقایسه هزینه‌کرد سفرهای تفریحی و تجاری

۵ مقصد برتر سفرهای خروجی ایرانیان

سال	مقصد
۲۰۲۱	۱- ترکیه ٪۷۱
۲۰۲۱	۲- عراق ٪۱۳
۲۰۲۱	۳- امارات متحده عربی ٪۶
۲۰۲۱	۴- ارمنستان ٪۲
۲۰۲۱	۵- سوریه ٪۲
۲۰۲۱	سایر کشورها ٪۶
۲۰۱۹	۱- ترکیه ٪۵۴
۲۰۱۹	۲- عراق ٪۱۸
۲۰۱۹	۳- امارات متحده عربی ٪۷
۲۰۱۹	۴- ارمنستان ٪۳
۲۰۱۹	۵- سوریه ٪۳
۲۰۱۹	سایر کشورها ٪۱۷

۵ کشور برتر گردشگر فرست به ایران

سال	کشور
۲۰۲۱	۱- عراق ٪۲۴
۲۰۲۱	۲- ترکیه ٪۱۵
۲۰۲۱	۳- پاکستان ٪۱۰
۲۰۲۱	۴- آذربایجان ٪۹
۲۰۲۱	۵- کویت ٪۲
۲۰۲۱	سایر کشورها ٪۳۹
۲۰۱۹	۱- عراق ٪۴۴
۲۰۱۹	۲- آذربایجان ٪۱۵
۲۰۱۹	۳- ترکیه ٪۹
۲۰۱۹	۴- پاکستان ٪۵
۲۰۱۹	۵- ارمنستان ٪۲
۲۰۱۹	سایر کشورها ٪۲۶

- در این گزارش WTTTC نرخ تبدیل یومان به دلار ۴۲۰۰ یومان در نظر گرفته شده است.

منبع: Oxford Economics, UNWTO، نهادها و سازمان‌های داخلی ایران

این گزارش توسط شورای جهانی سفر و گردشگری (WTTTC) در خرداد ماه ۱۴۰۱ منتشر شده است.

می‌دهد، نسبت اهداف سفرهای داخلی بدون اقامت شبانه، با سفرهای با اقامت شبانه متفاوت است و سهم سفرهای درمانی بدون اقامت شبانه بیشتر است.

برترین مقاصد سفرهای داخلی ۱۴۰۰

مسافران ایرانی در سال ۱۴۰۰ بیشتر به کدام استان‌ها سفر کرده‌اند؟ آنطور که در گزارش مرکز آمار آمده است، ۱۰ استان مازندران، تهران، خراسان رضوی، فارس، اصفهان، گیلان، کرمان، آذربایجان شرقی، آذربایجان غربی و خوزستان به ترتیب بیشترین تعداد مسافر داخلی (اعم از سفرهای بدون اقامت یا با اقامت شبانه) را داشته‌اند.

در این بین، شهرهای تهران، مشهد، اصفهان، شیراز، تبریز، رشت، کرمانشاه، قزوین، ارومیه و کرمان به ترتیب به عنوان محبوب‌ترین مقاصد داخلی در میان گردشگران با اقامت شبانه و بدون اقامت شبانه شناخته شده‌اند.

صندلی‌های بدون مسافر هواپیماها و قطارها در سال ۱۴۰۰

بررسی گزارش سال‌های قبل مرکز ملی آمار از آمار گردشگری ایران نشان می‌دهد که ایرانی‌ها بیشتر با وسیله نقلیه شخصی به سفر داخلی می‌پردازند؛ روندی که در گزارش آمار گردشگری ۱۴۰۰ نیز ادامه داشته و البته با شیوع کرونا و ترس از ابتلا به کرونا در وسایل نقلیه عمومی و افزایش چشمگیر هزینه‌های حمل و نقل در سال ۱۴۰۰ تشدید شده است.

بر اساس این گزارش، ۶۸ درصد مسافران برای سفرهای داخلی در سال ۱۴۰۰ از وسیله نقلیه شخصی، ۱۴٫۵ درصد از سواری کرایه و ۹ درصد از وسیله شخصی متعلق به دیگران استفاده کرده‌اند.

بیشتر این سفرها با هدف بازدید از اقوام و آشنایان صورت گرفته است.

بر این اساس، ۶۵ درصد از سفرهای با اقامت شبانه با هدف دیدار بستگان و دوستان بوده و تنها حدود ۱۶ درصد این سفرها با هدف تفریح انجام شده است. حدود ۱۰ درصد سفرهای با اقامت شبانه نیز با هدف درمان انجام شده و سهم سفرهای زیارتی نیز کمی بیشتر از ۴ درصد است.

۵ درصد سفرهای با اقامت شبانه نیز با اهداف کاری، خرید، آموزش و ... انجام شده است.

با در نظر گرفتن این نکته که بیشتر سفرهای با اقامت شبانه با هدف دیدار دوستان و بستگان صورت گرفته است، همانطور که انتظار می‌رود گزینه اصلی اقامت شبانه گردشگران داخلی در سال ۱۴۰۰، خانه اقوام و آشنایان بوده است.

بر این اساس، در سال ۱۴۰۰، ۷۶ درصد خانوارهای ایرانی در سفرهای داخلی در خانه بستگان و آشنایان، ۱۲ درصد در ویلا و آپارتمان شخصی، ۶ درصد در ویلا و آپارتمان اجاره‌ای، ۳ درصد در اقامتگاه عمومی، ۱ درصد در چادر و کمپ شخصی، ۱ درصد در اقامتگاه سازمانی و ۲ درصد در سایر اقامتگاه‌ها اقامت کرده‌اند.

همانطور که آمارها نشان می‌دهد گردشگران داخلی در سال گذشته نیز همچون سال‌های قبل از آن، علاقه زیادی به اقامت در هتل‌ها و مراکز اقامتی رسمی نداشته‌اند و این نوع اقامتگاه‌ها از سفر خانوارهای ایرانی در سال ۱۴۰۰، بهره‌ی زیادی نبرده‌اند. علاوه بر هزینه اقامت و کاهش قدرت خرید مسافران، شاید بتوان گفت که ترس از ابتلا به کرونا و قرنطینه نیز از عوامل تاثیرگذار در این انتخاب مسافران بوده است. با این همه، در سال‌های قبل نیز، اقامت در خانه دوستان و آشنایان در صدر انتخاب‌های گردشگران داخلی قرار داشت.

در همین حال، سه هدف اصلی سفرهای داخلی بدون اقامت شبانه در سال ۱۴۰۰ نیز همچنان دیدار با دوستان و بستگان (با ۳۱ درصد)، درمان (با ۲۴ درصد)، گردش و تفریح (با ۲۰ درصد) و خرید (با ۱۶ درصد) بوده است؛ اما همانطور که نتایج نشان

گزارش شورای جهانی سفر و گردشگری درباره گردشگری ایران در سال ۲۰۲۲

وضعیت گردشگری در سطح جهانی			
سهم گردشگری در تولید ناخالص داخلی جهان	سهم سفر و گردشگری در وضعیت اشتغالزایی جهان	تغییرات	تغییرات
۱۰/۳٪ ۱۶۳۰ میلیارد دلار آمریکا	۳۳۳ میلیون شغل ۱ شغل از هر ۱۰ شغل	تغییرات	تغییرات
۵/۳٪ ۶۷۷۵ میلیارد دلار آمریکا	۲۷۱ میلیون شغل ۱ شغل از هر ۲۲ شغل	-۵۰/۴٪ ۴۸۵۵ میلیارد دلار آمریکا	-۱۸/۶٪ ۶۲ = میلیون شغل
۶/۱٪ ۵۸۱۲ میلیارد دلار آمریکا	۲۸۹ میلیون شغل ۱ شغل از هر ۱۱ شغل	+۲۱/۷٪ ۱۰۳۸ میلیارد دلار آمریکا	+۶/۷٪ ۱۸/۲ = میلیون شغل

وضعیت اقتصاد گردشگری ایران		
۲۰۲۱	۲۰۲۰	۲۰۱۹
سهم کل سفر و گردشگری در تولید ناخالص داخلی ایران		
۴/۱٪ از کل اقتصاد ۳۰۲ هزار و ۳۸ میلیارد و ۶۰ میلیون تومان ۴۸/۱ میلیارد دلار آمریکا تغییرات: +۲/۴۰ (تغییرات کل اقتصاد: +۲/۵۰)	۳/۱٪ از کل اقتصاد ۱۲۲ هزار و ۳۳۰ میلیارد و ۳۳۰ میلیون تومان ۳۴/۴ میلیارد دلار آمریکا تغییرات: -۲/۴۵ (تغییرات کل اقتصاد: -۲/۳۴)	۵/۸٪ از کل اقتصاد ۶۶۲ هزار و ۲۲۰ میلیارد و ۷۳۰ میلیون تومان ۶۶/۵ میلیارد دلار آمریکا تغییرات: +۲/۴۵ (تغییرات کل اقتصاد: +۲/۳۴)
سهم کل سفر و گردشگری در وضعیت اشتغالزایی ایران		
۱/۲۹ میلیون شغل ۱۷۵/۱ از کل مشاغل تغییرات: +۲/۷۶ (-۲/۳۳)	۱/۲۰ میلیون شغل ۲۴/۸ از کل مشاغل تغییرات: +۲/۳۳ (-۲/۳۳)	۱/۸۲ میلیون شغل ۲۷/۴ از کل مشاغل
هزینه کرد گردشگران		
۱۰ هزار و ۴۷۱ میلیارد تومان ۲۴/۶ از کل صادرات تغییرات: +۲/۳۳ (-۲/۳۳)	۷ هزار و ۹۷۲ میلیارد و ۸۱۰ میلیون تومان ۲۱/۹ از کل صادرات تغییرات: +۲/۸۶ (-۲/۳۳)	۴۳ هزار و ۳۴۶ میلیارد و ۹۰۰ میلیون تومان ۲۷/۶ از کل صادرات تغییرات: +۲/۳۳ (-۲/۳۳)
۱۳۹ هزار و ۷۷۲ میلیارد و ۸۰۰ میلیون تومان ۳۳/۳ میلیارد دلار آمریکا تغییرات: +۲/۴۸ (-۲/۳۳)	۹۳ هزار و ۸۹۴ میلیارد و ۲۰۰ میلیون تومان ۲۴/۴ میلیارد دلار آمریکا تغییرات: +۲/۳۷ (-۲/۳۳)	۱۵۵ هزار و ۶۵۱ میلیارد و ۴۰۰ میلیون تومان ۳۷/۴ میلیارد دلار آمریکا تغییرات: +۲/۳۳ (-۲/۳۳)

* داده‌های مربوط به سفر افراد غیرمقیم در کشور
** داده‌های مربوط به سفر افراد مقیم در درون کشور

سفر با تور

یکی دیگر از بخش‌های قابل توجه گزارش مرکز آمار ایران درباره آمار گردشگری ایران، ثابت ماندن الگوی سفر خانوارهای ایرانی در سال ۱۴۰۰ است. بر اساس این گزارش، از ۲۴ میلیون و ۶۳۸ هزار و ۶۴۹ سفر داخلی در سال ۱۴۰۰ بیش از ۹۹ درصد از سفرها بدون تور و کمتر از یک درصد سفرها با تور انجام شده است که نشان می‌دهد ایرانی‌ها علاقه‌مندند بیشتر به صورت شخصی سفر کنند تا با تور.

آمار گردشگری ایران و سفرهای خروجی ایرانی‌ها در سال ۱۴۰۰

همانطور که پیش از این اشاره شد، سهم سفرهای خروجی خانوارهای ایرانی در سال ۱۴۰۰، تنها ۴۸ هزار و ۴۰۳ سفر، یعنی کمتر از ۰/۰۲ درصد کل سفرها در سال ۱۴۰۰ بوده است. اگرچه تورم، سقوط ارزش پول ملی، بی‌ثباتی نرخ ارز و... در سال‌های اخیر سبب کم‌رنگ شدن سفرهای خارجی ایرانیان شده بود اما ادامه محدودیت‌های مرزی ناشی از شیوع کرونا و تاخیر در واکسیناسیون از جمله عوامل مهمی است که سفرهای خروجی سال ۱۴۰۰ را تا این اندازه تحت تاثیر قرار داده است.

از سوی دیگر، در گزارش مرکز آمار ایران هیچ اشاره‌ای به مقاصد نخست مسافران ایرانی یا اهداف سفر آن‌ها در سفرهای خروجی نشده است. با این همه، پیش از این، در گزارش شورای جهانی سفر و گردشگری (WTTC) که در خرداد ۱۴۰۱ منتشر شد، ترکیه، عراق، امارات،

سهم هواپیما، قطار، شناور و مینی‌بوس نیز در مسیر رفت و برگشت مسافران ایرانی هر کدام کمتر از یک درصد است و تنها ۳/۶ درصد از مسافران در سفر خود از اتوبوس استفاده کرده‌اند.

امنیت بیشتر خودروی شخصی در مواجهه با کرونا، آزادی عمل بیشتر مسافران در طول سفر، هزینه بالای وسایل نقلیه عمومی نظیر هواپیما و قطار نسبت به وسایل نقلیه شخصی، هزینه پایین سوخت در ایران و.. تنها برخی از دلایلی هستند که مسافران را به استفاده از وسیله نقلیه شخصی سوق داده است.

اولویت هزینه کرد مسافران در سفرهای داخلی

خانوارهای ایرانی در سال ۱۴۰۰ در مجموع ۹ هزار و ۶ میلیارد و ۸۲۹ میلیون و ۷۰۰ هزار تومان در سفرهای داخلی خود هزینه کرده‌اند. بررسی گزارش آمار گردشگری ایران از سوی مرکز آمار کشور همچنین نشان می‌دهد که خرید اولویت نخست هزینه کرد مسافران در سفرهای داخلی بوده و حدود ۳۳ درصد از هزینه‌های سفر، صرف خرید کالا و لوازم شده است؛ هزینه‌ای که شامل هزینه خرید سوغات هم می‌شود.

۲۶ درصد هزینه کرد مسافران نیز صرف هزینه‌های درمانی شده است. با توجه به اینکه دریافت خدمات درمانی یکی از اهداف اصلی سفرها در سال ۱۴۰۰ بوده، این میزان هزینه کرد دور از انتظار نیست.

پس از هزینه‌های خرید و درمان، هزینه‌های خوراک، هزینه حمل و نقل، هزینه اقامت، هزینه تور و گشت و هزینه تفریح و سرگرمی به ترتیب در رتبه‌های بعدی قرار گرفته‌اند.

نکته جالب توجه در این گزارش آن است که از این میزان هزینه کرد مسافران ایرانی، هتل‌ها، تورها و مراکز تفریحی و سرگرمی درآمد قابل توجهی نداشته‌اند؛ در حالی این حوزه‌ها جزو بخش‌های کلیدی صنعت گردشگری کشورند.

بی‌میلی مطلق گردشگران داخلی به

سوریه و ارمنستان به ترتیب ۵ مقصد اول ایرانی‌ها در سال ۲۰۲۱ میلادی (دی ۱۳۹۹ تا دی ۱۴۰۰) اعلام شده بودند.

مقایسه آمار گردشگران داخلی و خروجی نشان می‌دهد برخلاف سفرهای داخلی، مسافران خروجی علاقه بیشتری به سفر با تور دارند. مسافران خروجی در سال ۱۴۰۰ حدود ۲۸۸ میلیارد و ۷۰۹ میلیون و ۱۰۰ هزار تومان در سفرهای خود هزینه کرده‌اند که از این رقم بیش از ۳۴ درصد صرف خرید تور شده است.

هزینه حمل و نقل، هزینه کالا و لوازم با احتساب هزینه خرید سوغات، هزینه خوراک، هزینه اقامت، هزینه ویزا و هزینه درمانی نیز به ترتیب در رتبه‌های بعدی هزینه‌کرد مسافران ایران در سفرهای خروجی قرار گرفته‌اند.

در سفرهای خروجی سال ۱۴۰۰، هواپیما وسیله نقلیه اصلی بوده (حدود ۵۳ درصد در مسی‌رفت و ۲۵ درصد در مسی‌ر) بوده و سواری کرایه، اتوبوس، وسیله نقلیه شخصی متعلق به دیگران، قطار و وسیله نقلیه شخصی نیز به ترتیب، دیگر انتخاب‌های مسافران برای سفرهای خارجی در سال ۱۴۰۰ بوده است.

الگوی سفر ایرانی‌ها در آیینۀ آمار گردشگری ایران ۱۴۰۰

همانطور که در گزارش مرکز آمار نیز به آن اشاره شده است، تعداد سفرها در سال ۱۴۰۰ در مقایسه با سال ۱۳۹۸ به‌طور محسوسی کاهش یافته است؛ کاهش که البته کرونا نقش پررنگی در آن ایفا می‌کند. اگرچه در برخی بخش‌ها الگوی سفر ایرانیان تغییر چندانی نکرده اما در برخی بخش‌ها نسبت به آمارهای سال قبل تغییرات محسوسی به چشم می‌خورد. در ادامه به نکات جالب گزارش مرکز آمار از آمار گردشگری ایران در سال ۱۴۰۰ اشاره می‌کنیم:

۱. نزدیک به ۱۰۰ درصد سفرهای ایرانی‌ها در سال ۱۴۰۰ داخلی بوده و سهم سفرهای خروجی کمتر از ۰.۰۲ درصد است.

۲. بیش از ۵۸ درصد سفرهای داخلی سال ۱۴۰۰ بدون اقامت شبانه و کمتر از ۲۴

ساعت بوده است.

۳. بازدید از دوستان و آشنایان هدف اصلی سفر خانوارهای ایرانی در سال ۱۴۰۰ بوده است. ۱۰ استان مازندران، تهران، خراسان رضوی، فارس، اصفهان، گیلان، کرمان، آذربایجان شرقی، آذربایجان غربی و خوزستان به ترتیب پذیرای بیشترین تعداد مسافر اعم از بدون اقامت یا با اقامت شبانه را داشته‌اند.

۵. بیشترین هزینه در سفرهای داخلی به خرید کالا و لوازم و سوغات اختصاص یافته است. ۶. در سال ۱۴۰۰ مالکین (با ۳۱ درصد) در مقایسه با مستاجرین (با ۲۶ درصد) بیشتر به سفر رفته‌اند.

۷. ۳۵ درصد خانواده‌هایی که وسیله نقلیه دارند، در سال ۱۴۰۰ به سفر رفته‌اند؛ در حالی که این آمار برای خانوارهای بدون وسیله نقلیه تنها ۲۰ درصد است.

۸. خانواده‌هایی که مرد سرپرست خانوار است، در سال ۱۴۰۰ بیشتر به سفر رفته‌اند (حدود ۳۱ درصد از کل این خانوارها)؛ این در حالی است که تنها ۲۰ درصد خانواده‌هایی که زنان سرپرست خانوارند، به سفر رفته‌اند.

۹. ۳۱ درصد خانواده‌هایی که سرپرست آن‌ها با سواد است به سفر رفته‌اند؛ در حالی که حدود ۲۳ درصد خانواده‌هایی که سرپرست آن‌ها بی‌سواد هستند، در سال ۱۴۰۰ سفر داشته‌اند. یکی از نکات جالب توجه در این گزارش آن است که در میان خانواده‌های با سرپرست باسواد، خانواده‌هایی که سرپرستان آن‌ها تحصیلات حوزوی دارند (با ۴۰ درصد) بیشتر از سایر خانواده‌ها به سفر رفته‌اند.

۱۰. براساس این گزارش، حقوق‌بگیران بخش عمومی و کارفرمایان در مقایسه با حقوق‌بگیران بخش خصوصی بیشتر به سفر رفته‌اند.

۱۱. خانوارهای ۴ نفره، بیشترین تعداد سفر در سال ۱۴۰۰ را داشته‌اند (۳۰ درصد) و خانوارهای ۳ و ۲ نفره نیز به ترتیب در رده‌های بعدی قرار می‌گیرند.

۱۲. نزدیک به ۱۰۰ درصد سفرهای داخلی در سال ۱۴۰۰ بدون تور بوده است. ۱۳. وسیله نقلیه شخصی، گزینه اول مسافران برای سفرهای داخلی در سال ۱۴۰۰ بوده و سهم قطار، هواپیما، اتوبوس و شناور در سفرهای ۱۴۰۰ روی هم رفته به ۵ درصد نیز نمی‌رسد.

۱۴. حدود ۸۸ درصد مسافران در سال ۱۴۰۰، به جای رزرو هتل‌ها و مراکز اقامتی رسمی، در

خانه اقوام و آشنایان و ویلاها و آپارتمان‌های شخصی اقامت داشته‌اند.

چرا ایرانی‌ها سفر نمی‌کنند؟

آبان ۱۴۰۰ بود که دکتر نادر کریمیان سردشتی، عضو هیات علمی پژوهشگاه میراث فرهنگی و گردشگری در نشست چشم‌انداز گردشگری در ایران اعلام کرد که حدود ۴۰ درصد از ایرانی‌ها هرگز به سفر نمی‌روند و ۶۰ درصد دیگر هم تنها به سفرهای بین شهری یا دیدارهای خانوادگی و سفرهای زیارتی بسنده می‌کنند.

حال گزارش اخیر مرکز آمار ایران نشان می‌دهد این ۴۰ درصد با رشد ۳۰ درصدی به ۷۰ درصد رسیده و ۷۰ درصد مردم ایران در سال ۱۴۰۰ هرگز به سفر نرفته‌اند؛ آماري که خبر از مرگ تدریجی بازار گردشگری می‌دهد.

به نظر کارشناسان، اگرچه کرونا ضربه بزرگی به صنعت سفر کشور وارد کرد اما شیب نزولی تقاضای سفر در میان خانوارهای ایرانی تنها تحت تاثیر کرونا نبوده و بخش اعظمی از جامعه، به دلایل اقتصادی هرگز وارد میدان سفر و گردشگری نمی‌شوند.

جابه‌جا شدن خط فقر در کنار تورم و گرانی، سبب شده تا بسیاری از خانوارهای ایرانی امروزه زیر خط فقر قرار بگیرند و سفر را به عنوان یک کالای لوکس و غیر ضروری از سبد هزینه‌های خود حذف کنند؛ مشکلی که قرار بود با ارائه بسته‌های سفر ارزان و ارائه تسهیلات گردشگری به خانوارهای کم‌درآمد رفع شود اما حالا ورق برگشته و اوضاع صنعت گردشگری به ورطه‌ای افتاده که خانوارهای طبقه متوسط نیز کمتر امکان سفر دارند.

بررسی‌ها از کسب و کارهای سفر نشان می‌دهد که سفرهای داخلی و خروجی در نیمه اول سال ۱۴۰۱ اندکی رو به بهبود گذاشته بود؛ با این همه، تحولات اجتماعی و فیلترینگ و قطعی اینترنت در مهرماه و آبان‌ماه ۱۴۰۱ باز هم گردشگری را وارد جدال تازه‌ای برای بقا در سبد خانوارها کرده است.

بدهی خارجی ایران، یک هزارم بدهی کشورهای در حال توسعه

بانک جهانی کل بدهی خارجی ایران در پایان سال ۲۰۲۱ را ۱۰ میلیارد و ۳۴۹ میلیون دلار اعلام کرده که این رقم به‌طور تقریبی معادل یک هزارم بدهی ۹ تریلیون دلاری کشورهای در حال توسعه بوده است.

بانک جهانی در گزارشی از وضعیت بدهی کشورهای در حال توسعه اعلام کرد کل بدهی این کشورها در سال ۲۰۲۱ با رشد ۵.۶ درصدی نسبت به سال قبل از آن به ۹ تریلیون دلار رسیده است.

بر اساس این گزارش، کشورهای در حال توسعه در سال‌های اخیر به‌طور فزاینده‌ای به وام‌دهندگان بخش خصوصی بویژه به خریداران اوراق قرضه بدهکار شده‌اند. ۲.۲ تریلیون دلار از کل بدهی ۹ تریلیون دلاری این کشورها مربوط به وام‌دهندگان بخش خصوصی بوده است. این نهاد بین‌المللی کل بدهی خارجی ایران در پایان سال ۲۰۲۱ را افزون بر ۱۰ میلیارد و ۳۴۹ میلیون دلار اعلام کرده است که در مقایسه با کل بدهی کشورهای در حال توسعه رقم ناچیزی محسوب می‌شود. در واقع بدهی خارجی ایران حدود یک هزارم کل بدهی ۹ تریلیون دلاری این کشورها است.

بدهی بلندمدت ایران در پایان سال ۲۰۲۱ بیش از یک میلیارد و ۶۰ میلیون دلار بوده که این رقم نسبت به سال قبل از آن ۱۹ درصد کاهش داشته است. در سال ۲۰۲۰ بدهی بلندمدت ایران یک میلیارد و ۳۱۳ میلیون دلار اعلام شده بود. اما بدهی کوتاه مدت ایران در سال ۲۰۲۱ نسبت به سال قبل از آن افزایش یافته و به ۲ میلیارد و ۵۰۸ میلیون دلار رسیده است. در سال پیش از آن رقم بدهی کوتاه مدت ایران ۲ میلیارد و ۶۷ میلیون دلار اعلام شده بود.

در اوت سال ۲۰۲۱ صندوق بین‌المللی پول اجازه دسترسی ایران به اعتبارات این صندوق موسوم به SDR را صادر کرد و ایران به بیش از چهار میلیارد دلار منابع ارزی از این طریق دسترسی پیدا کرد. در نتیجه کل اعتبارات پرداختی به ایران توسط صندوق بین‌المللی پول که در سال ۲۰۲۰ افزون بر ۲ میلیارد و ۵۴ میلیون دلار اعلام شده بود در سال ۲۰۲۱ به ۶ میلیارد و ۷۸۱ میلیون دلار افزایش یافت.

بر اساس این گزارش، ایران در سال ۲۰۲۱ بیش از ۲۵۴ میلیون دلار از بدهی بلندمدت خود را بازپرداخت کرده و ۴۶ میلیون دلار هم به عنوان بهره بدهی‌های بلندمدت خود پرداخت کرده است.

میزان بدهی خارجی برخی کشورهای در حال توسعه دیگر در سال ۲۰۲۱ عبارت است از: افغانستان ۳.۵۳۱ میلیارد دلار، آنگولا ۶۷.۲۷۷ میلیارد دلار، آرژانتین ۲۴۶.۳۰۷ میلیارد دلار، جمهوری آذربایجان ۱۴.۶۴۵ میلیارد دلار، برزیل ۶۰۶.۴۸۵ میلیارد دلار، چین ۲۷۰۲ میلیارد دلار، جمهوری کنگو ۱۰.۲۸۸ میلیارد دلار، مصر ۱۴۳.۲۴۶ میلیارد دلار، گرجستان ۲۲.۰۵۳ میلیارد دلار، هند ۶۱۲.۸۶۶ میلیارد دلار، اندونزی ۴۱۶.۴۷۱ میلیارد دلار، عراق ۲۵.۲۶۳ میلیارد دلار، اردن ۴۱.۸۲۱ میلیارد دلار، لبنان ۶۶.۸۹۳ میلیارد دلار، موزامبیک ۶۲.۸۱۹ میلیارد دلار، پاکستان ۱۳۰.۴۳۳ میلیارد دلار، ترکیه ۴۳۵.۴۵۱ میلیارد دلار و زیمبابوه ۱۳.۷۳۹ میلیارد دلار.

چالش‌های پیش روی گردشگری ۲۰۲۳

شاهد بازگشت سفرهای تجاری است. در همین حال، قاره آمریکا به سطح قابل توجهی از بهبودی دست یافته است که این امر به لطف بازگشت تقاضای متوقف شده از سوی بازار خروجی ایالات متحده برای مقاصد آفتابی و ساحلی در مکزیک و کارائیب است، که چند مقصد از آنها در مقایسه با سال ۲۰۱۹ شاهد رشد در بازار گردشگری بوده‌اند.

در واقع تقاضا برای مقاصد آفتابی و ساحلی بیشترین درخواست را برای امسال داشته که بسیاری از مقاصد در جنوب اروپا عملکرد قوی در این موضوع داشتند. به عنوان مثال آنتالیا در ترکیه عملکرد برجسته‌ای از نظر مقصد شهری داشته که ۶۶ درصد بیشتر از ۲۰۱۹ پذیرای گردشگران بوده است. با این حال اروپا، شهرت خود را مدیون تنوع در مقاصد است که بسیاری از مسافران جهان را برای تجربه از جاذبه‌های طبیعت، تاریخ و مراکز شهری شلوغ به خود جلب می‌کند. این تقاضای رو به رشد در مقاصد هم‌چون استانبول (منفی ۴ درصد)، ریکیاویک (منفی ۱۴ درصد)، مادرید (منفی ۲۲ درصد) و اسلو (منفی ۲۵ درصد) بیشتر خود را نشان داد.

آسیا و اقیانوسیه منطقه‌ای است که در سال ۲۰۲۲ کمترین میزان بهبودی را داشته که این امر ناشی از بازگشایی دیر هنگام بسیاری از مقاصد آن و بسته بودن مداوم چین با در پیش گرفتن سیاست کووید صفر است. با وجود این، آسیا و اقیانوسیه نیز در مسیر درستی حرکت می‌کند، که به دلیل تقاضای سرکوب شده، اکنون توسط کشورهایی مانند پاکستان (منفی ۵ درصد) و بنگلادش (منفی ۸ درصد) به منظور بازدید از دوستان و اقوام از سوی کشورهای بزرگ بین‌المللی به شدت مورد استقبال قرار گرفتند. مقصدهای ساحلی و آفتابی منطقه‌ای مانند مالدیو (منفی ۷ درصد) و فیجی (منفی ۲۲ درصد) نیز به خوبی بهبود می‌یابند. با این حال، روند بهبودی هموار نبوده است.

در ابتدا، نوع بسیار خطرناک امیکرون باعث نگرانی‌های زیاد و اعمال مجدد محدودیت‌های سفر در آغاز سال شد. همچنین یکی دیگر از عواملی که بهبود را متوقف کرد کمبود کارکنان بود که منجر به ایجاد صحنه‌های آشفته در فرودگاه‌ها قبل از شروع فصل تابستان شد. اگرچه تهاجم روسیه به اوکراین بر سفرهای ورودی و خروجی روسیه تأثیر زیادی گذاشت، زیرا بسیاری از کشورها پروازهای مستقیم را ممنوع کردند، اما باعث شد که سفرهای طولانی مدت به اروپا نسبت به قبل از همه‌گیری، کاهش یابد و سفر به اروپای جنوبی، به ویژه یونان، ۱۲ درصد، پرتغال، ۱۶ درصد، ترکیه، و ایسلند، ۱۴ درصد کاهش داشته است.

با این حال، ForwardKeys انتظار دارد که عواقب مسائل غیر از جنگ، مانند افزایش قیمت سوخت و تورم، اثر تاخیری بر بهبود سفر داشته باشد. در اواخر سال ۲۰۲۲، رکود برخی بازارها به دلیل تورم فزاینده، سایه کوچکی بر سالی انداخته که روند مثبتی برای صنعت در این سال بود. با نگاهی به سال ۲۰۲۳، بهبود کامل بازار سفر در جهان بستگی به توانایی آن در غلبه بر این چالش و همچنین سایر موانع مرتبط با تنش‌های ژئوپلیتیک و بحران جهانی انرژی دارد. و البته، هیچ بهبودی در این صنعت بدون بازگشت مسافران چینی کامل نخواهد شد.

با وجود اینکه گردشگری در مسیر بازیابی کامل به سطح پیش از کرونا نزدیک‌تر می‌شود اما همچنان موانعی باقی مانده است و تورسم و تورم در یک زور آزمایی با یکدیگر قرار دارند.

شرکت بین‌المللی تحلیلگر سفرهای هوایی فورواردکیز (ForwardKeys) در بخش بازار جهانی سفر گزارشی سالانه مبنی بر پر بازدیدترین مقاصد و برترین مقاصد جهانی ۲۰۲۲ ارائه کرده است که بر اساس آن، جمهوری دومینیکن در راس کشورهای برتر و آنتالیای ترکیه در فهرست برترین شهر قرار گرفت. بین اول ژانویه تا ۱۸ اکتبر (آخرین داده‌های موجود بلیت هواپیما)، جمهوری دومینیکن ۵۵ درصد بیشتر از سال ۲۰۱۹ بازدیدکننده داشت. پس از آن ترکیه، کاستاریکا و مکزیک قرار دارند که همگی به همان تعداد بازدیدکننده داشته‌اند.

با نگاهی به تحولات بازار سفر در سال ۲۰۲۲، روند به طور کلی مثبت بوده است و بسیاری از مقاصد به بهبودی کامل نزدیک می‌شوند و حتی برخی از آنها از عملکرد قبل از همه‌گیری پیشی می‌گیرند. از نظر منطقه‌ای نیز آفریقا و خاورمیانه مقاوم‌ترین منطقه در سال ۲۰۲۲ هستند و این در خاورمیانه بسیار مشهودتر بوده است؛ زیرا با برگزاری بسیاری از رویدادهای مهم جهانی همچون نمایشگاه جهانی اکسپوی دبی، مسابقات فرمول یک در کشورهای مختلف از خلیج فارس و بیشتر از همه جام جهانی فوتبال قطر این منطقه بیش از دیگر مناطق از گردشگری بهره می‌برد. شورای همکاری خلیج فارس همچنین

20 شهر برتر توریسم بین الملل (در مقایسه سال 2022 با 2019)

۲۰ کشور برتر توریسم

بر اساس گزارش فورواردکیز، کشورهای آمریکای مرکزی و کارائیب در رده‌بندی «بهبودی» بیشترین سهم را دارند. با نگاهی جهانی به بازیابی سفر در سال ۲۰۲۲ در مقایسه با سطوح سال ۲۰۱۹، همچنین بر اساس آنچه در تابستان سال ۲۰۲۱ گذشت، قاره آمریکابه‌ویژه مقاصد آمریکای مرکزی و کارائیب بهترین عملکرد را داشتند. موفقیت پایدار این مناطق عمدتاً مرهون سیاست «درهای باز سفر» است که بسیاری از این مقاصد در اوایل همه‌گیری اتخاذ کردند و همچنین به دلیل تقاضای متوقف شده قابل توجه بازار ایالات متحده که دوباره فعال شده است.

نمونه آن جمهوری دومینیکن است که جایگاه اول را در نمودار بهبود سال ۲۰۲۲ دارد و توانست بهترین عملکرد در سال را با رشد ۵ درصدی در ورودی‌ها و افزایش ۱۳ درصدی در ظرفیت‌های پرواز نسبت به سال ۲۰۱۹ به خود اختصاص دهد. در سایر نقاط، بهبود اروپا به سرعت ادامه می‌یابد، و ترکیه بهترین مقصد این قاره در مقایسه با سال ۲۰۱۹، به بهبودی کامل دست یافته است. ترکیه همانند همسایه خود یونان (منفی ۱۲ درصد) به دلیل کاهش محدودیت‌های الزامات ورود و همچنین تاریخ بازگشایی بسیار سود برده است همان‌طور که از تقاضای مقاصد آفتابی و ساحلی از بازارهای آمریکا و اروپا برخوردار شد.

در میان مقاصد برتر آفریقا و خاورمیانه، کشورهای مصر (منفی ۱۵ درصد)، امارات (منفی ۱۷ درصد) و قطر (منفی ۲۵ درصد) بهترین عملکرد را دارند. بازگشت رویدادهای مهم جهانی همچون اکسپوی دبی و جام جهانی به افزایش بازیابی سفر در این منطقه بسیار کمک کرده است. در همین حال، با توجه به رویکرد محتاطانه‌تر منطقه آسیا و اقیانوسیه برای فعال‌سازی مجدد سفر، ظهور چند کشور در این منطقه در میان مقاصد با عملکرد برتر، پیشرفتی خوشایند در رتبه‌بندی بهبود جهانی امسال ایجاد کرد. عملکرد چشمگیر پاکستان (۵- درصد) و بنگلادش (۸- درصد) مدیون تقاضای

توریست ورودی 2022 با 2019	برترین مقاصد
+66%	آنتالیا (ترکیه)
+21%	سان خوزه دل کابو
+13%	پوئرتو باپارتا (مکزیک)
+12%	پونتا کانا (دومینیک)
+10%	سان سالوادور (السالوادور)
+9%	تانکون (مکزیک)
+4%	لاهور (پاکستان)
+3%	آروبا
0%	مونتوگوبای (جامائیکا)
-1%	اسلام آباد (پاکستان)
-1%	سانتو دومینگو (دومینیک)
-2%	سان خوان (دپورتوریکو)
-4%	استانبول (ترکیه)
-6%	ماله (مالدیو)
-9%	داکا (بنگلادش)
-9%	سان خوزه (کاستاریکا)
-10%	مالاگا (اسپانیا)
-14%	ناپل (ایتالیا)
-14%	ریک پاپویک (ایسلند)
-15%	پورتو (پرتغال)
-15%	ناساتو (باهاما)
-15%	دبی (امارات)
-16%	آتن (یونان)
-18%	قاهره (مصر)
-18%	ریاض (عربستان)

سرکوب شده مسافران برای بازدید از دوستان و اقوام در کشورهای خود است. در حالی که موارد فوق به بهبود سفر مقاصد در سال ۲۰۲۲ در مقایسه با سال ۲۰۱۹ مربوط می‌شود، همچنین جالب است بدانیم که بهبود آنها در سال جاری با بهبود آنها در سال ۲۰۲۱ مقایسه می‌شود. در میان پنج مقصد برتر در این معیار مشخص، چهار مقصد اروپایی هستند

مسافران را به این قاره جذب کنند که به دنبال محصولات گردشگری غیر از آفتاب و ساحل هستند. به عنوان مثال، ریکیاویک (۱۴-درصد) در پنج مقصد برتر شهری قاره قرار دارد و بازدیدکنندگانی را از اروپا و ایالات متحده جذب می کند که مایلند زیبایی طبیعی منحصر به فرد ایسلند را تجربه کنند. پس از اروپا، در رتبه بندی شهرها رتبه دوم به سن خوزه دل کابو در مکزیک می رسد که از سیاست سفر درهای باز کشورش و همچنین نزدیکی آن به ایالات متحده سود می برد و توانست به رشد ۲۱ درصدی نسبت به سال ۲۰۱۹ به کمک افزایش ۳۲ درصدی ظرفیت صندلی پرواز دست یابد.

دیگر مقاصد برتر شهری نیز به آمریکای مرکزی و دریای کارائیب تعلق دارد و دو شهر پوئرتا و الارتای مکزیک (۱۳ درصد) و پونتاکانادر جمهوری دومینیکن (۱۲ درصد) به دلیل موفقیت در سیاست های درهای باز و تقاضا برای آفتاب و سواحل بهترین عملکرد را داشته اند. در خاورمیانه نیز، قاهره (۱۸-درصد) به لطف تنوع آن به عنوان یک مقصد تفریحی به خوبی در حال بهبود است، در حالی که دبی (۱۵-درصد) که تا پیش از این به طور سنتی تنها به عنوان یک مقصد جهت توقف به شمار می رفت، اکنون خود را به عنوان مرکز تفریحی و توریستی پیشرو معرفی می کند. بهبود سفر در آسیا و اقیانوسیه توسط مسافران خارجی که به دیدار دوستان و اقوام خود بازگشتند، شروع به افزایش کرده است. بنابراین شهرهای با عملکرد برتر منطقه در سال ۲۰۲۲ شامل لاهور (۴ درصد) و اسلام آباد (۱-درصد) در پاکستان و داکا در بنگلادش (۹-درصد) است. با این حال، برخی از مقاصد به دلیل افزایش تقاضا برای سفرهای تفریحی طولانی مدت همچون ماله (۶ درصد) در مالدیو عملکرد خوبی دارند.

با نگاهی به مقاصدی که گردشگران از آن بازدید می کنند، ترجیحات جدیدی در سفرها در حال ظهور هستند. مقاصد آفتابی و ساحلی مقاوم ترین مکان ها را در سال ۲۰۲۲ در مقایسه با سال ۲۰۱۹ نشان می دهند که به بهبود ۳۰ درصدی می رسند. این مساله در عملکرد چشمگیر بسیاری از مقاصد در آمریکای مرکزی، دریای کارائیب و جنوب اروپا و همچنین مقاصد جزیره های گرمسیری در آسیا و اقیانوسیه (مالدیو و فیجی) منعکس شده است. با این حال، سفرهای شهری نیز در حال بازگشت هستند. در واقع، بهبود مقاصد شهری با مقاصد آفتابی و ساحلی در حال تطبیق است و تا دسامبر، این دو تقریباً برابر خواهند بود؛ زیرا تقاضا برای تعطیلات آفتابی و ساحلی در طول ماه های زمستانی کاهش می یابد. این روند نشان دهنده الگوی گسترده تری است که با ادامه فعال شدن مجدد سفر، محبوبیت مقاصد جایگزین به ویژه در اروپا افزایش یافته است که می توان آن را در شهرهای استانبول (۴-درصد)، مادرید (۲۲-درصد)، اسلو (۲۵-درصد) و دوبلین (۲۹-درصد) مشاهده کرد. /دنیای اقتصاد

که ایرلند با بهبود ۵۰ درصدی پیشتاز است و پس از آن ترکیه (۴۷ درصد) و پرتغال (۴۶ درصد) قرار دارند. عربستان سعودی (۵۰ درصد) و آرژانتین (۴۵ درصد) هم در حال شکستن سلطه اروپا هستند. حضور ترکیه و پرتغال در میان پنج مقصد برتر در این معیار تعجب آور نیست. هر دو، مقاصد بسیار محبوب اروپای جنوبی هستند که از تقاضای محدود برای تعطیلات در مقصد آفتابی و ساحلی سود می برند. شاید تعجب آورترین باشد که ایرلند در رتبه بندی پیشتاز است. این نشان دهنده ترجیح رو به رشد مسافران برای مقاصد کم جمعیت و دارای طبیعت است؛ یعنی مقاصدی که چیزی غیر از آفتاب، دریا و شن ارائه می دهند.

۲۰ شهر برتر توریسم

بررسی های فورواردکیز نشان می دهد که شهرهای آفتابی در صدر جدول قرار دارند. در مقاصد شهری، آنتالیای ترکیه با افزایش چشمگیر ۶۶ درصدی در تعداد گردشگران در صدر جدول قرار دارد که منعکس کننده بهبود تقاضای سرکوب شده مقاصد آفتابی و ساحلی است. با این حال، باروابط قوی و ارائه گردشگری متنوع، نه تنها سواحل بلکه طبیعت، میراث و شهرهای شلوغ مانند استانبول (۴-درصد) ترکیه از ترکیب متنوعی از مسافران بهره مند شد. این مسافران از مناطق نزدیک در اروپا و همچنین از مناطق دورتر، یعنی ایالات متحده آمده بودند. ترکیه همچنین پس از تشدید جنگ روسیه و اوکراین، در گردشگری روسیه سرمایه گذاری کرد. در سایر نقاط اروپا، شهرهای توریستی پیشرو غیر از ترکیه شامل مقاصد شهری مانند ناپل (۱۴-درصد)، پورتو (۱۵-درصد) و آتن (۱۶-درصد) است که همگی دارای فرهنگ و تاریخی غنی و استراحتگاه های آفتابی و ساحلی هستند که تقاضای زیادی از سوی بازارهای اروپا و ایالات متحده برای آنها وجود داشته است.

مالاگا (۱۰-درصد) بیش از دیگر شهرها از چنین تقاضایی بهره مند شده است. با این حال، تنوع طبیعی و فرهنگی اروپا باعث شده است تا مقاصد جایگزین، تعداد زیادی از

بررسی وضعیت گردشگری کشور در دو ماه اخیر در گفت‌وگو با یک کارشناس

تشدید رکود صنعت توریسم

ابراز داشت: به نظرم باتوجه به این مساله که گردشگری کشور از اسفند ماه احتمالاً از رکود خارج می‌شود باید در این فرصت شرایط و مقدمات لازم را ایجاد و مهیا کرد تا بعد از بهمن ماه که وضعیت گردشگری بهبود می‌یابد و امید به بازگشت گردشگران خارجی وجود دارد و وضعیت آب و هوایی هم بهتر می‌شود بتوانیم جذب سرمایه بیشتری داشته باشیم.

اثر مخرب اخبار منفی بر رکود گردشگری داخلی

اگر پای درد دل تورگردانان، صاحبان اقامتگاه‌ها و سایر فعالان حوزه گردشگری بنشینید متوجه می‌شوید که در حوزه گردشگری داخلی نیز اوضاع بر وفق مراد نیست و فعالان حوزه گردشگری از وضعیت موجود گلایه‌های فراوانی دارند.

میلاد نائینیان در خصوص وضعیت برگزاری تورهای داخلی در دو ماه اخیر به «جهان صنعت» گفت: وضعیت در خصوص اوضاع گردشگری داخلی نیز در شرایط فعلی چندان مطلوب نیست. به نظرم اخبار منفی که به ویژه در حوزه شبکه‌های اجتماعی پخش می‌شود بر جریان گردشگری کشور اثر گذار بوده است. توجه داشته باشید که بعضاً اخبار در شبکه‌های اجتماعی وضعیت را چند برابر بدتر از آنچه واقعاً هست نشان می‌دهند. وی ضمن اشاره به برخی ویژگی‌های جمعی مردم کشورمان خاطر نشان کرد: متأسفانه در برخی موارد عادت کرده‌ایم که به یکدیگر انرژی منفی بدهیم. به نظر من مساله ناشی از قوانین جامعه ما نیز است که

در بیش از دو ماه گذشته وضعیت کشور به شکلی بوده که حوزه گردشگری بارکود بی سابقه‌ای مواجه شده است.

خالی ماندن بخش عمده ظرفیت هتل‌ها و اقامتگاه‌های حوزه گردشگری و لغو تورهای ورودی به کشور همگی نشانه‌هایی واضح از توقف گردشگری ایران در دو ماهه اخیر هستند. تداوم وضعیت فعلی و نبود روزنه امید برای بهبود شرایط در حوزه گردشگری کشور، فعالان حوزه گردشگری را با پیچیدگی‌های مضاعفی مواجه کرده است.

در چنین شرایطی هیچ بعید نیست این صنعت که تازه از بحران کرونا بر آورده است، این بار با بحران طولانی مدت دیگری مواجه شود و به تبع آن موج جدید تعدیل نیرو و بیکاری در حوزه گردشگری شکل بگیرد.

آن‌طور که یکی از کارشناسان حوزه گردشگری به «جهان صنعت» گفته اما برای عبور از بحران موجود چاره‌ای به جز ایجاد ثبات اجتماعی، اقتصادی و سیاسی در کشور وجود ندارد. در واقع صنعت گردشگری برای آنکه بتواند به روزهای خوش خود بازگردد باید پیش‌زمینه لازم تحقق گردشگری که ثبات در تمام ابعاد جامعه و کشور است شکل بگیرد.

افزون بر این لزوم توجه و برنامه‌ریزی دولتی برای زمان خروج از رکود و پا گرفتن صنعت، از جمله مواردی است که نیاز به برنامه‌ریزی دقیق از سوی دولت دارد و لازم است که از همین امروز مورد توجه قرار گیرد.

نبود ثبات عامل توقف گردشگری ورودی

نگاهی به آمار و نقل قول‌های منتشر شده از سوی بخش خصوصی حوزه گردشگری در دو ماه اخیر گویای آن است که تعداد تورهای ورودی به ایران به حدود صفر رسیده است.

ناآرامی‌های دو ماهه اخیر و هشدارهای صادر شده از سوی کشورهای اروپایی مهم‌ترین علل بروز رکود در گردشگری ورودی قلمداد می‌شوند.

میلاد نائینیان فعال بخش خصوصی حوزه گردشگری کشور در خصوص وضعیت گردشگری ورودی به ایران در دو ماهه اخیر به «جهان صنعت» گفت: چند سفارتخانه کشورهای اروپایی به طور کلی خواستار این شده‌اند که اتباعشان در شرایط فعلی کلاً به ایران سفر نکنند و به اتباع کشورشان که در ایران حضور داشتند نیز اعلام کردند که کشورمان را ترک کنند.

وی افزود: آنچه مسلم است گردشگری نیاز به ثبات دارد که این ثبات مورد نیاز برای شکل‌گیری جریان گردشگری شامل ثبات اقتصادی، اجتماعی و روابط سیاسی خوب و مناسب دو جانبه با کشورهای دیگر است.

نائینیان خاطر نشان کرد: البته باید این مساله را در نظر گرفت که در حال حاضر در دوران پیک گردشگری مان نیز قرار نداریم. در واقع از ابتدای آذر ماه تا اواخر بهمن گردشگری کشورمان عموماً در وضعیت رکود قرار دارد و بعد از این دوره بار دیگر شرایط گردشگری کشور بهبود می‌یابد.

این فعال حوزه گردشگری ضمن تأکید بر لزوم برنامه‌ریزی برای دوران خروج از رکود

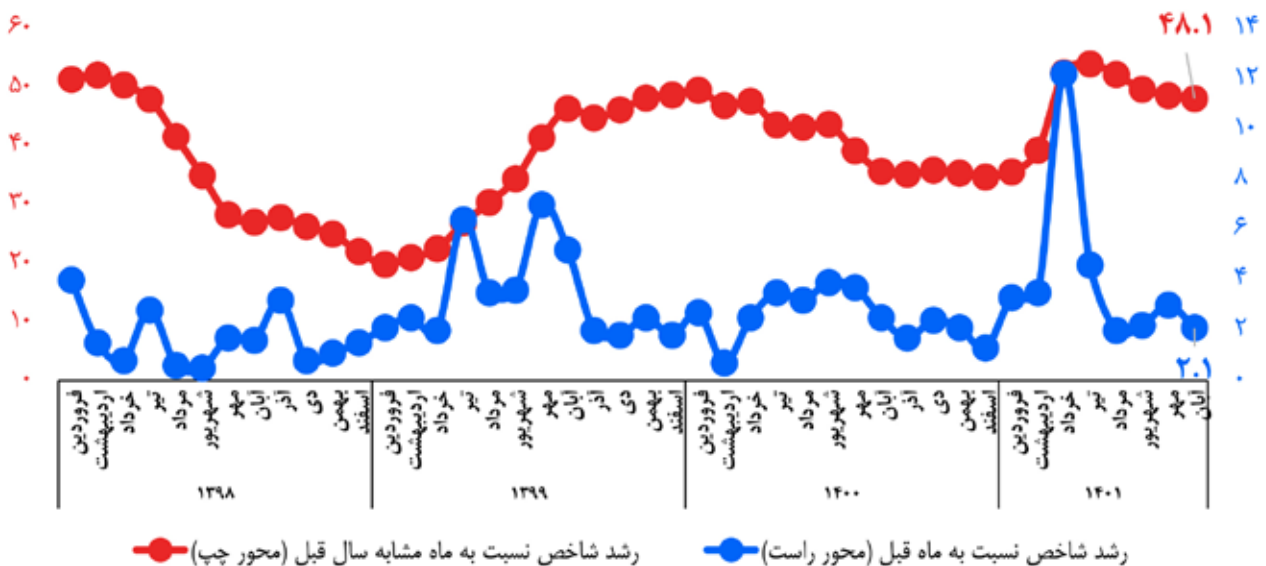

تورم که افزایش سطح عمومی قیمت کالاها و خدمات را در کشور نشان می دهد، از جمله متغیرهای اقتصادی مهمی است که تحت تاثیر سازوکارهای اقتصادی و سیاسی قرار دارد. به طور کلی، این متغیر، در یک سال منتهی به آبان ۱۴۰۱، همچنان به روند صعودی خود ادامه داده است؛ هر چند تغییرات جزئی در وضعیت نرخ تورم ماهانه مشاهده می شود. در این مطلب، ضمن بررسی روند ماهانه تورم و اشاره به وضعیت فعلی آن در مناطق شهری و روستایی، عوامل مشارکت کننده در تورم آبان ۱۴۰۱ نیز مورد بررسی قرار گرفته و در پایان نیز با فرض سه سناریو، نرخ تورم در پایان سال ۱۴۰۱، پیش بینی شده است.

نقطه ای و ماهانه نسبت به مهر ماه کاهش داشته اما تورم دوازده ماهه به ۴۴ درصد افزایش داشته است. نرخ تورم سالانه آبان ماه ۱۴۰۱، برای خانوارهای کشور به ۴۴٫۰ درصد رسیده که نسبت به همین اطلاع در ماه قبل، ۱٫۱ واحد درصد افزایش نشان می دهد. کد خبر: ۱۹۹۵۴۹ تاریخ انتشار: ۰۱ آذر ۱۴۰۱ - ۱۶:۲۲ اقتصاد گردان - شاخص کل تورم کالاهای مصرفی در آبان ماه ۱۴۰۱ با عدد ۵۵۲٫۴ بر مبنای ۱۳۹۵=۱۰۰، نشان می دهد که نرخ تورم دوازده ماهه ۴۴ درصد، نرخ تورم نقطه ای ۴۸٫۱ درصد، نرخ تورم ماهانه در مقایسه با ماه قبل ۲٫۱ درصد اعلام شده است. بر این اساس هر دو شاخص تورم و تورم نقطه ای بالای ۴۰ درصد بوده است و اگرچه تورم نقطه ای و ماهانه نسبت به مهر ماه کاهش داشته اما تورم دوازده ماهه به ۴۴ درصد افزایش

شاخص کل تورم کالاهای مصرفی در آبان ماه ۱۴۰۱ با عدد ۵۵۲٫۴ بر مبنای ۱۳۹۵=۱۰۰، نشان می دهد که نرخ تورم دوازده ماهه ۴۴ درصد، نرخ تورم نقطه ای ۴۸٫۱ درصد، نرخ تورم ماهانه در مقایسه با ماه قبل ۲٫۱ درصد اعلام شده است. بر این اساس هر دو شاخص تورم و تورم نقطه ای بالای ۴۰ درصد بوده است و اگرچه تورم

روند ماهانه تغییرات شاخص بهای کالاها و خدمات مصرفی، ۱۳۹۵ = ۱۰۰ (درصد)

شاخص کل تورم کالاهای مصرفی در مهرماه ۱۴۰۱ با عدد ۵۴۱ بر مبنای ۱۳۹۵=۱۰۰، نشان می دهد که نرخ تورم دوازده ماهه ۴۲،۹ درصد، نرخ تورم نقطه ای ۴۸،۶ درصد، نرخ تورم ماهانه در مقایسه با ماه قبل ۳ درصد اعلام شده است. بر این اساس هر دو شاخص تورم و تورم نقطه ای بالای ۴۰ درصد بوده است در حالی که تورم نقطه ای در تولیدکننده بخش معدن در حدود ۱۳ درصد بوده که حکایت از پایین بودن رشد هزینه تولید نسبت به تورم کل اقتصاد است.

در آبان ۱۴۰۱ شاخص کل ۵۵۲،۴، تورم نقطه ای ۴۸،۱، یک ماهه ۲،۱، دوازده ماهه ۴۴ درصد، تورم خوراکی ها؛ نقطه ای ۶۷،۷ یک ماهه ۱،۳ دوازده ماهه ۶۱،۳ درصد اعلام شده است. تورم در سال خروج آمریکا از برجام، یعنی در اردیبهشت ۹۸ بالاترین نقطه به نقطه ۵۲،۱ درصدی را تجربه کرد اما بالاتر از آن در تیرماه ۱۴۰۱ تورم نقطه ای ۵۴، یک ماهه ۴،۶، دوازده ماهه ۴۰،۵ درصد، تورم خوراکی ها؛ نقطه ای ۸۶ یک ماهه ۵،۷ دوازده ماهه ۵۴،۶ درصد را تجربه کرد که بالاترین نرخ تورم نقطه ای در سال های اخیر بوده است. به عبارت دیگر، در تیرماه ۱۴۰۱ بالاترین نرخ تورم نقطه ای را به دلیل حذف دلار ترجیحی ۴۲۰۰ تومانی از برخی اقلام خوراکی را شاهد بوده ایم.

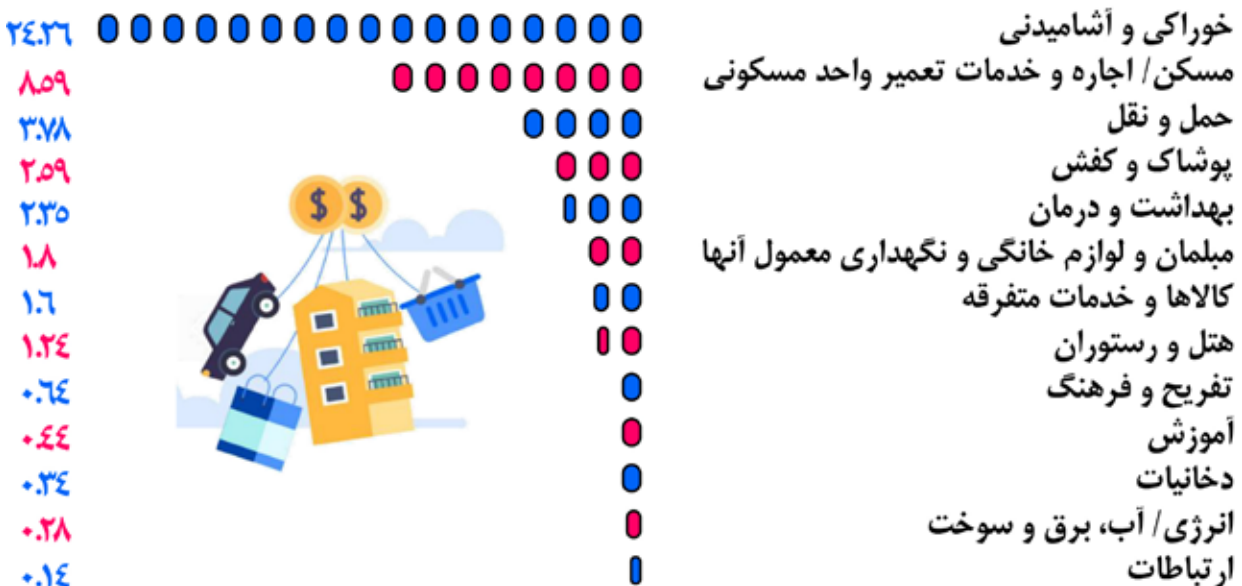
قیمت خوراکی و غیر خوراکی

نرخ تورم نقطه ای در آبان ماه ۴۸،۱ درصد، نرخ تورم ماهانه در مقایسه با ماه قبل به ۲،۱ درصد رسید
تورم آبان ۱۴۰۱ به ۴۴ درصد رسید / میانگین قیمت خوراکی ها نسبت به آبان پارسال ۶۷،۷ درصد رشد کرده است / روغن با افزایش قیمت ۲۵۲ درصدی رکورد تورم یکسال قبل را داشته است

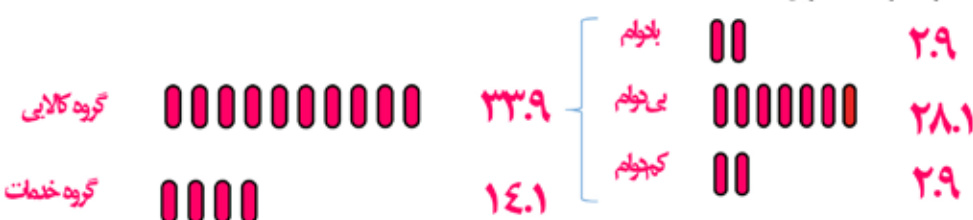
داشته است.

شاخص تورم خوراکی ها نیز در آبان ۱۴۰۱ به عدد ۸۳۴،۵ رسیده که نشان دهنده تورم ماهانه ۱،۳ درصد نسبت به مهرماه، تورم نقطه ای ۶۷،۷ درصدی نسبت به آبان ۱۴۰۰، تورم دوازده ماهه منتهی به آبان ۱۴۰۱ با عدد ۶۱،۳ درصد نسبت به دوازده ماهه منتهی به آبان ۱۴۰۰ است.

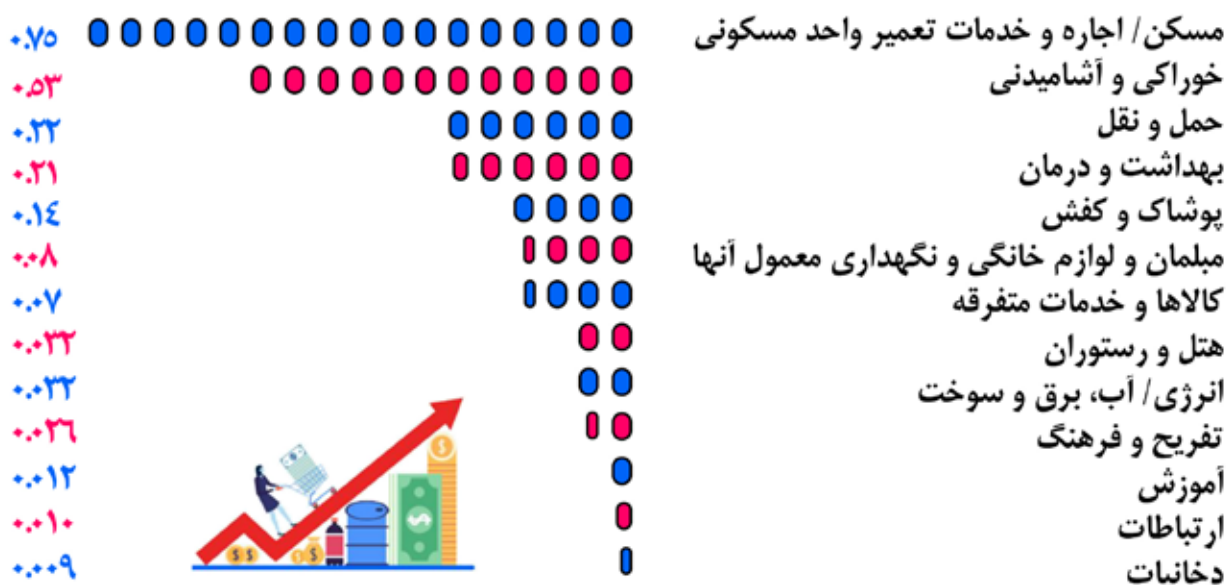
عوامل مشارکت کننده در افزایش ۴۸.۱ درصدی شاخص بهای کالاها و خدمات مصرفی در آبان ۱۴۰۱ نسبت به ماه مشابه سال قبل - واحد درصد

از نظر ماندگاری کالا

عوامل مشارکت‌کننده در افزایش ۲.۱ درصدی شاخص بهای کالاها و خدمات مصرفی در آبان ۱۴۰۱ نسبت به ماه قبل - واحد درصد

کشور

منظور از نرخ تورم نقطه‌ای، درصد تغییر عدد شاخص قیمت، نسبت به ماه مشابه سال قبل می‌باشد. نرخ تورم نقطه‌ای در آبان ماه ۱۴۰۱، به عدد ۴۸.۱ درصد رسیده است؛ یعنی خانوارهای کشور به طور میانگین ۴۸.۱ درصد بیشتر از آبان ۱۴۰۰ برای خرید یک «مجموعه کالاها و خدمات یکسان» هزینه کرده‌اند.

نرخ تورم نقطه‌ای آبان ماه ۱۴۰۱، در مقایسه با ماه قبل ۰.۵ واحد درصد کاهش یافته است. نرخ تورم نقطه‌ای گروه عمده «خوراکی‌ها، آشامیدنی‌ها و دخانیات» با کاهش ۳.۰ واحد درصدی به ۶۷.۷ درصد رسیده و گروه «کالاها و خدمات غیر خوراکی و خدمات» با افزایش ۰.۸ واحد درصدی به ۳۶.۹ درصد رسیده است.

این در حالی است که نرخ تورم نقطه‌ای برای خانوارهای شهری ۴۷.۳ درصد می‌باشد که نسبت به ماه قبل ۰.۴ واحد درصد کاهش داشته است. همچنین این نرخ برای خانوارهای روستایی ۵۲.۳ درصد بوده که نسبت به ماه قبل ۰.۹ واحد درصد کاهش داشته است.

کاهش نرخ تورم ماهانه خانوارهای کشور

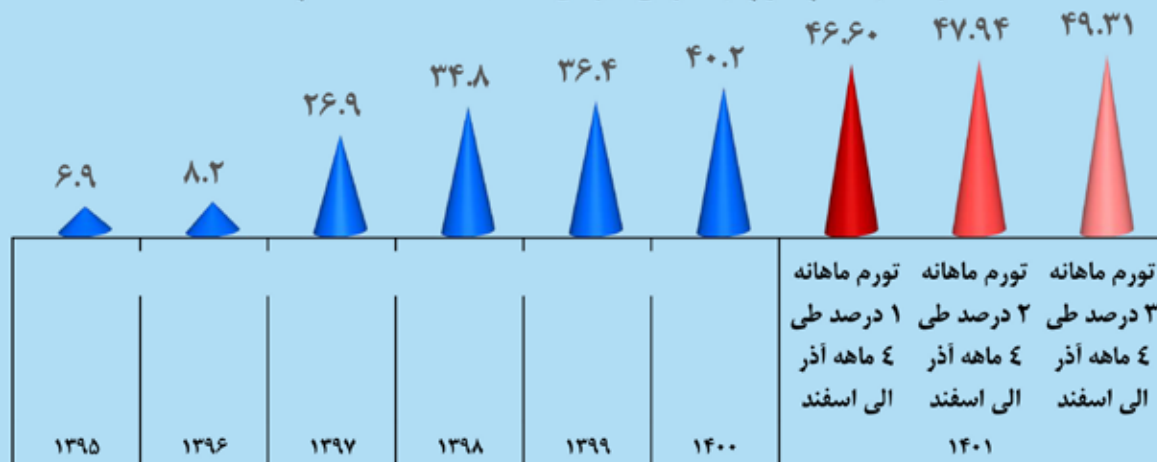
منظور از نرخ تورم ماهانه، درصد تغییر عدد شاخص قیمت، نسبت به ماه قبل می‌باشد. نرخ تورم ماهانه آبان ۱۴۰۱، به ۲.۱ درصد رسیده که در مقایسه با همین اطلاع در ماه قبل، ۰.۹ واحد درصد کاهش داشته است. تورم ماهانه برای گروه‌های عمده «خوراکی‌ها، آشامیدنی‌ها و دخانیات» و «کالاها و خدمات غیر خوراکی و خدمات» به ترتیب ۱.۳ درصد و ۲.۷ درصد بوده است. این در حالی است که نرخ تورم ماهانه برای خانوارهای شهری و روستایی ۲.۱ درصد می‌باشد که نسبت به ماه قبل برای خانوارهای شهری ۱.۱ واحد درصد کاهش و برای

قیمت خوراکی‌ها در آبان ۱۴۰۱ نسبت به آبان ۱۴۰۰ به شرح زیر رشد کرده است نان ۷۷ درصد، گوشت قرمز ۶۹ درصد، ماهی ۲۸ درصد، شیر و پنیر و تخم مرغ ۸۱ درصد، روغن ۲۵۲ درصد، میوه ۳۹ درصد، سبزی و حبوبات ۴۶ درصد، شکر و مربا و عسل و شکلات و قند و شکر ۶۴ درصد، چای و نوشابه ۳۰ درصد رشد داشته‌اند.

غیر خوراکی‌ها نیز شامل دخانیات ۳۹ درصد، پوشاک و کفش ۴۶ درصد، اجاره مسکن و آب و برق و گاز ۳۶ درصد، اجاره و قیمت مسکن ۳۹ درصد، خدمات و تعمیرات واحد مسکونی ۴۸ درصد، مبلمان و لوازم خانگی ۳۴ درصد، بهداشت و درمان ۴۱ درصد، حمل و نقل ۳۲ درصد، ارتباطات و آب و برق و سوخت ۱۰ درصد، تفریح و فرهنگ ۳۱ درصد، آموزش ۳۴ درصد، هتل و رستوران ۷۹ درصد رشد داشته‌اند.

کاهش نرخ تورم نقطه‌ای خانوارهای

چشم‌انداز تورم ایران برای سال ۱۴۰۱ - درصد

همچنین نرخ تورم سالانه برای خانوارهای شهری و روستایی به ترتیب ۴۳,۳ درصد و ۴۷,۴ درصد می‌باشد که برای خانوارهای شهری ۱,۰ واحد درصد افزایش و برای خانوارهای روستایی ۱,۲ واحد درصد افزایش داشته است.

تغییرات قیمت‌ها در ماه جاری

در گروه عمده «خوراکی‌ها، آشامیدنی‌ها و دخانیات» بیشترین افزایش قیمت نسبت به ماه قبل مربوط به گروه «میوه و خشکبار» و گروه «سبزیجات» (گوجه فرنگی و پیاز) می‌باشد. در گروه عمده «کالاهای غیر خوراکی و خدمات»، گروه «بهداشت و درمان» (انواع دارو) و اجاره بهای بیشترین افزایش قیمت را نسبت به ماه قبل داشته‌اند.

همچنین در ماه جاری، گروه «روغن‌ها و چربی‌ها» (روغن نباتی جامد و روغن مایع) نسبت به ماه قبل کاهش قیمت داشته است.

دامنه تغییرات نرخ تورم سالانه در آبان ماه ۱۴۰۱ برای دهک‌های مختلف هزینه‌ای از ۴۱,۷ درصد برای دهک دهم تا ۵۰,۲ درصد برای دهک اول است.

خانوارهای روستایی ۰,۱ واحد درصد افزایش داشته است.

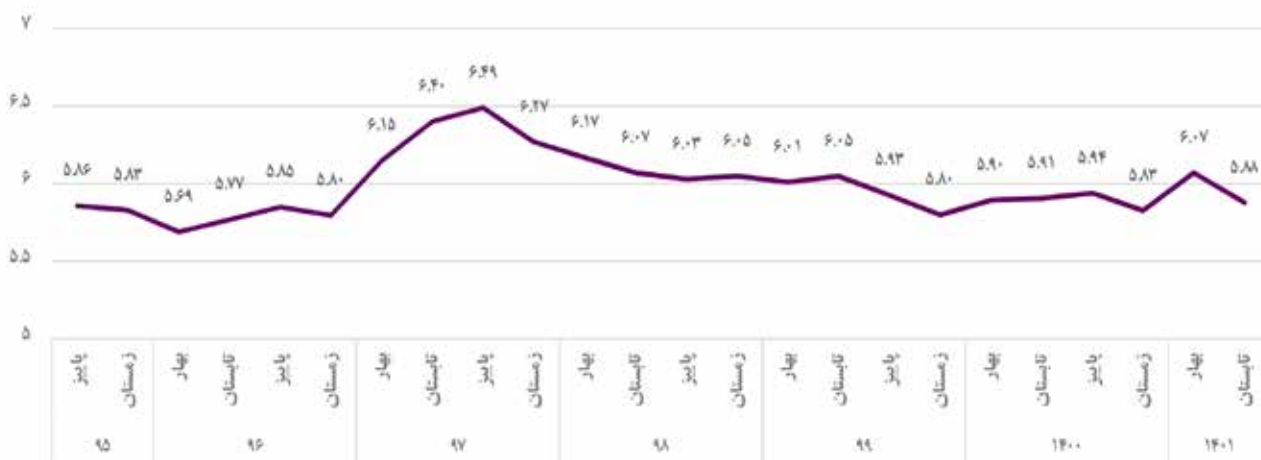
افزایش نرخ تورم سالانه خانوارهای کشور

منظور از نرخ تورم سالانه، درصد تغییر میانگین اعداد شاخص قیمت در یک سال منتهی به ماه جاری، نسبت به دوره مشابه قبل از آن می‌باشد. نرخ تورم سالانه آبان ماه ۱۴۰۱ برای خانوارهای کشور به ۴۴,۰ درصد رسیده که نسبت به همین اطلاع در ماه قبل، ۱,۱ واحد درصد افزایش نشان می‌دهد.

شاخص کل تورم در سه سال اخیر

ماه	شاخص تورم	ماه	شاخص تورم	ماه	شاخص تورم
فروردین ۹۹	۲۰,۷	فروردین ۱۴۰۰	۳۰۲,۷	فروردین ۱۴۰۱	۴۱۵
اردیبهشت ۹۹	۲۰,۸,۷	اردیبهشت ۱۴۰۰	۳۰۴,۹	اردیبهشت ۱۴۰۱	۴۲۹,۶
خرداد ۹۹	۲۱۲,۸	خرداد ۱۴۰۰	۳۱۲,۶	خرداد ۱۴۰۱	۴۸۲,۱
تیر ۹۹	۲۲۶,۷	تیر ۱۴۰۰	۳۲۳,۸	تیر ۱۴۰۱	۵۰۴,۳
مرداد ۹۹	۲۳۴,۷	مرداد ۱۴۰۰	۳۳۴,۱	مرداد ۱۴۰۱	۵۱۴,۲
شهریور ۹۹	۲۴۳,۱	شهریور ۱۴۰۰	۳۴۷,۵	شهریور ۱۴۰۱	۵۲۵,۴
مهر ۹۹	۲۶۰,۳	مهر ۱۴۰۰	۳۶۴	مهر ۱۴۰۱	۵۴۱
آبان ۹۹	۲۷۲,۶	آبان ۱۴۰۰	۳۷۳	آبان ۱۴۰۱	۵۵۲,۴
آذر ۹۹	۲۷۷,۷	آذر ۱۴۰۰	۳۷۹,۲		
دی ۹۹	۲۸۲,۹	دی ۱۴۰۰	۳۸۸,۲		
بهمن ۹۹	۲۸۹,۵	بهمن ۱۴۰۰	۳۹۶,۴		
اسفند ۹۹	۲۹۴,۹	اسفند ۱۴۰۰	۴۰۱,۵		

روند شاخص کل محیط کسب و کار

شاخص بخشی محیط کسب و کار

شاخص بخشی محیط کسب و کار

قوانین و مقررات و رویه‌های اجرایی ناظر بر کسب و کار» و «دشواری تأمین مالی از بانک‌ها» را نامناسب‌ترین مؤلفه‌های محیط کسب و کار کشور نسبت به سایر مؤلفه‌ها ارزیابی کرده‌اند.

کسب و کار در محاصره عوامل تکراری

طبق این گزارش، در تابستان 1401 نیز محیط کسب و کار در محاصره مؤلفه‌های

تکراری بوده و فعالان اقتصادی مشارکت‌کننده در این پایش، به ترتیب سه مؤلفه «غیر قابل پیش‌بینی بودن و تغییرات قیمت مواد اولیه و محصولات»، «بی‌ثباتی سیاست‌ها، قوانین و

جدول ۵- شاخص محیط کسب و کار بر حسب بخش‌های عمده اقتصادی

بخش	تابستان 1400	بهار 1401	درصد تغییرات فصل تابستان نسبت به*	
			فصل گذشته	فصل مشابه سال گذشته
کشاورزی	5/72	5/94	-2/11	1/67
صنعت	5/84	5/91	-2/53	-1/31
خدمات	5/88	6/12	-5/59	-1/66

*: منفی بودن درصد تغییرات به معنای بهتر شدن وضعیت نسبت به دوره گذشته است.

شاخص استانی محیط کسب و کار

استان	سال ۹۶	سال ۹۷	سال ۹۸	سال ۹۹	سال ۱۴۰۰	تابستان ۱۴۰۰	بهار ۱۴۰۱	تابستان ۱۴۰۱	درصد تغییرات فصل تابستان نسبت به فصل گذشته	
	فصل گذشته	فصل مشابه سال گذشته	فصل مشابه سال گذشته	فصل مشابه سال گذشته	فصل مشابه سال گذشته	فصل مشابه سال گذشته	فصل مشابه سال گذشته	فصل مشابه سال گذشته	فصل مشابه سال گذشته	فصل مشابه سال گذشته
آذربایجان شرقی	۵/۹۳	۶/۰۸	۶/۰۱	۵/۵۴	۵/۶۶	۵/۸۰	۵/۷۷	۵/۶۲	-۲/۶۷	-۳/۱۶
آذربایجان غربی	۵/۸۰	۵/۹۵	۵/۳۰	۵/۳۳	۵/۴۰	۵/۳۶	۵/۲۱	۵/۵۹	۷/۴۴	۴/۳۷
اردبیل	۵/۸۹	۶/۲۵	۵/۹۳	۶/۰۳	۶/۰۹	۶/۳۹	۶/۲۳	۶/۳۵	۱/۸۳	-۰/۶۴
اصفهان	۵/۹۳	۶/۴۷	۶/۱۷	۶/۰۵	۵/۷۷	۵/۷۹	۵/۷۹	۵/۶۴	-۲/۶۰	-۲/۵۹
البرز	۵/۷۳	۶/۴۷	۶/۳۴	۶/۰۰	۵/۹۴	۵/۸۴	۶/۳۹	۶/۱۳	-۲/۵۸	۴/۸۱
ایلام	۵/۹۸	۶/۴۶	۶/۰۴	۵/۸۳	۵/۷۳	۵/۸۰	۵/۹۳	۵/۶۷	-۴/۴۳	-۲/۲۳
بوشهر	۵/۶۸	۶/۳۹	۶/۱۸	۶/۰۴	۶/۰۳	۵/۹۷	۶/۴۹	۶/۳۴	-۲/۴۱	۶/۱۵
تهران	۵/۷۳	۶/۴۱	۶/۱۹	۶/۱۵	۶/۲۴	۶/۲۸	۶/۱۹	۵/۹۸	-۳/۳۶	-۴/۷۷
چهارمحال و بختیاری	۵/۹۷	۶/۴۹	۶/۳۵	۶/۲۱	۶/۱۶	۶/۰۶	۶/۲۷	۵/۸۸	-۶/۲۳	-۲/۸۸
خراسان جنوبی	۵/۵۷	۶/۱۳	۵/۸۳	۵/۷۷	۵/۸۹	۵/۹۶	۵/۸۸	۵/۵۹	-۴/۸۱	-۶/۱۵
خراسان رضوی	۵/۷۰	۶/۱۳	۶/۰۲	۵/۹۰	۵/۶۱	۵/۴۳	۶/۰۹	۵/۹۱	-۲/۹۱	۸/۹۳
خراسان شمالی	۶/۲۱	۶/۵۹	۶/۲۴	۶/۰۶	۵/۹۴	۵/۹۰	۶/۱۷	۵/۷۷	-۶/۵۴	-۲/۳۳
خوزستان	۵/۷۴	۶/۴۴	۶/۰۹	۶/۰۷	۶/۰۱	۶/۰۲	۶/۳۱	۵/۸۳	-۶/۰۲	-۳/۰۱
زنجان	۵/۶۲	۵/۹۲	۵/۵۶	۵/۳۴	۵/۵۶	۵/۵۲	۵/۸۷	۵/۶۵	-۳/۷۵	۲/۳۶
سمنان	۵/۸۴	۶/۱۵	۵/۷۳	۵/۲۲	۵/۳۲	۵/۴۷	۵/۸۳	۵/۶۴	-۳/۱۸	۳/۲۵
سیستان و بلوچستان	۶/۲۵	۶/۶۰	۶/۳۷	۶/۲۳	۶/۲۹	۶/۲۶	۶/۲۸	۵/۹۳	-۵/۵۶	-۵/۱۶
فارس	۵/۴۸	۵/۹۹	۵/۹۲	۵/۸۰	۵/۶۰	۵/۷۱	۵/۷۸	۵/۵۷	-۳/۵۹	-۲/۴۶
قزوین	۵/۵۶	۶/۱۴	۵/۹۳	۵/۹۰	۵/۸۸	۵/۹۱	۵/۸۷	۵/۵۲	-۶/۰۱	-۶/۶۷
قم	۵/۷۷	۶/۰۹	۶/۰۴	۵/۹۹	۶/۱۶	۵/۹۹	۷/۰۱	۵/۹۴	-۱۵/۱۵	-۰/۷۴
کردستان	۵/۸۶	۶/۵۱	۶/۲۶	۶/۲۹	۶/۳۲	۶/۰۹	۶/۴۲	۶/۲۵	-۲/۶۶	۲/۵۹
کرمان	۵/۸۰	۶/۲۷	۶/۰۴	۶/۲۴	۶/۳۶	۶/۳۳	۶/۵۱	۶/۴۳	-۱/۲۴	۱/۵۶
کرمانشاه	۶/۲۴	۶/۵۴	۶/۱۷	۶/۱۱	۶/۱۷	۶/۲۹	۵/۹۲	۵/۸۳	-۱/۶۰	-۷/۲۸
کهگیلویه و بویراحمد	۵/۹۴	۶/۲۱	۵/۹۸	۵/۹۷	۵/۸۶	۵/۹۵	۵/۹۲	۵/۶۵	-۴/۵۷	-۵/۰۲
گلستان	۵/۷۴	۶/۲۷	۶/۱۱	۶/۰۵	۶/۱۹	۶/۰۵	۶/۳۵	۶/۱۶	-۲/۸۷	۱/۹۶
گیلان	۵/۴۰	۵/۷۹	۵/۵۶	۵/۶۴	۵/۷۰	۵/۷۲	۶/۰۳	۵/۸۹	-۲/۲۷	۲/۹۹
لرستان	۶/۰۹	۶/۵۳	۶/۱۳	۵/۹۴	۵/۹۴	۵/۸۵	۶/۱۹	۵/۸۶	-۵/۴۵	۰/۰۸
مازندران	۵/۴۰	۵/۹۹	۵/۷۱	۵/۸۶	۵/۷۶	۵/۸۹	۵/۷۹	۵/۶۹	-۱/۸۳	-۳/۵۱
مرکزی	۵/۵۱	۶/۳۵	۵/۶۵	۵/۳۸	۵/۱۵	۵/۱۳	۵/۵۰	۵/۴۹	-۰/۱۲	۶/۹۹
هرمزگان	۵/۷۴	۶/۱۸	۶/۱۰	۶/۰۸	۵/۹۴	۶/۰۵	۶/۱۷	۶/۰۴	-۲/۲۳	-۰/۱۴
همدان	۵/۸۴	۶/۳۸	۶/۰۶	۵/۸۹	۵/۸۵	۵/۸۳	۶/۱۵	۵/۶۸	-۷/۵۶	-۲/۵۹
یزد	۵/۶۶	۶/۰۸	۵/۷۲	۵/۶۴	۵/۶۵	۵/۷۵	۶/۰۴	۵/۶۹	-۵/۸۶	-۱/۱۳

۰: مثبت بودن درصد تغییرات به معنای بدتر شدن وضعیت نسبت به فصل گذشته است.

شاخص ملی محیط کسب و کار به تفکیک استان

بر اساس یافته‌های این طرح در تابستان ۱۴۰۱، استان‌های کرمان، اردبیل و بوشهر به ترتیب دارای نامساعدترین وضعیت محیط کسب و کار و استان‌های مرکزی، قزوین و فارس به ترتیب دارای مساعدترین وضعیت محیط کسب و کار نسبت به سایر استان‌ها ارزیابی شده‌اند.

مقررات و رویه‌های اجرایی ناظر بر کسب و کار و «دشواری تأمین مالی از بانک‌ها» را نامناسب‌ترین مؤلفه‌های محیط کسب و کار کشور را نسبت به سایر مؤلفه‌ها ارزیابی کرده‌اند.

شاخص استانی محیط کسب و کار

بررسی نتایج پایش ملی محیط کسب و کار در فصل تابستان ۱۴۰۱ از جبران افت بهاری این شاخص و برگشت آن به شرایط زمستان ۱۴۰۰ حکایت دارد. این شاخص از ۶,۰۷ در بهار به ۵,۸۸ در فصل تابستان رسیده است.

بر اساس یافته‌های طرح، میانگین ظرفیت فعالیت (واقعی) بنگاه‌های اقتصادی شرکت کننده در فصل تابستان ۱۴۰۱ معادل ۴۱,۱۵ درصد بوده که نسبت به همین میزان در بهار ۱۴۰۱ (۳۹,۵۱ درصد) با افزایش ۱,۶۴ واحدی مواجه شده است.

فعالان اقتصادی به طور متوسط، میزان تأثیر کرونا بر کسب و کار را ۴,۷۹ ارزیابی کرده‌اند. لازم به ذکر است که شاخص کل کشور، شاخص استانی و سایر شاخص‌ها نیز در این فصل با در نظر گرفتن این عامل محاسبه و گزارش شده‌اند.

شاخص ملی محیط کسب و کار به تفکیک بخش‌های اقتصادی

بر اساس نتایج این پایش در تابستان ۱۴۰۱، وضعیت محیط کسب و کار در بخش کشاورزی (۵,۸۱) در مقایسه با بخش‌های خدمات (۵,۷۸) و صنعت (۵,۷۶) نامناسب‌تر ارزیابی شده است.

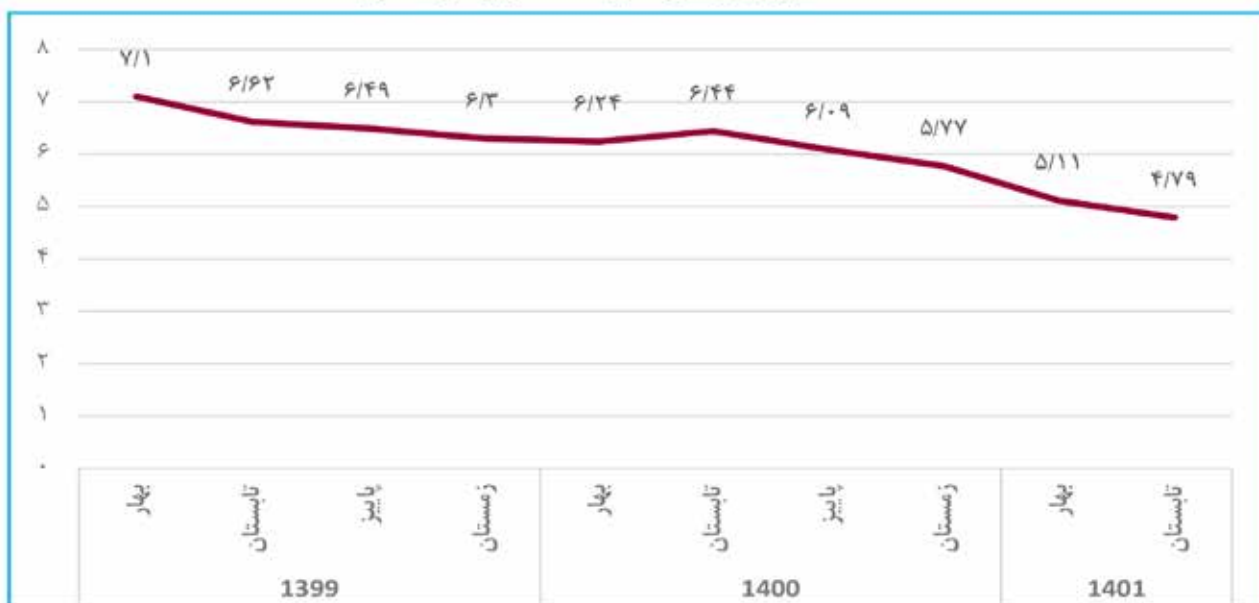
در بین رشته فعالیت‌های اقتصادی برحسب طبقه‌بندی استاندارد ISIC.rev4، رشته فعالیت‌های «آب‌رسانی، مدیریت پسماند، فاضلاب و فعالیت‌های تصفیه»، «هنر، سرگرمی و تفریح» و «ساختمان‌داری» بدترین وضعیت محیط کسب و کار بوده‌اند و در مقابل رشته فعالیت‌های «آموزش»، «مالی و بیمه» و «املاک و مستغلات» بهترین وضعیت محیط کسب و کار را در مقایسه با سایر رشته فعالیت‌های اقتصادی در کشور داشته‌اند.

همچنین در فصل بهار ۱۴۰۱، میزان آسیب وارده بر کسب و کارها از شیوع ویروس کرونا در استان‌های اردبیل (۷,۵۸)، خراسان شمالی (۷)، بوشهر (۶,۵۹)، بیشترین مقدار و در استان‌های اصفهان (۲,۰۶)، آذربایجان غربی (۲,۱۳) و سمنان (۳,۳۴) کمترین مقدار نسبت به سایر استان‌ها توسط فعالان

شاخص محیط کسب و کار بر اساس مدل کار آفرینی شین

تاثیر کرونا بر محیط کسب و کار کشور

بر اساس این نظریه، نمره شاخص ملی محیط کسب و کار ایران در تابستان ۱۴۰۱، عدد ۶،۱۲ (عدد ۱۰ بدترین ارزیابی است) به دست آمده که بهتر از وضعیت این شاخص در ارزیابی فصل گذشته (میانگین ۶،۲۱) است. همچنین میانگین ارزیابی محیط اقتصادی بر اساس این نظریه به ۶،۳۵ (ارزیابی فصل گذشته عدد ۶،۵۲) رسیده و میانگین ارزیابی محیط نهادی نیز عدد ۵،۹۳ (ارزیابی فصل گذشته ۵،۹۵) برآورد شده است. بر این اساس، محیط علمی-آموزشی با عدد ۵،۲۰ و محیط مالی با عدد ۸،۰۶ به ترتیب مساعدترین و نامساعدترین محیط‌ها بر اساس نظریه عمومی کار آفرینی شین بوده‌اند.

اقتصادی ارزیابی شده‌اند.

شاخص ملی محیط کسب و کار بر اساس

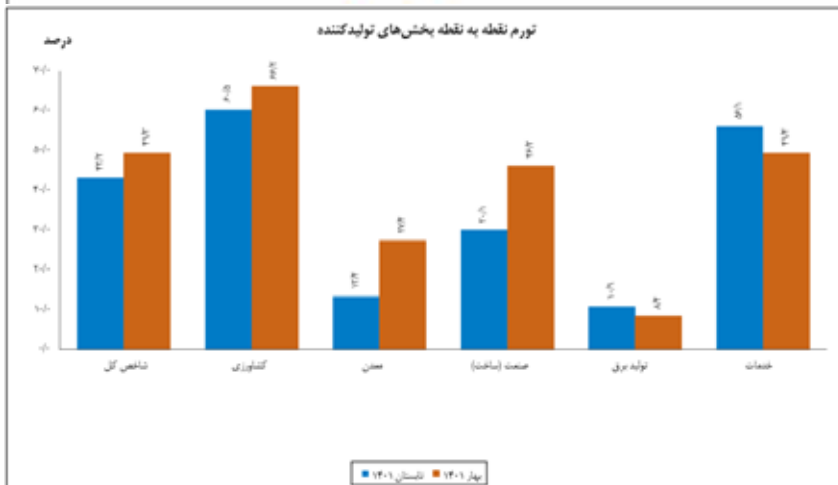
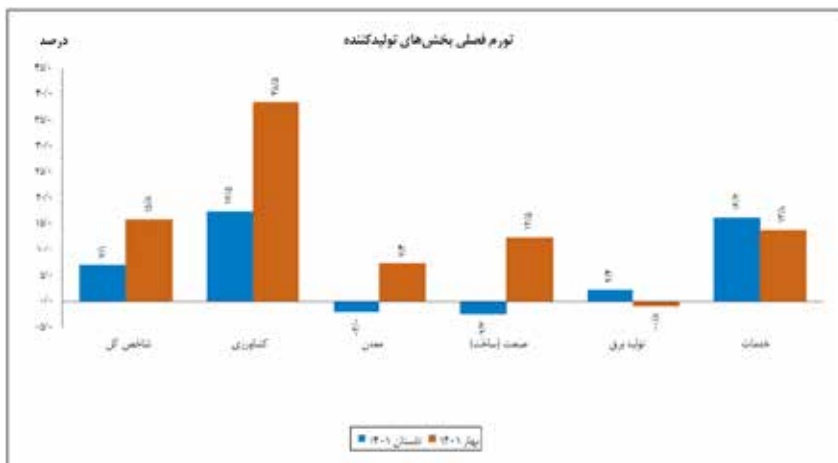
نظریه شین

نظریه عمومی کار آفرینی شین، بر اساس منابع فرصت‌ها، فرایند کشف، ارزیابی و بهره‌برداری از این فرصت‌ها و افراد موجود در این فرایند به بررسی محیط کسب و کار می‌پردازد و به دلیل در نظر گرفتن وزن عوامل مختلف در محاسبه، از دقت بیشتری نسبت به شاخص کل کشور برخوردار است.

بر اساس گزارش مرکز آمار ایران اعلام کرده:

رشد ۴۰ درصدی تورم تولید در تابستان امسال

مرکز آمار ایران گزارش تورم قیمت تولیدکننده در تابستان امسال را منتشر کرده است. در این فصل شاخص قیمت کل تولیدکننده ۶۷۱ بوده که نسبت به فصل قبل (تورم فصلی) ۷.۱ درصد، نسبت به فصل مشابه سال قبل (تورم نقطه به نقطه) ۴۳.۲ درصد و در چهار فصل منتهی به فصل جاری نسبت به دوره مشابه سال قبل (تورم سالانه) ۳۹.۹ درصد افزایش داشته است.

تورم فصلی تولیدکننده بخش صنعت در تابستان سال جاری منفی ۲,۳ درصد برآورد شده، به بیان ساده تر میانگین قیمت کالاهای صنعتی در مبدأ ارائه آن‌ها (در کارخانه) در تابستان امسال نسبت به میانگین قیمت در بهار کاهش یافته است. این در حالیست که تورم فصلی صنعت در بهار بالغ بر ۱۲ درصد به ثبت رسیده و در چند فصل گذشته هیچگاه پایین تر از ۸ درصد نبوده است. به تبع کاهش تورم فصلی، شاهد کاهش تورم نقطه به نقطه بخش صنعت از ۴۶ درصد در بهار امسال به ۳۰,۱ درصد بوده ایم. به طور کلی می توان گفت در یکسال گذشته تورم تولیدکننده بخش صنعت روندی کاملاً نزولی را تجربه کرده به گونه ای که از بالای ۹۴ درصد در بهار سال گذشته به اعداد فعلی رسیده است.

اهمیت تورم تولیدکننده در اقتصاد کلان از آنجایی است که این شاخص پیشرانی برای تورم مصرف کننده محسوب می شود. به بیان ساده تر افزایش قیمتی که در مبدأ تولید و ارائه کالا و خدمات رخ می دهد که تورم تولیدکننده گویای آن است، با یک فاصله زمانی به بازارهای خرد منتقل شده و مصرف کنندگان آن را حس خواهند کرد. البته در

بر اساس گزارش مرکز آمار ایران در تابستان امسال، تورم سالانه تولید ۳۹,۹ درصد، تورم نقطه ای ۴۳,۲ درصد و تورم فصلی تولید نیز ۷,۱ درصد افزایش داشته است.

بخش های مختلف این فاصله زمانی متفاوت است، به عنوان مثال تورمی که در ابتدا تولید بخش صنعت رخ می دهد به طبع دیر تر از بخش خدمات به مصرف کننده خرد منتقل می شود. هر چه شرایط اقتصادی و جامعه بی ثبات تر و تورمی تر باشد، این انتقال سریع تر خواهد بود، انتظارات منفی نیز در تسریع انتقال تورم بسیار حائز اهمیت است. اکو ایران طی گزارش های آتی به بررسی و تحلیل بیشتر شاخص قیمت تولید کننده در بهار امسال خواهد پرداخت.

تورم سالانه تولیدکننده؛ کمترین و بیشترین تورم فصلی در تابستان
تورم سالانه تولید کننده بخش صنعت در

تابستان امسال ۴۰,۴ درصد به ثبت رسیده، به عبارت دیگر میانگین قیمت اقلام صنعتی در ابتدا تولید آن هادر چهار فصل منتهی به تابستان امسال نسبت به میانگین قیمت کالاهای صنعتی در درب کارخانه در چهار فصل منتهی به تابستان سال گذشته بالغ بر ۴۰ درصد افزایش یافته است. این در حالیست این شاخص تورمی در تابستان سال گذشته بالغ بر ۸۰ درصد بوده که بر این اساس می توان اظهار داشت که تورم سالانه تولید کننده بخش صنعت در طول یکسال نصف شده است. با توجه به اینکه تورم سالانه بازه زمانی بلند تری را برای محاسبه تورم مد نظر دارد، پیش بینی می شود با توجه به تورم فصلی منفی این بخش در تابستان، شاهد روند نزولی تورم سالانه در فصول آتی باشیم.

در میان گروه های مهم بخش صنعت بیشترین تورم فصلی تولید کننده به گروه «ساخت محصولات دارویی و مواد شیمیایی در داروسازی» تعلق دارد، تورم فصلی این گروه مثبت ۲۳ درصد برآورد شده است. تورم فصلی تولید کننده گروه های «فرآورده های حاصل از پالایش نفت» و «ساخت فلزات پایه» منفی ۹,۶ درصد به ثبت رسیده که پایین ترین تورم رقم خورده در میان تمامی زیر گروه های بخش صنعت محسوب می شود. همچنین گروه «ساخت مواد شیمیایی و فرآورده های شیمیایی» نیز در زمره گروه هایی قرار دارد که در تابستان امسال تورم تولید کننده شان منفی بوده است. با توجه به اینکه در پایین شاهد جهش ارزی و افزایش نرخ دلار در کشور هستی، پیش بینی می شود در پایین دیگر روند تورم تولید کننده منفی برای بخش صنعت تکرار نشود و شاهد روند صعودی برای تورم این بخش باشیم.

ادامه از صفحه ۱۸

تشدید رکود صنعت ...

افزود: «به نظرم خود تحریمی و اعتصاب نمی تواند راه حل باشد بلکه ما به دلسوزی نیاز داریم و منافع ملی مردم ایران باید مورد توجه قرار گیرد.» این فعال حوزه گردشگری در خاتمه گفت: «در کشورهای توسعه یافته منافع ملی برای مردم تعریف شده است و مردم متوجه می شوند که دود خود تحریمی در چشم خودشان می رود. این منافع ملی در کشور ما کمتر مورد توجه قرار می گیرد و دولت نیز به ترویج این مساله توجه نداشته است.» آنچه که مسلم است در دو، سه ماه اخیر شاخه های گوناگون اقتصاد و صنعت ایران با مشکلات عدیده ای روبه رو بوده و حوزه گردشگری نیز تحت تاثیر قرار گرفته و با تبعات منفی روبه رو شده است. برای عبور از بحران فعلی در حوزه گردشگری راه حلی به جز ایجاد ثبات اجتماعی، اقتصادی و سیاسی وجود ندارد. توجه داشته باشید که گردشگری تا حد بسیار زیادی تحت تاثیر اخبار و وضعیت کشورها قرار دارد و بروز هر مساله ای می تواند برای آن آسیب زا باشد. با این تفاسیر به نظر می رسد راه حل عبور از بحران گردشگری ایجاد ثبات در ابعاد مختلف اجتماعی، سیاسی و اقتصادی در کشور است که باید برای تحقق آن برنامه ریزی مشخصی وجود داشته باشد.

کاستی هایی دارد. در چنین شرایطی وقتی یک مساله ای در کشور اتفاق می افتد انرژی منفی موجود می پذیرد و علت می شود. نائینیان با اشاره به واکنش منفی کاربران شبکه های اجتماعی به انتشار پست های کاری فعالان حوزه گردشگری در شبکه های اجتماعی گفت: مشخصا حتی برای انتشار پست های معمولی نیز با هجمه روبه رو می شوم. طبیعتا من هم به عنوان یک ایرانی از وضعیت فعلی ناراحت هستم. به نظرم مردم باید درک کنند. فعال حوزه گردشگری که برای تبلیغ کار خود اقدام به انتشار محتوای مرتبط با گردشگری می کند این اقدام مربوط به حوزه کاری اش است و ربطی به مسائل دیگر ندارد. این فعال حوزه گردشگری خاطر نشان کرد: اگر تفکر سیستمی داشته باشیم متوجه می شویم ضرر تعطیلی به همه می رسد و وقتی درآمد در جامعه کم شود این مساله بر همه افراد جامعه اثر گذار است. وی

بررسی جایگاه شرکای تجاری در نقشه صادرات و واردات ایران

پشت پرده کسری تجاری

منشأ تعمیق کسری تجاری در هشت ماه منتهی به آبان امسال، افزایش واردات است. آمارهای گمرکی نیز این ادعا را تایید می کنند. اما هرم های این رخداد در دستان امارات، آلمان، سوئیس، هند و انگلیس است. کسری تجاری با کشورهای نامبرده بیشترین تاثیر را بر ناترازی تجاری هشت ماهه گذاشته است. افزایش این کسری تبعات اقتصادی و سیاسی را به دنبال دارد. در بعد اقتصادی همزمانی ناترازی فزاینده تجارت و رشد اقتصادی پایین، همه گیری رکود و کم توان شدن بنگاه های صادرات محور، واردات گراتر شدن اقتصاد و کاهش سهم ایران در تجارت جهان را به دنبال خواهد داشت. اما در بعد سیاسی، با توجه به کمرنگ شدن نقش کشور در تجارت دنیا، تحریم ها راحت تر وضع می شوند؛ چراکه کشورهای کمتری از این محدودیت، آسیب خواهند دید. ضمن آنکه افزایش پی در پی نرخ ارز به دنبال افزایش تقاضای واردات، گرانی کالاهای داخلی را موجب می شود و در این صورت به نارضایتی اقتصادی جامعه منتج خواهد شد. در گزارش پیش رو تجارت با ۱۰ مقصد نخست صادراتی و ۱۰ مبدأ اول وارداتی و نیز کالاهای مبادله شده مورد بررسی قرار گرفته است.

آمار تجارت غیر نفتی هشت ماهه که از سوی گمرک ایران منتشر شده است نشان می دهد که در این مدت نسبت به مدت مشابه سال قبل، در مجموع حجم مبادلات تجاری ایران با دیگر کشورهای جهان رشد ۱۰ درصدی را تجربه کرده و از ۶۳ میلیارد و ۵۴ میلیون دلار در هشت ماه ۱۴۰۰ به ۶۹ میلیارد و ۲۹۱ میلیون دلار در هشت ماه سال جاری رسیده است. عمده رشد ۱۰ درصدی به واسطه افزایش حجم واردات صورت گرفته و صادرات رشد و نقش بسیار کمتری را تجربه کرده است. تراز تجاری در هشت ماهه ۱۴۰۱ همچنان در کسری و ناترازی به سر برده و بررسی روند آن گویای آن است که کسری تجاری رشد فزاینده ای به خود گرفته است. این ادعا از آن جهت است که کسری تجاری در هشت ماه سال جاری به میزان ۴ میلیارد

تعمیق کسری تجاری ایران در آمارهای هشت ماه منتهی به آبان منعکس شد. چرایی این کسری تجاری با توجه به آمارهایی که از داده های گمرک استخراج شده، در این گزارش مورد بررسی قرار گرفته است. با توجه به میزان افزایش ارزش صادرات و واردات، رشد ارزشی کالاهای وارداتی بیشترین سهم را در تعمیق کسری تجاری دارد.

که به خوبی خود را در آمار نشان می دهد؛ چرا که تقاضا برای مصرف ارز را افزایش می دهد. کاهش حجم صادرات و به طور کلی کاهش تجارت ایران در جهان نیز تبعات دیگر اقتصادی این تعمیق کسری تجاری است.

تبعات سیاسی

این اتفاقات تبعات سیاسی نیز دارد. به دنبال کاهش تجارت ایران در جهان و کاهش صادرات، تحریم پذیر تر شدن اقتصاد اتفاق خواهد شد. اقتصادی که نقش کوچکی در کل یک تجارت جهانی ایفا می کند، طبیعتاً راحت تر تحریم شده و کشورهای کمتری از تحریم این کشور ضربه می خورند. از سوی دیگر جهش های پیاپی نرخ ارز، می تواند علاوه بر تبعات اقتصادی، پیامدهای سیاسی نیز به همراه داشته باشد. به عنوان نمونه با توجه به اهمیت فوق العاده بالای نرخ ارز در اقتصاد ایران و نقش آن در تغییرات قیمت های دارایی ها و کالاهای مصرفی، افزایش نرخ ارز یا به عبارتی گران تر شدن عموم کالاها می تواند به نارضایتی های اقتصادی و سیاسی منجر شده و به آنها دامن بزند. از سوی دیگر با افزایش نارضایتی ها و کاهش حمایت مردم از سیاست های دولتی، دولت نیز امکان کمتری برای چانه زنی و مذاکرات خواهد داشت. در مجموع افزایش کسری تجاری می تواند موجب فروش دارایی هائیشود.

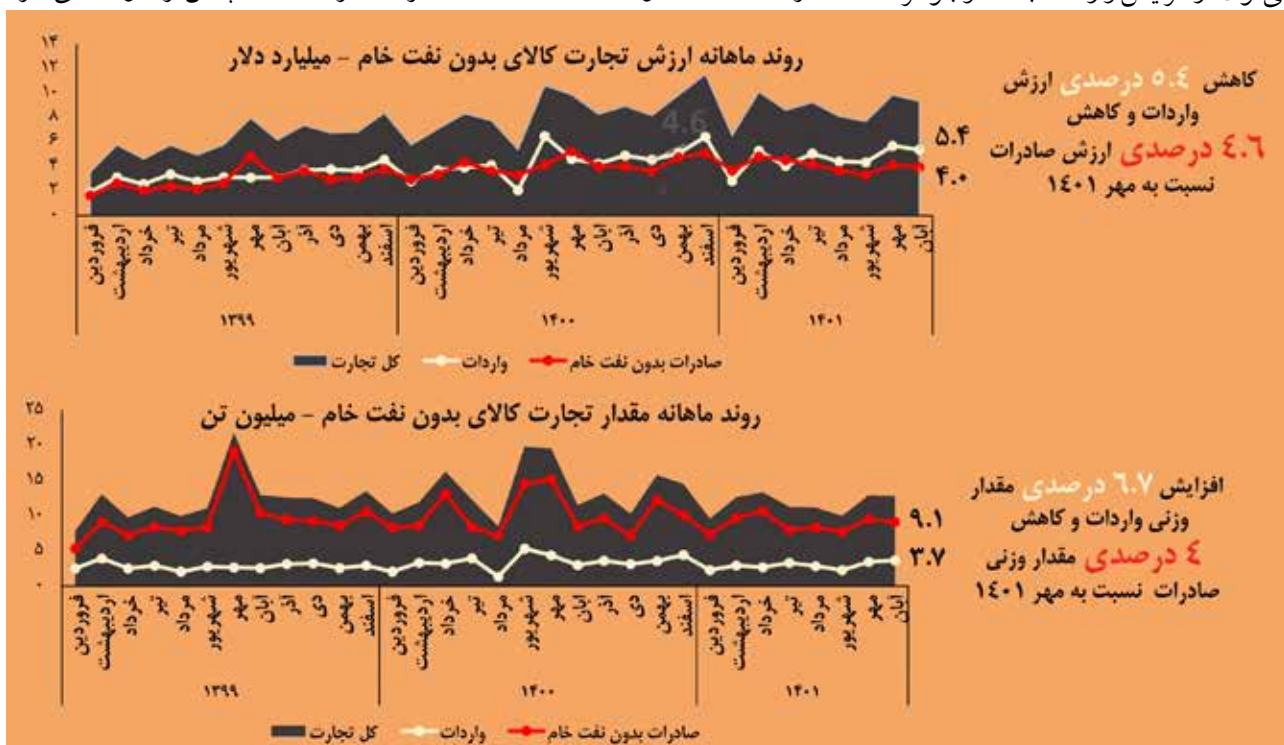
صادرات کل

بر اساس داده های گمرک، صادرات ایران در هشت ماه امسال رشد ارزش و کاهش وزن را تجربه کرده است. این موضوع، بیانگر رشد اسمی و نه حقیقی صادرات در یک سال اخیر است. کاهش وزنی صادرات در یک سال اخیر زمانی قابل توجه می شود که شاخص نرخ جهانی حمل کانتینر در مدت مذکور از ۹ هزار و ۱۸۶ دلار در نوامبر ۲۰۲۱ به ۲ هزار و ۴۰۴ دلار در نوامبر ۲۰۲۲ رسیده است. کاهش وزنی صادرات در مقایسه با کاهش هزینه حمل دریایی گویای این است که کاهش هزینه های حمل دریایی برخلاف انتظار سبب افزایش وزن صادرات نشده است. از این رو کاهش وزنی و همچنین رشد بسیار پایین دلاری صادرات را باید در شدت گرفتن تحریم ها و افزایش ریسک مبادله با تجار ایرانی و نیز بخشنامه های محدود کننده صادرات جست و جو کرد. از سوی دیگر افزایش نرخ استهلاک کالاهای سرمایه ای بنگاه ها بیانگر آن است که تولید کالاهای تجاری به میزان کمتر و با کیفیت پایین تر صورت می گیرد

و ۸۷۷ میلیون دلار بوده که در مقایسه با هشت ماه سال قبل رشد ۲۷۳ درصدی را به ثبت رسانده است. عمده سهم کسری تجاری به ترتیب متعلق به امارات متحده عربی به میزان ۷ میلیارد و ۲۰۵ میلیون دلار، آلمان به میزان یک میلیارد و ۳۸۰ میلیون دلار، سوئیس به میزان ۷۳۷ میلیون دلار، هند به میزان ۶۶۷ میلیون دلار و انگلستان به میزان ۵۹۴ میلیون دلار است. نکته جالب توجه آنکه عمده کسری تجاری ایران متعلق به کشورهای اروپایی است و روسیه، هلند، ایتالیا، مالزی و ترکیه. در رتبه های بعدی قرار دارند. بی شک تداوم روند فزاینده کسری تجاری به خصوص در کنار رشد صفر اقتصادی ایران در دهه اخیر، بسیار نگران کننده و به عبارتی بیانگر تغییرات ناخوشایند در فضای اقتصادی و به تبع آن سیاسی است.

تبعات اقتصادی

از جمله تبعات اقتصادی رخ دادن همزمان کسری تجاری فزاینده و رشد اقتصادی صفر می توان به همه گیری رکود در صنایع و کم توان شدن بنگاه های صادرات محور و نیز واردات گراتر شدن اقتصاد ایران اشاره کرد. یکی از دلایل رشد اخیر ارزش دلار را می توان در افزایش واردات جست و جو کرد

رشد ارزشی و کاهش وزنی، گریبان واردات هشت ماهه را هم گرفته است. عمده کالاهای وارداتی همان طور که در ادامه اشاره خواهد شد، از نوع کالاهای نهایی مصرفی و واسطه‌ای برای صنایع مصرفی هستند. اساساً امکان واردات کالاهای سرمایه‌ای آن هم با توجه به مستهلک شدن بنگاه‌ها، پس از تحریم‌ها به شدت کاهش یافته است. از سوی دیگر امکان جهش تولید با این وجود میسر نیست. در نتیجه هم صادرات کالاهایی که نیازمند کیفیت بالا و خط تولید وارداتی هستند، کاهش یافته و هم میل نهایی به سرمایه‌گذاری در تولیدات کرده است. از سوی دیگر تولیدکننده در شرایطی که امکان به‌روزرسانی دستگاه‌های تولید خود را ندارد، ترجیح می‌دهد از تولید خارج شده و وارد بازارهای پر بازده دیگر از جمله طلا، سکه، ارز، خودرو و مسکن شود. مجموع چنین اتفاقاتی به واردات گرایشی بیشتر و افت سرعت صادرات منجر می‌شود. پیشی گرفتن واردات از صادرات نیز همان طور که عنوان شد در کنار رشد اقتصادی صفر، چشم‌انداز مثبتی را پیش روی بازیگران اقتصادی قرار نمی‌دهد. انتقال سرمایه‌گذاری تولیدکننده از تولید به سوی سوداگری، اتفاقی است که در بهترین حالت رخ خواهد داد. سناریوی بدتر آن است که این تولیدکننده ترجیح دهد به کلی از ایران مهاجرت کرده و در کشور دیگری به تولید ادامه دهد. بر این اساس نرخ خروج سرمایه نیز قابل توجه است.

مقاصد نخست صادراتی ایران

کشورهای نخست مقصد صادرات ایران عمدتاً متعلق به آسیا هستند، به گونه‌ای که این قاره به تنهایی ۹۵ درصد صادرات ایران را میزبانی می‌کند. تک‌قطبی شدن صادرات ایران و محدود شدن قدرت مانور تجاری ایران در قاره آسیا و حذف آن از اروپا و دیگر قاره‌ها تبعاتی را متوجه اقتصاد ایران و به دنبال آن فرهنگ و سیاست ایران می‌کند. باید توجه کرد که تجارت صرفاً پدیده‌ای اقتصادی نیست، بلکه فرهنگ دوطرف تجارت نیز در پی آن منتقل می‌شود. این عدم انتقال و عدم ارتباط فرهنگی و اقتصادی میان ملل سبب انزوای شکل‌گیری تصورات نادرست پیرامون ایران و ایرانیان می‌شود. از سوی دیگر تجارت خود مانع بزرگی بر وقوع جنگ و تحریم است. عمدتاً زمانی جنگ صورت می‌گیرد که یک طرف دعوا چیزی داشته باشد که طرف دیگر با تجارت نتواند آن یا منافع آن را به دست آورد و ترجیح دهد با صرف هزینه‌های جنگ، آن را تصاحب کند.

این موارد می‌تواند منابع، زمین و موقعیت استراتژیک طرف دعوا باشد. اساساً تجارت

که این نیز خود موجب کاهش صادرات می‌شود.

باید توجه کرد که عمده کالاهای صادراتی ایران پس از نفت، مشتقات از مشتقات نفتی، گاز و مشتقات گازی و محصولات پتروشیمی است. این واقعیت از آن جهت شایان توجه است که با توجه به عدم تنوع محصولات صادراتی، پس از وضع کمترین ممانعی از جنس تحریم و تعرفه، به یکباره بخش اعظم اقتصاد ایران تحت تاثیر قرار خواهد گرفت. از سوی دیگر با توجه به ممنوعیت ورود نفت روسی به بنادر و پایی، انتظار می‌رود که روسیه بازار خود را به سمت آسیا و به خصوص شرق آسیا تغییر دهد و نفت خود را بدون سقف قیمت ۶۰ دلاری به فروش برساند و در این میان ایران مجبور به ارائه تخفیفات بیشتر و ارزان‌تر فروختن محصولات نفتی و مشتقات نفتی خود شود. طبیعتاً تداوم چنین روندی در میان مدت سبب لطمات زیاد و نیز فرصت‌های سوخت شده بسیاری برای ایران می‌شود. به این موارد باید بحران گاز را که این روزها صنایع را درگیر کرده است نیز اضافه کرد؛ بحرانی که موجب کاهش تولید شده و در نهایت می‌تواند کاهش صادرات و ناترازی بیشتر تجاری را به دنبال داشته باشد.

واردات کل

این موارد می‌شود: انواع اوره، گاز طبیعی، آلومینیوم و آلیاژهای آن، روی و آلیاژهای آن و مس، شمش مس و آلیاژهای آن. این پنج کالا جمعاً ۲ میلیارد و ۲۵۰ میلیون دلار و ۶۶ درصد کل صادرات کالاهای ایران به ترکیه را تشکیل می‌دهند.

هند نیز به‌عنوان پنجمین مقصد بزرگ صادرات ایران که ۴ درصد صادرات ایران را میزبانی می‌کند، در سبد پنج‌کالای برتر واردات خود از ایران، کالاهای زیر را دارد: آمونیاک بدون آب، متانول، قیرنفت، تولوئن و انواع پلیمرهای اتیلن. مجموع این پنج کالای نخست به ارزش ۷۴۲ میلیون دلار و ۵۹ درصد کل کالاهای صادراتی ایران به هند را شامل می‌شود.

مبادی نخست وارداتی ایران

کشورهای مبدا واردات ایران برخلاف مقاصد صادراتی، تنوع بالاتری دارد. بر این اساس سهم واردات از اروپا نیز قابل توجه است. در هشت‌ماه نخست امسال مبادی نخست وارداتی به ترتیب شامل واردات از امارات متحده عربی به میزان ۱۱ میلیارد و ۱۸۴ میلیون دلار و سهم ۳۰ درصدی از کل واردات، چین به میزان ۹ میلیارد و ۷۸۲ میلیون دلار و سهم ۲۶ درصدی، ترکیه ۳ میلیارد و ۸۰۸ میلیون دلار و سهم ۱۰ درصدی، هند یک میلیارد و ۹۳۱ میلیون دلار و سهم ۵ درصدی، آلمان یک میلیارد و ۱۳۳ میلیون دلار و سهم ۳ درصدی، روسیه یک میلیارد و ۱۸۰ میلیون دلار و سهم ۳ درصدی، سوئیس ۷۳۹ میلیون دلار و سهم ۲ درصدی، پاکستان ۶۱۷ میلیون دلار و سهم ۲ درصدی، انگلستان ۶۰۲ میلیون دلار و سهم ۲ درصدی و هلند ۵۳۲ میلیون دلار و سهم یک درصدی است.

این ۱۰ کشور جمعاً ۸۵ درصد کل مبادی وارداتی ایران را تشکیل می‌دهند. ده کشور بعدی به ترتیب عمان، مالزی، کره جنوبی، ایتالیا، هنگ‌کنگ، سنگاپور، برزیل و تایلند به میزان یک درصد و اتریش و فرانسه به میزان کمتر از نیم درصد هستند. ۱۰ کشور دوم به همراه ۱۰ کشور اول جمعاً ۹۴ درصد مبادی وارداتی ایران را شامل می‌شوند. بیشترین مقدار وزنی واردات نیز از کشورهای امارات متحده عربی، چین، ترکیه، روسیه، هند و

انگلستان بوده است.

کالاهای برتر وارداتی

از امارات متحده عربی به‌عنوان نخستین مبدا وارداتی ایران براساس وزن و ارزش واردات، عمدتاً تلفن همراه هوشمند و ذرت دامی وارد می‌شود. بر این اساس در هشت‌ماه سال جاری پنج کالای نخست وارداتی از امارات متحده عربی به ترتیب شامل این موارد می‌شود: گوشی تلفن همراه هوشمند، ذرت دامی، دانه سویای تراریخته، شکر تصفیه‌نشده و گندم معمولی. این پنج کالا جمعاً ۴ میلیارد و ۴۰۰ میلیون دلار و ۳۹ درصد کل واردات ایران از امارات متحده عربی را در هشت‌ماهه ۱۴۰۱ تشکیل می‌دهند. چین، دومین مبدا بزرگ وارداتی ایران عمدتاً ارائه‌دهنده قطعات منفصله برای تولید وسایل نقلیه و ماشین‌آلات است. بر این اساس در هشت‌ماه نخست امسال، پنج کالای برتر وارداتی ایران از چین به ترتیب شامل این کالاهای می‌شود: قطعات منفصله برای تولید وسایل نقلیه و ماشین، واکسن، کک و نیکه کک زغال‌سنگ و لینیت، انواع جعبه‌دنده و انواع کاغذ. این پنج کالا در مجموع ۲ میلیارد و ۳۰۰ میلیون و ۲۳ درصد کل واردات کالا از چین را شامل می‌شوند.

ترکیه، سومین مبدا وارداتی ایران که سهم ۱۰ درصدی از کل واردات هشت‌ماهه امسال را تشکیل می‌داد، در پنج کالای برتر صادراتی خود به ایران کالاهای زیر را به ترتیب دارد: روغن دانه آفتابگردان، روغن گلرنگ یا زعفران کاذب (با کد تعرفه ۱۵۱۲۱۱۰۰)، تراکتورهای جاده‌ای برای نیمه‌تریلرها (با کد تعرفه ۷۸۰۱۲۰۰۰)، ذرت دامی، موز سبز تازه یا خشک کرده و دانه سویای تراریخته. این پنج کالا جمعاً یک میلیارد و ۴۰۰ میلیون دلار و ۳۷ درصد کالاهای وارداتی از ترکیه را شامل می‌شوند. هند، مبدا چهارم واردات ایران، در پنج کالای نخست صادراتی اش به کشورمان در هشت‌ماهه ۱۴۰۱ این کالاهای به ترتیب جای داده است: برنج کامل سفید، چای سیاه، اکسید آلومینیوم، شکر تصفیه‌نشده و فرومنگنز. این پنج کالا مجموعاً یک میلیارد و ۳۵۰ میلیون و ۷۰ درصد کالاهای وارداتی ایران از هند را تشکیل می‌دهند.

آلمان، پنجمین مبدا بزرگ وارداتی ایران، سهم بالایی از صادرات خود به ایران را به گندم اختصاص داده است. بر این اساس در هشت‌ماه سال جاری، به ترتیب گندم معمولی، انواع تراکتور، ماشین‌های نوردرگرم و اجزا و قطعات آن، انواع آنتی‌سرم و مشتقات خونی و کوره و تنور و اجزا و قطعات آن وارد شده است. این پنج کالا به ارزش ۴۰۶ میلیون دلار مجموعاً ۳۶ درصد کالاهای وارداتی ایران از آلمان را تشکیل می‌دهند. از روسیه، ششمین کشور مبدا واردات، به ترتیب گندم معمولی، اجزا و قطعات تراکتورهای هسته‌ای، انواع چوب اره‌شده یا ناهمواری گرفته‌شده، ذرت دامی و روغن دانه آفتابگردان، روغن گلرنگ یا زعفران کاذب وارد می‌شود. این پنج کالا به ارزش ۷۹۷ میلیون دلار جمعاً ۷۸ درصد کالاهای وارداتی از روسیه را شامل می‌شوند.

سوئیس، کشور هفتم مبدا واردات، صادرکننده این پنج کالای برتر به ایران است: دانه سویای تراریخته، ذرت دامی، توتون، روغن دانه آفتابگردان، روغن گلرنگ یا زعفران کاذب و سایر ترکیبات آلی (با کد تعرفه ۲۹۴۲۰۰۹۰) است و جمعاً ۴۴۲ میلیون دلار با سهم ۶۰ درصدی. پنج کالای برتر وارداتی از پاکستان شامل برنج کامل سفید، برنج نیمه‌سفید شده، انبه تازه یا خشک کرده، دانه کنجد به استثنای بذر آن و موز سبز تازه یا خشک کرده است؛ مجموعاً ۶۰۲ میلیون دلار و سهم ۹۸ درصدی.

پنج کالای برتر وارداتی از انگلستان شامل ذرت دامی، دانه سویای تراریخته، گندم معمولی، کنجاله و جو به استثنای بذر است؛ مجموعاً ۵۲۸ میلیون دلار و سهم ۸۸ درصدی. پنج کالای برتر وارداتی از هلند نیز شامل گندم معمولی، روغن دانه آفتابگردان، روغن گلرنگ یا زعفران کاذب، کنجاله، جو به استثنای بذر و لوازم مصرفی آنژیوگرافی و آنژیوپلاستی است، که مجموعاً ۴۱۰ میلیون دلار و سهم ۷۷ درصدی را در بر می‌گیرد.

وضعیت بازار پول در پایان شهریور ۱۴۰۱

نقدینگی و اجزای آن
هزار میلیارد تومان

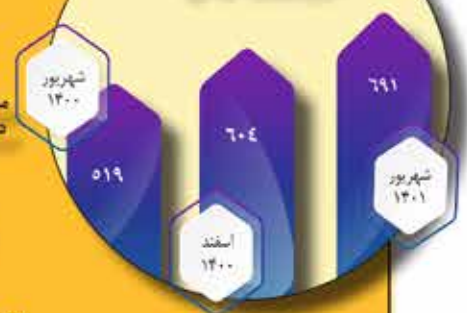

عوامل موثر بر رشد ۳۳٫۱ درصدی پایه پولی در شهریور ۱۴۰۱ نسبت به ماه مشابه سال قبل واحد درصد

ضریب فزاینده نقدینگی

پایه پولی
هزار میلیارد تومان

مشارکت عوامل در رشد ۳۷٫۵ درصدی نقدینگی در شهریور ۱۴۰۱ نسبت به ماه مشابه سال قبل واحد درصد

خالص سایر اقلام بانک مرکزی ۱۵٫۹

مطالبات بانک مرکزی از بانکها ۷٫۵

خالص مطالبات بانک مرکزی از بخش دولتی ۶

خالص دارایی‌های خارجی بانک مرکزی ۱۵٫۷

بدهی و سپرده‌های بخش غیردولتی به بانکها و موسسات اعتباری - هزار میلیارد تومان

بدهی دولت و شرکت‌های دولتی به بانک مرکزی
هزار میلیارد تومان

در پایان شهریور ۱۴۰۱، رقم نقدینگی کشور با رشد ۳۷٫۵ درصدی نسبت به ماه مشابه سال قبل به ۵۵۹۵ هزار میلیارد تومان رسید که عامل مسلط در رشد آن، افزایش پایه پولی است؛ شایان ذکر است در پایان شهریور ۱۴۰۱ برای دومین ماه پیاپی، سهم پایه پولی در رشد نقدینگی افزایش یافته است. پایه پولی در پایان شهریور ۱۴۰۱، با رشد ۳۳٫۱ درصدی نسبت به ماه مشابه سال قبل، به حدود ۶۹۱ هزار میلیارد تومان رسید که عامل مسلط در افزایش آن، افزایش خالص دارایی‌های خارجی بانک مرکزی و رشد خالص سایر اقلام بانک مرکزی با مشارکت مجموعاً حدود ۳۱٫۶ واحد درصدی است. بدهی دولت به بانک مرکزی در شهریور ۱۴۰۱، با کاهش حدود ۲ درصدی نسبت به ماه مشابه سال قبل، به حدود ۱۵۶٫۶ هزار میلیارد تومان رسیده است. بدهی بخش غیردولتی به بانکها و موسسات اعتباری نیز در شهریور ۱۴۰۱ به حدود ۴۰۹۹ هزار میلیارد تومان رسیده که نسبت به مدت مشابه سال قبل، تقریباً ۴۱ درصد رشد داشته؛ در حالی که سپرده‌های این بخش، رشد حدود ۲۸ درصدی را تجربه کرده و به حدود ۵۵۰۳ هزار میلیارد تومان رسیده است. سرعت افزایش بدهی این بخش نسبت به سپرده‌های آن بالاتر است که این امر می‌تواند هشدار برای توانایی ابقای تعهدات بانکها و موسسات اعتباری محسوب شود.

در پایان شهریور ۱۴۰۱، نسبت پول به شبه پول ۲۹٫۵ درصد بوده که در مقایسه با مدت مشابه سال قبل ۴٫۴ واحد درصد افزایش یافته است. این رقم که میزان سیالیت نقدینگی را نشان می‌دهد، می‌تواند شاخصی پیش‌نگر برای تورم باشد. در واقع در این شرایط افراد کمتر تمایل به نگهداری سپرده‌های مدت‌دار دارند.

منبع داده‌ها: بانک مرکزی

هر آنچه باید در مورد چک الکترونیک بدانید!

با چک الکترونیک دیگر نگران امضای جعلی روی چک نباشید! به عنوان سامانه ای که سالهاست در زمینه اطلاع رسانی چک های قدیمی، چک صیاد و قانون جدید چک فعالیت می کند بعد از شنیدن اخبار رونمایی از چک الکترونیک این فکر به ذهن ما رسید که برخی از صادر کنندگان چک که با امضای جعلی و یا ثبت نکردن چک در سامانه صیاد قصد کلاهبرداری از دیگران را دارند دیگر این امکان را نخواهند داشت و به احتمال زیاد چک الکترونیک تغییرات زیادی در معاملات با چک به وجود می آورد. در کنار مزایای چک الکترونیک، معایبی هم می توان برای آن در نظر گرفت که در این مقاله قصد داریم ویژگی های چک الکترونیک، شکل ظاهری چک الکترونیک، روش صدور و دریافت چک الکترونیک و مزایا و معایب آن را با یکدیگر بررسی کنیم پس تا انتهای مقاله با تیم تحریریه ساد ۲۴ همراه باشید.

چک الکترونیک چیست؟

را دقیق کنترل کرده و دریافت آن را تایید کند تا چک در قالب سپرده در اختیار بانک پرداخت کننده قرار بگیرد. شما می توانید از طریق اینترنت بانک، همراه بانک، اپلیکیشن های حوزه مالی و نرم افزارهای بانکی به سامانه چک الکترونیک دسترسی داشته باشید.

در یک تعریف ساده چک الکترونیک نوعی از چک است که کاملاً بر بستر اینترنت ساز و کار می شود و تمام مراحل صدور چک، دریافت چک و تایید اطلاعات آن و انتقال چک به شخص دیگر به صورت آنلاین و سیستمی اجرا خواهد شد. با روی کار آمدن چک الکترونیک دیگر چیزی به اسم برگه چک نداریم، البته اگر دسته چک شما صیاد است و یا هنوز از چک های قدیمی استفاده می کنید نگران نباشید تا مدت زمان زیادی چک های شما اعتبار خواهد داشت و نیاز به تعویض دسته چک نخواهد داشت.

تصور چک الکترونیک چگونه است؟

روش نقد کردن چک الکترونیک
نقد کردن چک الکترونیک چگونه است؟ در قسمت قبل نحوه صدور و تایید چک الکترونیک را بررسی کردیم. در ادامه جهت نقد کردن چک الکترونیک گیرنده و یا ذی نفع نهایی در خواست نقد کردن چک را ثبت می کند سپس بانک صادر کننده دسته چک، بعد از تایید اطلاعات مندرج در چک حسابی که مربوط به گیرنده چک است را شارژ می کند تا پرداخت در زمان موعود چک انجام گیرد. بر اساس بخشنامه بانک مرکزی نقد کردن چک الکترونیک به دو صورت آنلاین و مراجعه حضوری به بانک امکان پذیر است.

طبق بخشنامه بانک مرکزی چک الکترونیک شباهت زیادی به چک کاغذی دارد. چک صیاد بنفش رنگ جدیدترین چکی است که در ابتدای سال ۱۴۰۰ رونمایی شد. در نتیجه به احتمال زیاد چک الکترونیک شباهت زیادی به چک صیاد با شکل و شمایل دیجیتالی دارد برخی از کارشناسان از آن به عنوان چک الکترونیک صیاد نام می برند. بر اساس گفته سخنگوی بانک مرکزی تا نیمه اول آبان از چک الکترونیک رونمایی خواهد شد و تصویر واقعی چک الکترونیک در این مقاله برورسانی می شود.

روش صدور چک الکترونیک چگونه است؟

اگر دسته چک صیاد دارید و یا در معاملات خود از چک استفاده می کنید حداقل یک بار وارد سامانه صیاد شده اید و چک ثبت نموده اید. روش صدور چک الکترونیک هم چیزی شبیه چک صیادی می باشد با این تفاوت که باید صدور چک الکترونیک خود را با امضای دیجیتال تایید نمایید.

در فرآیند صدور چک الکترونیک صادر کننده چک در خواست صدور چک همراه با اطلاعات گیرنده چک الکترونیک را در کار تابل خود در سامانه صیاد ثبت می کند سپس ترمینال های دستگاه آن را به بانک منتقل می کنند پس از آن دریافت کننده باید اطلاعات چک

چه کسانی می توانند از چک الکترونیک

استفاده کنند؟

کلیه افرادی که در حال حاضر دسته چک صیاد دارند. کلیه افرادی که رتبه اعتباری خوبی دارند و چک برگشتی ندارند. افراد باید در بانک حساب فعال داشته و کد شهاب دارند.

صادرکننده و دریافت کننده چک باید گواهی امضای دیجیتال داشته باشند. انتقال و تایید چک الکترونیکی هم منوط به داشتن امضای دیجیتال می باشد. نکته: روش دریافت گواهی امضای دیجیتال بعد از اعلام بانک مرکزی در برورسانی بعدی این مقاله توضیح داده خواهد شد.

قوانین چک الکترونیکی چگونه است؟

قوانین چک الکترونیکی دقیقاً بر اساس قانون جدید چک می باشد و تغییر زیادی ندارد. در ادامه چند قانون در مورد چک الکترونیکی که در بخشنامه بانک مرکزی به آن اشاره شده است را مشاهده می نمایید: کلیه فرایندهای اجرایی سامانه چک الکترونیکی منطبق بر مفاد قانون اصلاح قانون صدور چک می باشد. مشابه روال جاری در خصوص چک های کاغذی، بانک موظف است نسبت به ابطال تمبر مالیاتی برای هر عدد چک الکترونیکی ارائه شده به مشتریان اقدام نماید. ساختار کارمزد صدور، انتقال و دریافت وجه چک الکترونیکی متعاقباً از سوی بانک مرکزی اعلام می گردد.

اعطای همزمان دسته چک کاغذی و الکترونیکی به یک حساب از سوی بانک بلامانع می باشد. لیکن اعطای دسته چک جدید منوط به بازگشت تمامی برگه های دسته چک های قبلی و حداقل ۸۰ درصد مجموع برگ چک های کاغذی و الکترونیکی تعیین وضعیت شده می باشد. شرایط اعطای دسته چک الکترونیکی، منطبق بر مقررات جاری در خصوص تخصیص دسته چک کاغذی می باشد. در فاز اول اجرای طرح صرفاً صدور چک های الکترونیکی از نوع ریالی مد نظر می باشد.

چه پرداخت هایی را می توان با چک الکترونیکی انجام داد؟

در مواردی که نیاز است به صورت مکرر قسطی را پرداخت نمایید چک الکترونیکی کاربرد زیادی برای شما دارد. برای پرداخت اقساط وام، پرداخت شهریه باشگاه و یادانگشاه، پرداخت کارت اعتباری و چک الکترونیکی کار شمارا آسان می کند. یکی از دغدغه های خرید اینترنتی نحوه پرداخت اقساط و جلب اعتماد فروشنده جهت خرید اقساطی کالا می باشد از این پس شما به راحتی می توانید به صورت اینترنتی چک صادر کنید و محصول مورد نظر خود را خریداری نمایید.

مزایای چک الکترونیکی چیست؟

در ابتدای مقاله اشاره کردیم که هر چند قانون جدید چک و روی کار آمدن چک صیاد تاثیر زیادی در کاهش جرایم در حوزه چک دارد اما دغدغه بسیاری از افراد جعلی نبودن امضا بر روی برگه چک می باشد که در چک الکترونیکی این مشکل وجود نخواهد داشت و امنیت و سرعت معاملات با چک به صورت چشمگیری افزایش می یابد از مزایای دیگر چک الکترونیکی می توان به موارد زیر اشاره کرد:

- عدم محدودیت تعداد برگ چک
- عدم امکان تغییر در برگ چک الکترونیکی
- صرفه جویی در مصرف کاغذ
- اطلاع رسانی از وضعیت نقل و انتقالات چک
- حذف مراحل زمان گیر مثل جابه جایی، دسته بندی و حسابداری چک ها
- کارمزدهای پهنه عملیاتی پایین تر
- مدیریت ریسک بهتر
- سرعت بالا فرآیندهای صدور و پرداخت چک
- امکان آگاهی از گردش حساب و مدیریت موجودی حساب برای جلوگیری از برگشت خوردن چک به کمک ابزارهای مدرن همچون تلفن همراه، ای تی ام ها و اینترنت
- امکان جایگزینی در تمامی معاملات
- مطلع شدن صاحب چک بعد از پرداخت وجه

معایب چک الکترونیکی چیست؟

هر محصولی در کنار مزایایی که دارد معایبی هم خواهد داشت که چک الکترونیکی نیز از این قائده مستثنی نیست. بزرگترین ایراد چک الکترونیکی وابسته بودن آن به اینترنت می باشد. به طوری که اگر فردی به هر دلیلی ب اینترنت دسترسی نداشته باشد امکان صدور چک الکترونیکی و یا تایید و انتقال چک را نخواهد داشت. از طرفی پایین بودن سطح سواد برخی از افراد جامعه و ناتوانی در کار با ابزارهای الکترونیکی عیب دیگر این چک ها می باشد. یکی از ابزارهایی که به شما کمک می کند چک های صیاد و چک های الکترونیکی خود را راحت تر ثبت کرده و یاد دریافت آن را تایید نمایید برنامه موبایلی ساد ۲۴ می باشد. این برنامه با سرعت اینترنت کم هم قابل استفاده بوده و کار با چک رابه آسان ترین شکل ممکن پیاده سازی کرده است. می توانید برنامه مدیریت چک الکترونیکی ساد ۲۴ را از لینک زیر نصب کرده و استفاده نمایید.

بررسی وضعیت شاخص‌های کلان اقتصادی را با تکیه بر آمار

اقتصاد زیر بار تحریم

نشانه‌های افول اقتصادی به تدریج در حال نمایان شدن است. از میان شاخص‌های منتخب اقتصادی، وضعیت تولید ناخالص داخلی اهمیت زیادی برای صاحب‌نظران دارد. از نگاه آنان، تحولات رشد اقتصادی نشان می‌دهد که چه میزان درآمد اقتصادی ایجاد شده و سهم خانوارها از درآمد ملی کشور چقدر بوده است. برای بررسی این موضوع نیز می‌توانیم سری به داده‌های ارائه شده از سوی بانک مرکزی بزنیم. براساس این داده‌ها، در سال‌هایی که اقتصاد ایران تحت فشار تحریم‌ها قرار داشته سرعت رشد اقتصادی کم شده و در سال‌های توافق اما این رشد جبران شده است.

شیب رشد اقتصادی

داده‌های آماری بانک مرکزی نشان می‌دهد که رشد اقتصادی کشور در فاصله سال‌های ۸۰ تا ۸۶ با شیب ثابتی در حال رشد بوده است. به عبارتی شرایط رشد اقتصادی در سال‌های یادشده تقریباً یکسان بوده است. اما آغاز تحریم‌های خارجی علیه ایران از سال ۸۶ آهنگ رشد اقتصادی در سال‌های بعدی را کند کرد. با این وجود در بازه زمانی ۱۳۸۰ تا ۱۳۸۹ نرخ رشد اقتصادی ایران بالاتر از متوسط کشورهای منتخب بوده است. برخی در این خصوص به مواردی مانند بالا رفتن قیمت نفت در بازارهای جهانی اشاره می‌کنند و می‌گویند که درآمد نفتی در سایه افزایش قیمت‌های جهانی عامل تعیین‌کننده‌ای برای رشد اقتصادی در سال‌های یادشده بوده است. در مجموع به نظر می‌رسد که اقتصاد ایران در دهه ۸۰ در وضعیت باثبات‌تری از منظر تولید ناخالص داخلی قرار داشته است و شرایط اقتصادی کشور از بسیاری از کشورهای منتخب منطقه مناسب‌تر بوده است. اما این وضعیت در دهه ۹۰ دچار تغییرات اساسی شده است، موضوعی که موجب شده بسیاری از این دهه به عنوان دهه از دست رفته اقتصادی یاد کنند.

آغاز عقبگرد اقتصادی

بررسی‌ها نشان می‌دهد که اقتصاد ایران بعد از تحریم‌های سال ۹۱ دچار عقبگرد شده است. برای مثال، در حالی که رشد تولید ناخالص داخلی کشور در سال ۹۰ تقریباً ۴ درصد بوده در سال ۹۱ در صد رشد اقتصادی به منفی ۵/۸ درصد رسیده است. در سال‌های ۹۲ و ۹۳ اما رشد اقتصادی کشور با بهبود همراه می‌شود و به ترتیب به منفی ۱/۹ و ۳ درصد می‌رسد. نکته جالب توجه آنکه بانک مرکزی آماری از رشد اقتصادی سال ۹۴ ارائه نکرده و به رشد اقتصادی ۱۲/۵ درصدی سال ۹۵ اشاره کرده است. در خصوص تحولات یادشده در این سال‌ها نیز می‌توان به دو نکته اشاره کرد. نخست آنکه اعمال تحریم‌های شدید علیه اقتصاد ایران از سال ۹۱ زمینه‌ساز خروج سرمایه، افت سرمایه‌گذاری و رکود در واحدهای تولیدی و صنعتی شد.

برآوردها نشان می‌دهد که اقتصاد ایران طی دو دهه گذشته در دو مسیر متفاوت در حال حرکت بوده است. در حالی که نشانه‌های مثبت رشد تولید ناخالص داخلی در دهه ۸۰ اقتصاد ایران را در جایگاهی بالاتر از کشورهای منتخب قرار داده بود، اما افول سرمایه‌گذاری در دهه ۹۰ و توقف سوخت‌رسانی به حوزه‌های صنعتی، ساختمانی و حتی نفتی عقبگرد اقتصادی کشور را به دنبال داشت. اعمال دور جدید تحریم‌های اقتصادی و سیاسی علیه ایران از سال ۹۱ و فقدان برنامه جایگزین در شرایط تحریمی را می‌توان دلایل اصلی این عقبگرد اقتصادی دانست. نکته قابل توجه اما افول سطح مصرف خصوصی از سال ۸۶ است، موضوعی که می‌تواند نشان‌دهنده افت تقاضای مصرفی خانوار در سال‌های آغازین اعمال تحریم‌های خارجی علیه ایران باشد. این موضوع نشان می‌دهد که خانوارهای ایرانی در چارچوب انتظارات عقلایی، مصرف خود را سال‌ها قبل از تحریم‌های دهه ۹۰ تنظیم کرده و به پیشواز عقب‌ماندگی‌های اقتصادی رفته‌اند.

آمارها و داده‌های اقتصادی از تصویر متزلزل اقتصاد ایران در سال‌های گذشته خبر می‌دهند. از یک سو رشد تولید ناخالص ملی در وضعیت افول قرار داشته و از سوی دیگر نیز تورم هر ساله در حال فتح قله‌های تاریخی جدید بوده است. اگر کسری بالای بودجه دولت و شیب تند خلق پول راهم به موارد یادشده اضافه کنیم به این نتیجه می‌رسیم که

غیرانتفاعی در خدمت خانوار به دست می آید.

ذوب قدرت خرید خانوار

کارشناسان افت مصرف خصوصی را نشانه کاهش هزینه های مصرفی خانوار می دانند. دلیل این موضوع را نیز باید در افت درآمد سرانه و کاهش قدرت خرید آنها عنوان کرد. بدیهی است این وضعیت باعث ذوب شدن مصرف خانوارهای کشور شده و میزان رفاه آنها را کاهش داده است. از دید کارشناسان، مصرف خانوارها در برگیرنده هزینه خانوار بابت خوراکی و نوشیدنی ها، پوشاک و کفش، مسکن، بهداشت، حمل و نقل و ارتباطات، تفریح و فرهنگ، هتل و رستوران و... است و کاهش قدرت خرید خانوارها را می توان تهدیدی جدی برای رفاه آنها دانست.

دست انداز تحریمی

نکته جالب توجه آنکه مصرف نهایی دولت که شامل هزینه تولید کالاها و خدماتی است در سال های گذشته دچار کاهش شده است. با توجه به اینکه این متغیر بیش از هر چیز متاثر از وضعیت بودجه ای دولت است، کاهش آن می تواند نشان دهنده فشار تحریم بر منابع مالی دولت و ناتوانی وی در خرج کردن باشد. اما اینکه چرا اقتصاد ایران در چنین شرایطی قرار گرفته را باید به افت سرمایه گذاری کشور نسبت داد. داده ها نشان می دهند که نرخ تشکیل ثابت سرمایه کشور در دهه ۹۰ منفی بوده و حتی به اندازه استهلاک نیز نبوده است. این مساله به این معناست که هیچ سرمایه ای صرف فعالیت های تولیدی نشده و زمینه های تعمیق رکود و افت رشد اقتصادی را به همراه داشته است. با عنایت به داده های مورد بررسی می توان نتیجه گرفت که فشارهای خارجی و تحریم ها را باید مانعی جدی در حرکت اقتصاد بر روی ریل توسعه دانست. چنانچه سیاستگذار بخواهد برگ جدیدی از اقتصاد ایران ورق بخورد لازم است که تعامل با جهان از یک سو و تغییر در شیوه حکمرانی اقتصادی از سوی دیگر را در دستور کار سیاستگذاری خود قرار دهد. / جهان صنعت

اما امضای معاهده برجام در سال ۹۴ باعث شد که بازگشت اقتصاد ایران به ریل رشد رقم بخورد. رشد ۱۲/۵ درصدی اقتصاد در سال ۹۵ نیز این مساله را تایید می کند. اما این رشد نیز دوام چندان زیادی نداشت چه آنکه دلیل این رشد بالا فروش بالای نفت در دوره برجام بوده و سهم بخش غیرنفتی از رشد اقتصادی سال ۹۵ تنها ۳/۳ درصد بوده است.

سهم نفت در اقتصاد

این آمار هانشان می دهند که بهبود اقتصادی ایران تنها در گرو صادرات بیشتر نفتی بوده نه افزایش فعالیت واحدهای تولیدی، صنعتی و خدماتی. این را می توان از آمارهای رشد تولید ناخالص داخلی از سال ۹۶ به بعد نیز فهمید. در گزارش های آماری بانک مرکزی، نرخ رشد اقتصادی کشور در سال ۹۶ تقریباً به یک سوم سال ۹۵ می رسد.

خروج آمریکا از برجام در سال ۹۷ نیز وضعیت را به مراتب بدتر کرد به طوری که رشد اقتصادی کشورمان در دو سال ۹۷ و ۹۸ منفی بوده است. هر چند در سال های ۹۹ و ۱۴۰۰ درصد رشد اقتصادی مثبت بوده اما این رشد در سایه افزایش فعالیت های تولیدی و رشد سرمایه گذاری اتفاق نیفتاده است. به عبارتی رشد تولید ناخالص داخلی در این دو سال بیشتر مرمون افزایش تورم بوده است تا افزایش فعالیت حوزه های اقتصادی. بنابراین می توان صراحتاً تایید کرد که سهم تحریم در افول اقتصادی ایران بسیار پررنگ بوده که دلیل اصلی آن را نیز می توان وابستگی بالای اقتصاد به درآمدهای نفتی و سهم کم رنگ بخش غیرنفتی از اقتصاد دانست.

افت مصرف خصوصی

اما تحولات تولید ناخالص داخلی حامل چه پیام هایی برای اقتصاد ایران است؟ واقعیت این است که رشد تولید ناخالص داخلی کشور نشان می دهد که سهم افراد جامعه از درآمد اقتصادی چه میزان بوده است. در این راستا نیز می توان به تحلیل اجزای تولید ناخالص داخلی پرداخت. مصرف خصوصی یکی از اجزای مهم تولید ناخالص داخلی است که از مجموع مصرف نهایی خانوار و مصرف نهایی موسسات

صادرات ۹۵ میلیون یوروی پسته ایرانی به اتحادیه اروپا

استان تهران تولید و ۸۰ درصد آن از مزارع شهرستان رفسنجان استان کرمان برداشت می‌شود.

طبق اعلام فرهاد آگاہ، مدیره انجمن پسته ایران، حدود ۱۵ درصد از پسته تولیدی در داخل کشور مصرف و مازاد آن صادر می‌شود. ضمن اینکه مقدار صادرات پسته هر سال تغییر می‌کند و فاکتورهایی چون میزان تولید و نرخ ارز در حجم صادرات سالانه پسته تعیین کننده است اما حدود ۸۵ درصد پسته تولیدی به خاور دور، اتحادیه اروپا، شبه قاره هند، کشورهای مشترک المنافع و خاور میانه صادر می‌شود.

پسته ایران؛ گران در جهان

حسین مهربابی عضو هیأت امنای انجمن پسته ایران در گفت‌وگو با «ایران» با اشاره به کاهش تولید پسته در سال جاری گفت: تولید محصول نسبت به سال قبل به دلیل شرایط اقلیمی و سرمازدگی که در فروردین ماه امسال به وجود آمد کاهش داشت و میزان تولید پسته طبق پیش‌بینی‌ها به ۱۰۶ هزار تن برای سال زراعی ۱۴۰۱-۱۴۰۰ رسید.

وی ادامه داد: با توجه به کاهش میزان تولید، صادرات محصول نیز کاهش داشته است. بر اساس آمار در مهرماه امسال در حدود ۶۰ درصد کاهش صادرات نسبت به مهرماه سال قبل داشته‌ایم. صادرات شش ماهه اول سال ۱۴۰۱ نیز در مقایسه با بهار

ایران در این مدت ۱۰ درصد از کل واردات پسته اروپا را به خود اختصاص داده است پایگاه خبری کمیسیون اروپا (یورو استات) از صادرات ۹۵ میلیون یوروی پسته ایران به اتحادیه اروپا در ۹ ماه نخست ۲۰۲۲ خبر داد که این رقم نسبت به مدت مشابه سال قبل ۳۹ درصد کاهش داشته است و ایران را دومین صادرکننده پسته به اروپا در این دوره قرار داده است.

ایران پس از آمریکا دومین صادرکننده پسته به اروپا در ماه‌های ژانویه تا سپتامبر ۲۰۲۲ بوده است. ایران در این مدت ۱۰ درصد از کل واردات پسته اروپا را به خود اختصاص داده است.

ایران طی ماه‌های ژانویه تا سپتامبر سال قبل ۱۵۴ میلیون یورو پسته به کشورهای عضو اتحادیه اروپا صادر کرده بود و آلمان، اسپانیا و ایتالیا مهم‌ترین واردکنندگان پسته ایران در ۹ ماهه ۲۰۲۲ بوده‌اند.

از کل پسته صادراتی ایران به اروپا در ۹ ماه نخست امسال ۵۸ میلیون یورو شامل مغز پسته و ۳۷ میلیون یورو مربوط به پسته با پوست بوده است. صادرات مغز پسته ایران به اروپا در این مدت افت ۶ درصدی و صادرات پسته با پوست کاهش ۵۹ درصدی داشته است. ایران در ۹ ماهه سال میلادی گذشته ۶۲ میلیون یورو مغز پسته و ۹۲ میلیون یورو پسته با پوست به اروپا صادر کرده بود.

اتحادیه اروپا در ۹ ماهه امسال ۹۳۰ میلیون یورو پسته وارد کرده است که ۶۵۰ میلیون یورو از این رقم مربوط به پسته با پوست و ۲۸۰ میلیون یورو مربوط به مغز پسته بوده است. ایران ۲۰ درصد از بازار مغز پسته اروپا طی این مدت را در اختیار داشته است.

آمریکا در ۹ ماهه سال جاری میلادی ۵۲۹ میلیون یورو پسته به اروپا صادر کرده است. صادرات پسته آمریکا ۱۹ درصد نسبت به مدت مشابه سال قبل افزایش داشته است. آمریکا در این مدت ۶۷ میلیون یورو مغز پسته و ۴۶۲ میلیون یورو پسته با پوست به اروپا صادر کرده است.

بر اساس آمار به دست آمده از صادرات در سال ۱۴۰۰، ۱۳۵ هزار و ۳۲۲ تن انواع پسته، به ارزش ۹۱۴ میلیون و ۴۲۷ هزار و ۸۲۶ دلار، به ۷۵ کشور صادر شده است. از مجموع صادرات ۱۳۵ هزار و ۳۲۲ تنی پسته در سال قبل، ۱۱۵ هزار و ۵۵۷ تن آن، پسته تازه با پوست بود که ارزش آن ۶۹۶ میلیون و ۴۳ هزار و ۱۲۴ دلار به ثبت رسیده است.

در حال حاضر پسته در ۵۲۰ هزار هکتار از اراضی و باغات کشاورزی ۲۵ استان کشور کشت می‌شود ولی با این حال حدود ۲۰ درصد پسته کشور در استان‌های کرمان، خراسان رضوی، خراسان جنوبی، خراسان شمالی و سمنان، یزد، مرکزی، قزوین و در مناطقی از

براساس آمار به دست آمده از صادرات در سال ۱۴۰۰، ۱۳۵ هزار و ۳۲۲ تن انواع پسته، به ارزش ۹۱۴ میلیون و ۴۲۷ هزار و ۸۲۶ دلار، به ۷۵ کشور صادر شده است. از مجموع صادرات ۱۳۵ هزار و ۳۲۲ تنی پسته در سال قبل، ۱۱۵ هزار و ۵۵۷ تن آن، پسته تازه با پوست بود که ارزش آن ۶۹۶ میلیون و ۴۳ هزار و ۱۲۴ دلار به ثبت رسیده است

گران‌ترین انواع پسته‌ها در جهان را دارد، گفت: قیمت پسته ایرانی با توجه به نوع کیفیت از ۷ تا ۹ دلار متفاوت است. در سطح بین‌المللی مصرف‌کننده نهایی تفاوتی میان انواع پسته‌ها قائل نمی‌شود. اگرچه به عنوان نمونه پسته امریکایی از نظر اندازه درشت‌تر از پسته ایرانی است اما از نظر عیار، چربی و طعم پسته ایرانی بهتر است.

عضو هیأت امنای انجمن پسته ایران با اشاره به برآورد تولید محصول امسال بیان کرد: بر اساس پیش‌بینی‌ها امسال ۱۰۶ هزار تن پسته به تولید رسید ضمن اینکه ۲۰ هزار تن محصول هم از سال گذشته در انبارها موجود مانده است. به عبارت دیگر در مجموع ۱۲۶ هزار تن موجودی پسته سال ۱۴۰۱ است که بر اساس آمار گمرک ۶ هزار تن در مهرماه صادرات پسته داشته‌ایم.

وی با اشاره به تأثیر عوارض نیم‌درصدی بر صادرات پسته گفت: تعیین عوارض گمرکی صادرات این محصول به صرفه نیست زیرا قیمت آن را افزایش می‌دهد اگرچه گمانه زنی‌هایی مبنی بر حذف عوارض نیم‌درصدی برای خشکبار زده می‌شود. در شرایطی که قیمت پسته ایرانی در بازارهای بین‌المللی بالاست، وجود تعرفه‌های گمرکی می‌تواند به افزایش قیمت این محصولات نیز منجر شود.

سال ۱۳۸۶ سال اوج تولید پسته در ایران بود به طوری که در این سال حدود ۲۶۵ هزار تن پسته تولید شد، اما شدت گرفتن خشکیدگی منابع آب در مناطق سنتی تولید پسته کشور، باعث شد تاکنون و پس از گذشت ۱۵ سال نتوانیم دوباره به این میزان تولید برسیم و تولید به نصف این میزان رسیده است. براساس آمار گمرک ایران در هفت ماهه سال جاری نزدیک به ۳۳ هزار تن انواع پسته صادر شده که ارزش آن بالغ بر ۱۷۲ میلیون و ۸۰۸ هزار تن است. این پسته‌ها در تمام سال‌های اخیر به ۷۵ کشور جهان صادر شده است. طبق اعلام وزارت جهاد کشاورزی سال گذشته این رقم ۸۰ هزار تن به ارزش ۵۳۳ میلیون دلار بوده است.

سال ۱۴۰۰ نزدیک به ۱۳۵ هزار تن پسته به ارزش ۹۱۰ میلیون دلار از ایران صادر شد و سالانه ۲۰ هزار تن پسته از ایران به مقصد کشورهای اتحادیه اروپا صادر می‌شود.

امارات، اردن، ارمنستان، ازبکستان، اسپانیا، استرالیا، اسلواکی، افغانستان، اوکراین، ایتالیا، آلمان، برزیل، بلاروس، بلژیک، پاکستان، تاجیکستان، تایلند، تایوان، ترکمنستان، ترکیه، چین، ژاپن، سنگاپور، سوریه، سوئیس، صربستان، عراق، روسیه، فرانسه، فیلیپین، قرقیزستان، قزاقستان، قطر، کانادا، کویت، گرجستان، لبنان، لهستان، لیبی، مالزی، مکزیک، هلند، هندو هنگ کنگ مقاصد صادراتی پسته ایرانی بوده‌اند.

و تابستان سال ۱۴۰۰ حدود ۶۰ درصد با کاهش مواجه شده است.

مهرابی یادآور شد: علاوه بر سرمازدگی در ابتدای سال عوامل دیگری همچون رفع تعهد ارزی صادرکنندگان، مشکلات در نقل و انتقال پول به علت وجود تحریم‌ها، عدم امکان بیمه و بروز مشکلات دیگری در حمل و نقل باعث شده است تا صادرکنندگان کمتر رغبتی برای انجام صادرات داشته باشند.

مهرابی با بیان اینکه کاهش تولید منجر به بالا رفتن قیمت پسته در داخل و خارج گردیده است، افزود: قیمت ریالی و دلاری پسته به دلیل افت تولید افزایش داشت و همین مسأله باعث شد از نظر رقابتی در بازار بین‌المللی نیز با مشکل روبه‌رو شویم. این در حالی است که قیمت پسته کشورهای رقیب ایران مانند آمریکا، ترکیه، اسپانیا، یونان و استرالیا با قیمت دلاری پایین‌تر فروخته می‌شود.

وی با اشاره به اینکه ایران یکی از

وضعیت نرخ تورم استان در ۸ ماه امسال بر اساس داده های مرکز آمار کشور نشان می دهد

سیر صعودی تورم در خراسان رضوی

گذشت طوری که این شاخص در آبان ماه به ۵۱/۱ درصد رسیده و نرخ تورم ماهانه استان نیز به پایین ترین حد خود در ۸ ماه یعنی ۱/۶ درصد تنزل یافته است.

سیر تورم سالانه و نقطه به نقطه

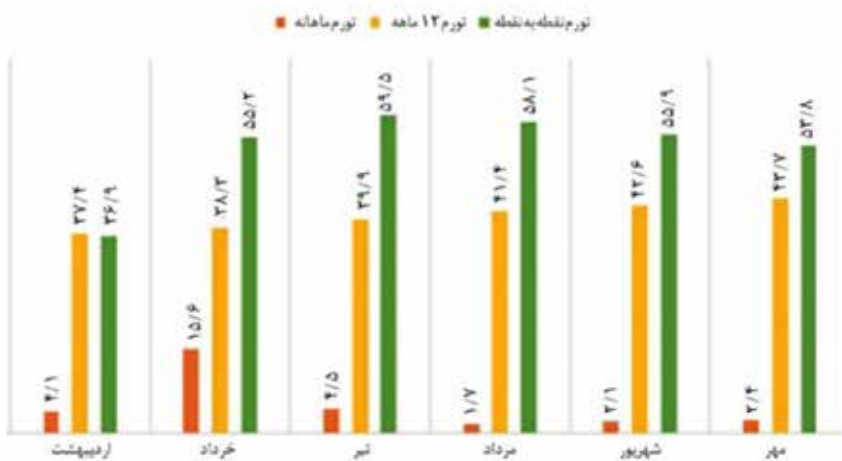
تلاقی رشد نرخ تورم سالانه با کاهش نرخ تورم نقطه به نقطه در استان حکایت از آن دارد که بیشترین گرانی ها را خانوارهای استان در نیمه اول امسال نسبت به نیمه اول سال گذشته تجربه کرده اند، هر چند سیر نرخ تورم سالانه رشد دارد اما نرخ تورم نقطه به نقطه در حال نزدیک شدن به شاخص نرخ تورم سالانه است و اختلاف این دو شاخص در آبان ماه به نزدیک ترین نقطه تماس این دو شاخص یعنی اختلاف ۵ درصدی در ۸ ماه گذشته رسیده است.

مواد غذایی همچنان تورم بالای ۶۰ درصد

اما در باره جزئیات نرخ تورم آبان ماه باید اذعان کرد: هنوز محسوس ترین گرانی که خانوارهای استان در یک سال گذشته تجربه کرده اند، در قیمت مواد غذایی است که با عنوان شاخص خوراکی ها و آشامیدنی ها در جداول مرکز آمار کشور مندرج شده است. داده های مرکز آمار کشور نشان می دهد نرخ تورم نقطه به نقطه مواد غذایی استان در آبان امسال ۶۹/۶ درصد گران تر از آبان سال گذشته بوده است و تورم گروه کالایی پوشاک نیز با تورم نقطه ای ۵۷/۸ درصد بالاترین نرخ تورم نقطه به نقطه را در آبان ماه داشته است. این شاخص ها در آبان ماه نسبت به مهر ماه کاهشی بوده است.

از سوی دیگر، نرخ تورم سالانه این گروه های کالایی در آبان ماه نسبت به مهر ماه افزایش داشته است. طوری که نرخ تورم سالانه خوراکی ها و آشامیدنی ها در استان در این ماه به ۶۱/۷ درصد رسیده در حالی که در مهر ماه این شاخص ۵۹/۸ درصد بوده و برای گروه کالایی پوشاک نیز وضعیت مشابهی به وجود آمده است.

وضعیت تغییرات نرخ تورم در خراسان رضوی (۸ ماهه ۱۴۰۱)

بر اساس داده های مرکز آمار کشور، رشد نرخ تورم سالانه در مقابل کاهش نرخ تورم نقطه به نقطه در ۸ ماه گذشته از سیر صعودی گرانی در یک سال گذشته برای خانوارهای استان حکایت دارد.

داده های مرکز آمار کشور درباره شاخص قیمت مصرف کننده به صورت ماهانه نشان می دهد در حالی که نرخ تورم ۱۲ ماه منتهی به فروردین ماه امسال در استان ۳۸/۳ درصد بوده، در آبان ماه این شاخص به ۴۵/۲ درصد رسیده یعنی نرخ تورم سالانه استان ماهانه حدود یک درصد افزایش داشته و سیر صعودی را تجربه کرده است. خرداد، اوج تورم در نقطه مقابل، نرخ تورم نقطه به نقطه که بیانگر تغییر قیمت هر ماه نسبت به مدت مشابه سال قبل است، نشان می دهد در فروردین امسال نرخ تورم نقطه به نقطه برای خانوارهای استان ۳۲/۴ درصد و حدود ۶ درصد بالاتر از نرخ تورم سالانه بوده اما این شاخص در خردادماه و بعد از تحولات یارانه ای دولت در اردیبهشت ماه به بیش از ۵۵ درصد رسیده و یک شکاف ۱۷ درصدی با نرخ تورم سالانه داشته است.

طوری که در خردادماه بالاترین نرخ تورم ماهانه را حداقل در چند سال گذشته، هم استان و هم کل کشور تجربه کرد و قیمت کالاها در استان در خردادماه نسبت به اردیبهشت ماه حداقل بر اساس شاخص های مرکز آمار ۱۵/۶ درصد افزایش یافت.

اما نقطه اوج تورم استان را می توان در تیرماه و تورم حدود ۶۰ درصدی تورم نقطه به نقطه مشاهده کرد. همزمان با کاهش نرخ تورم ماهانه استان از تیرماه نرخ تورم نقطه به نقطه نیز در استان رو به کاهش

برنامه ریزی برای ترانزیت ۵۰ میلیون تنی در ۲۰۳۰

غرب قرار دارد که براساس این موقعیت می تواند نقش مهمی در ترانزیت کالا بین چین، شرق، جنوب شرق و منطقه هندوچین با غرب، اروپا و همچنین مابین روسیه، کشورهای آسیای میانه، کشورهای جنوب خلیج فارس و آفریقا ایفا کند. افزایش درآمدهای دولت بخشی از اهمیت ترانزیت در اقتصاد است، با توجه به شرایط تحریمی ایران، ارتباط تجاری مؤثر با کشورهای منطقه و همسایگان، از طریق شبکه حمل و نقلی مناسب دارای سرعت بالا، هزینه کم و دسترسی آسان، از عوامل تأثیرگذار توسعه تجاری کشور است. به رغم موقعیت جغرافیایی مناسب ایران برای ترانزیت کالا، این بخش تاکنون ارزش آوری قابل توجهی برای کشور نداشته است. توسعه کریدورهای ترانزیتی، رفع کمبود زیرساخت های حمل و نقل، تکمیل مسیر ریلی چابهار و رشت - آستارا و اتصال شرق و غرب کشور به شبکه آزادراهی موقعیت ترانزیتی ایران را بیش از پیش در منطقه افزایش می دهد.

علاوه بر توسعه زیرساخت های حمل و نقل و سرمایه گذاری در این بخش، برای تحقق رشد ترانزیتی مورد نظر، در ماه های اخیر سه تفاهمنامه بین ایران و کشورهای آسیای مرکزی و حوزه قفقاز امضا شده است. تفاهمنامه بین ایران و روسیه برای ترانزیت ۱۰ میلیون تن کالا از کریدور شمال - جنوب، سند همکاری سه کشور ایران، روسیه و آذربایجان برای توسعه کریدور شمال - جنوب و ترانزیت ۱۵ میلیون تنی بین این سه کشور تا سال ۲۰۳۰ و ترانزیت ۲۰ میلیون تنی در تفاهمنامه با کشورهای آسیای مرکزی، قفقاز و چین، بخشی از برنامه ایران در ارتباطات تجاری و رشد ترانزیت است که در حال اجراست. مهم ترین کریدور مورد توجه آسیای مرکزی، کریدور شمال - جنوب است که آسیای مرکزی را به آب های آزاد متصل می کند. رشد ترانزیت در قوانین بالادستی و قانون احکام دائمی برنامه های توسعه با عنوان افزایش حداقل سالانه ۱۰ درصد ترانزیت قید شده است.

تداوم رشد

در خصوص تحقق برنامه رشد ترانزیت، جواد هدایتی، مدیرکل دفتر ترانزیت سازمان راهداری، از تداوم رشد ترانزیت کشور خبر داد. به گفته هدایتی، ترانزیت جاده ای در نیمه نخست امسال نسبت به سال گذشته ۲۰ درصد رشد دارد. وی افزود: در این مدت ۵ میلیون تن کالا از بخش جاده ای ترانزیت شده که معادل کل ترانزیت (ریلی و جاده ای) سال ۹۹ است. بخش زیادی از رشد ترانزیت به سبب بازگشایی دوباره محورهای ترانزیتی و مرزها با ترکمنستان است. در گفت و گوی دولت با کشورهای همسایه و همچنین رایزنی هادر اجلاس شانگهای، مسیر ترکمنستان دوباره بازگشایی شده است. با بازگشایی این محور حمل یکسره کالا از بندر عباس به مقصد آسیای میانه و روسیه فراهم شده و گشایشی بزرگ در ترانزیت منطقه ایجاد شده است. بازگشایی دوباره کریدورهای ترانزیتی با تحریم روسیه وارد مرحله جدیدی شده است. پیش از این شاخه غربی کریدور شمال - جنوب (مسیر روسیه - آذربایجان - ایران) بیشترین فعالیت ترانزیتی را داشت. با بسته شدن مرزهای روسیه با اروپا، شاخه شرقی یا میانی کریدور شمال - جنوب (خلیج فارس - ترکمنستان - آسیای میانه - روسیه) بخصوص شاخه جنوبی کریدور شمال - جنوب، (چین - ترکمنستان - ایران - ترکیه) با تقاضای

هدفگذاری ۲۰ میلیون تنی ترانزیت در سال جاری و ۵۰ میلیون تنی تا سال ۲۰۳۰ میلادی، براساس رویکرد فعال کشورمان در توسعه روابط با همسایگان و بهره مندی از فرصت های ایجاد شده، بواسطه تحولات منطقه، قابل دستیابی است. در این راستا در ماه های اخیر ۳ تفاهمنامه بین ایران با کشورهای آسیای مرکزی و قفقاز منعقد شده است.

با توجه به جنگ روسیه و اوکراین، دولت، ترانزیت تا پایان سال ۲۰۲۱ را ۲۰ میلیون تن پیش بینی کرده است. بیشترین ترانزیت کشور در دهه اخیر مربوط به سال ۹۳ و برابر ۱۳،۱ میلیون تن است. نگاهی به آمار ترانزیت کشور نشان می دهد در سال ۱۴۰۰، مجموع بار ترانزیتی از طریق ریل و جاده ۱۱،۲ میلیون تن بوده که ۹،۳ میلیون تن سهم جاده و ۱،۹ میلیون تن سهم راه آهن بوده و از مجموع بار ترانزیت شده ۷،۵ میلیون تن کالای غیر نفتی و ۳،۷ میلیون تن کالای نفتی بوده است. در ۸ ماهه سال ۱۴۰۱ نیز مجموع بار ترانزیت کشور ۷،۴ میلیون تن بوده که ۶،۴ میلیون تن از طریق جاده و ۹۴۰ هزار تن سهم ریل است. تناژ ترانزیت در ۷ ماهه امسال حدود ۸ درصد نسبت به مدت مشابه سال قبل افزایش داشته است. رشد ترانزیت کشور بیشتر از کریدور شمال - جنوب و به خاطر جنگ میان روسیه و اوکراین ثبت شده است اما فعالان حوزه حمل و نقل معتقدند برای کسب درآمد ارزی و پایداری رشد ترانزیت باید اقدامات اساسی در حوزه حمل و نقل، زیرساخت ها و قوانین مربوطه صورت بگیرد.

ایران به لحاظ جغرافیایی در محل تلاقی کریدورهای تجاری شمال - جنوب و شرق -

موانع رشد

یکی از موانع مهم رشد ترانزیت، مشکلات نرم افزاری و قوانین متعدد است. در این خصوص مدیرکل دفتر ترانزیت کالا، صف‌های طولانی رانندگان ترانزیت را به علت صادر نشدن روادید دانست. هدایتی با اشاره به اینکه رانندگان برای تردد به کشورهای دیگر ملزم به دریافت روادید هستند، گفت: از سال گذشته دریافت ویزا به دلایل مختلف با مشکلاتی مواجه شد، اما در حال حاضر برای ورود به برخی کشورهای اروپایی بار تانکرستان رومانی یا بلغارستان فرستاده می‌شود و از آنجا با کامیون به سایر کشورها جابه‌جایی می‌شود. وی افزود: افزایش تقاضا و افزایش صادرات باعث ایجاد صف‌های طولانی برای اخذ روادید شده است. هدایتی با بیان اینکه مشکلات فنی باعث صادر نشدن روادید رانندگان ترانزیت شده است، خاطر نشان کرد: در حال حاضر وزارت امور خارجه در حال پیگیری رفع مشکل ویزای رانندگان ترانزیت است.

سایه تردید بر ...

تخصیص تسهیلات بلندمدت به بخش کشاورزی

کشاورزی فعالیتی پرریسک است. کشاورز در طول کشت محصولات با متغیرهای کنترل‌ناپذیری مانند بادهای شدید، باران، سیل، طوفان گردوغبار و... مواجه می‌شود. بخش کشاورزی، بخشی مولد است و برای دریافت بازده و درآمد خالص در بخش کشاورزی و زیربخش‌های مرتبط به آن، دست کم به یک سال زمان نیاز است. پیشنهاد می‌شود تسهیلات اعطایی در بخش کشاورزی به صورت بلندمدت و تعیین چند دوره استراحت برای بازپرداخت وام با توجه به نوع هر پروژه در نظر گرفته شود.

کشت محصولات استراتژیک به صورت فراسرزمینی

داشتن مزیت نسبی در تولید یک محصول برگ برنده و امتیاز بزرگی در کشت شمرده می‌شود؛ به طوری که مزیت نسبی باعث عملکرد چندین برابر در تولید می‌شود. ایران در برخی از محصولات استراتژیک مانند ذرت مزیت نسبی بالایی ندارد. از سوی دیگر، آب‌بر بودن ذرت و رقابت این محصول با گندم (به عنوان مهم‌ترین محصول استراتژیکی کشور) سبب کاهش تولید ذرت در واحد سطح می‌شود. کشت ذرت در دیگر کشورها به عنوان کشت فراسرزمینی، راه‌حلی راهگشا در تامین نیاز داخلی محصول ذرت در کشور در شرایط کاهش عرضه جهانی و کمبود این محصول است. گفتنی است، این موضوع باید در سایه نظارت و کنترل برای جلوگیری از هر نوع کارشکنی و تلاش گسترده برای به‌کارگیری دیپلماسی اقتصادی صورت پذیرد.

ارتقای ترانزیت دریایی

یکی دیگر از راهکارهای رشد ترانزیت، اقدامات راهبردی دولت سیزدهم برای توسعه همکاری‌های دریایی و بندری با کشورهای همسایه است. ایران ۵۸۰۰ کیلومتر مزر دریایی و سواحل دارد، با توجه به موقعیت ژئوپلیتیکی کشور، کارشناسان حمل و نقل معتقدند حوزه ترانزیت و لجستیکی ایران، به ایده‌پردازی‌های جدید نیاز دارد. در این خصوص، علی اکبر صفایی، مدیرعامل سازمان بنادر و دریانوردی گفت: یکی از راهبردهای سازمان بنادر و دریانوردی، ارتقای نقش دریای خزر و بنادر ایران در تجارت بین‌المللی و لجستیک دریایی است. وی تأکید کرد: ایران یک کشور با تجارت دریا پایه محسوب می‌شود که بیش از ۹۰ درصد صادرات و واردات کالاهای مورد نیاز، با کشتی و از طریق بنادر تجاری جابه‌جایی می‌شود.

تخصیص سرمایه‌گذاری در صنایع تبدیلی و R & D بخش کشاورزی

با توجه به سرعت پیشرفت علم در عصر حاضر از سویی و رقابت بالای کشورها در تجارت و شرایط نامتعارف جهانی مانند جنگ، تحریم و شیوع ویروس از سوی دیگر، وجود تحقیقات و صنایع تبدیلی در بخش کشاورزی ضروری است. با گذشت زمان و افزایش تقاضا برای محصولات و کالاهای اساسی، موثرترین راه برای افزایش تولید، تخصیص سرمایه‌گذاری R & D در بخش کشاورزی است. همچنین، وجود صنایع تبدیلی سبب ارزش افزوده بیشتر محصولات می‌شود و ماندگاری آنها را افزایش می‌دهد. پیشنهاد می‌شود وزارت جهاد کشاورزی و سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی سعی بر ایجاد شرکت‌های دانش‌بنیان و سوق دادن شرکت‌های سرمایه‌گذاری بخش کشاورزی به سمت تحقیقات بیشتر و سرمایه‌گذاری برای صنایع تبدیلی در راستای کاهش فسادپذیری تولیدات بخش کشاورزی و عرضه آن در سطح جهانی کنند.

صفایی با اشاره به اقدامات راهبردی دولت سیزدهم برای توسعه همکاری‌های دریایی و بندری با کشورهای همسایه، گفت: یکی از راهبردهای سازمان بنادر و دریانوردی، ارتقای نقش دریای خزر و بنادر ایران در تجارت بین‌المللی و لجستیک دریایی است. هرچه موقعیت ایران در شاهراه‌های حمل و نقل بین‌المللی بار و مسافر و زنجیره تأمین جهانی تقویت شود، امنیت ملی کشور پایدارتر خواهد بود. رقبای منطقه‌ای و کشورهای همسایه به شدت در حال سرمایه‌گذاری برای ایفای نقش ترانزیتی خود هستند اما به باور کارشناسان حمل و نقل، با همین وضع موجود، ظرفیت ترانزیتی کشور بسیار بیشتر از میزان فعلی است و دولت نیز با وجود کمبودها، هدف‌گذاری صورت گرفته برای ترانزیت سال ۱۴۰۱ را با توجه به جنگ روسیه علیه اوکراین ۲۰ میلیون تن تا پایان سال پیش‌بینی کرده است.

ALWAYS AT THE PEAK

ربع قرن خوشنامی و افتخار

شرکت تولیدی و صنعتی سامد

تولید کننده:

فرمالین

رزین اوره فرمآلدئید (UF)

رزین ملامین فرمآلدئید (MF)

فرم اوره (UFC)

چسب های پایه حلالی

چسب های پایه آبی

مشهد: کیلومتر ۲۷ بزرگراه فوجان

صندوق پستی: ۴۵۶۶-۹۱۳۷۵

تلفن: (۰۵۱)۳۱۶۶۹ (خط ۴۰)

فکس: (۰۵۱)۳۲۴۶۳۳۱۴

دفتر تهران: تلفن: (۰۲۱)۸۸۷۷۴۲۵۵

۸۸۷۹۰۶۶۹، ۸۸۷۹۰۶۸۰

فکس: (۰۲۱)۸۸۷۹۵۲۹۵

www.samed.ir samed@samed.ir

چسب در شهید
اتصال ناگسستنی در صنایع ایران